

DEDDF ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL (CYMRU) 2022

NODIADAU ESBONIADOL

CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn ar gyfer Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022 a basiwyd gan Senedd Cymru ar 28 Mehefin 2022 ac a gafodd y Cydsyniad Brenhinol ar 8 Medi 2022. Fe'u lluniwyd gan Gyfarwyddiaeth Sgiliau, Addysg Uwch a Dysgu Gydol Oes Llywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Ddeddf.
2. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol ar y cyd â'r Ddeddf ond nid ydynt yn rhan ohoni. Ni fwriedir iddynt fod yn ddisgrifiad cynhwysfawr o'r Ddeddf, a phan fo adran, neu ran o adran, yn hunanesboniadol a bo'n ymddangos nad oes angen unrhyw esboniad neu sylw pellach, nis rhoddir.

TROSOLWG CYFFREDINOL O'R DDEDDF

3. Mae'r Ddeddf yn darparu fframwaith statudol newydd ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil a gyllidir yn gyhoeddus yng Nghymru. Mae "addysg drydyddol" yn derm newydd yn y darpariaethau statudol sy'n ymwneud ag addysg a hyfforddiant yng Nghymru, sy'n cynnwys addysg uwch, addysg bellach a hyfforddiant sy'n addas at anghenion personau sydd wedi cyrraedd 16 oed.
4. Mae 149 o adrannau a 4 Atodlen i'r Ddeddf ac mae wedi ei rhannu yn 7 Rhan fel a ganlyn.

Rhan 1 - Fframwaith Strategol ar gyfer Addysg Drydyddol ac Ymchwil

5. Mae Rhan 1 yn darparu ar gyfer sefydlu corff cyhoeddus newydd, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ("y Comisiwn"). Bydd y corff yn arfer swyddogaethau newydd a grëir gan y Ddeddf, swyddogaethau statudol presennol Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ("CCAUC") a llawer o swyddogaethau addysg bellach a hyfforddiant presennol Gweinidogion Cymru. Mae'r rhan fwyaf o'r swyddogaethau statudol presennol hyn wedi eu diddymu ar eu ffurf bresennol ac wedi eu hailddatgan yn y Ddeddf, gydag addasiadau i'w gwneud yn arferadwy gan y Comisiwn (yn hytrach na CCAUC neu Weinidogion Cymru) a chydag addasiadau mewn ffyrdd eraill mewn rhai achosion.
6. Mae Rhan 1 yn nodi dyletswyddau strategol y Comisiwn, yn gofyn am gynllunio strategol ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil gan y Comisiwn ac yn diddymu CCAUC.

7. Gwneir darpariaeth i Weinidogion Cymru gael rôl goruchwylio 'hyd braich' mewn cysylltiad â'r Comisiwn. O ran Gweinidogion Cymru –
 - mae'n ofynnol iddynt gyhoeddi datganiad o flaenoriaethau strategol ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil, sydd i lywio gwaith cynllunio strategol y Comisiwn;
 - maent i benodi aelodau'r Comisiwn;
 - cânt roi swyddogaethau atodol i'r Comisiwn drwy reoliadau;
 - cânt roi canllawiau y mae rhaid i'r Comisiwn roi sylw iddynt wrth arfer ei swyddogaethau; a
 - chânt roi cyfarwyddydau cyffredinol i'r Comisiwn ynghylch arfer ei swyddogaethau.
8. Gosodir dyletswyddau hefyd ar y Comisiwn a Gweinidogion Cymru i roi sylw, wrth arfer swyddogaethau o dan y Ddeddf, i bwysigrwydd diogelu rhyddid academiaidd darparwyr addysg uwch a staff academiaidd darparwyr o'r fath.
9. Mae'r Rhan hon yn cyflwyno Atodlen 1 sy'n nodi statws y Comisiwn; yn gwneud darpariaeth ynghylch aelodaeth y Comisiwn gan gynnwys rhai telerau ac amodau; yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i gael Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi, Pwyllgor Ansawdd a phwyllgor penodi aelod staff. Mae'n ei alluogi i sefydlu pwyllgorau eraill gan gynnwys cyd-bwyllgorau; yn gwneud darpariaethau ynghylch aelodaeth y Comisiwn (gan gynnwys cynrychiolaeth y gweithlu a dysgwyr), archwilio a chyfrifon, dyletswydd i sicrhau gwerth da, gofynion adrodd blynyddol yn ogystal â gofynion gweithredol eraill megis dirprwyo, trafodion, cofrestr buddiannau ac arfer swyddogaethau.
10. Mae'r Rhan hon hefyd yn cyflwyno Atodlen 2 sy'n gwneud darpariaeth ynghylch trosglwyddo eiddo a staff i'r Comisiwn.

Rhan 2 - Cofrestru a Rheoleiddio Darparwyr Addysg Drydyddol

11. Mae Rhan 2 yn ymwneud â chofrestru a rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol ac mae wedi ei rhannu'n 4 pennod:
 - mae Pennod 1 yn darparu ar gyfer system newydd ar gyfer cofrestru darparwyr addysg drydyddol (nid yw cofrestru o dan Ran 2 yn ofyniad cyfreithiol ar gyfer darparu addysg drydyddol ynddo'i hun; mae cofrestru yn gysylltiedig â phwerau'r Comisiwn o dan Ran 3 i gyllido addysg drydyddol (gweler yr esboniad o Ran 3 isod));
 - mae Pennod 2 yn gwneud darpariaeth ar gyfer sicrhau ansawdd addysg drydyddol a gyllidir yn gyhoeddus (cofrestredig ac anghofrestredig) drwy fonitro, asesu ac adolygu;
 - mae Pennod 3 yn gwneud darpariaeth ar gyfer ymyrryd mewn sefydliadau addysg bellach (nad yw'n ymwneud â'r system gofrestru a sefydlir gan Bennod 1) a gweithdrefnau ar gyfer arfer yr holl swyddogaethau gorfodi o dan Ran 2;
 - mae Pennod 4 yn gwneud darpariaeth gyffredinol sy'n berthnasol i'r Rhan.

Pennod 1 – Cofrestru darparwyr addysg drydyddol

12. Rhaid i'r Comisiwn sefydlu a chynnal cofrestr o ddarparwyr addysg drydyddol yng Nghymru a chaiff darparwyr wneud cais i gael eu cofrestru yn un neu ragor o gategoriâu'r gofrestr. Mae categorïau cofrestru i'w pennu mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Cyfuniad o amodau a osodir yn uniongyrchol gan y Ddeddf ac amodau a osodir ac a gyhoeddir gan y Comisiwn yw'r amodau cofrestru, y mae rhaid iddynt fod yn gymesur â'u nodau. Gosodir dyletswydd ar y Comisiwn i osod rhai amodau ar yr holl ddarparwyr cofrestredig ac mae ganddo ddyletswyddau i osod mathau penodol o amodau ar gyfer mathau penodol o ddarparwr cofrestredig. Rhoddir pŵer iddo hefyd i osod amodau o'i ddewis ei hun.
13. Mae'r amodau mandadol yn y Ddeddf ar gyfer categorïau penodedig o ddarparwyr yn ymwneud â therfynau ffioedd ar gyfer cyrsiau a hybu cyfle cyfartal. Mae'r categorïau o ddarparwr cofrestredig y mae'r darpariaethau hyn yn gymwys iddynt i'w pennu gan Weinidogion Cymru drwy reoliadau. Mae gan Weinidogion Cymru y pŵer hefyd, drwy reoliadau, i'w gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn osod amodau eraill ar ddarparwyr cofrestredig.
14. Gosodir dyletswydd ar y Comisiwn i fonitro cydymffurfedd â'r amodau cofrestru, caiff ddarparu cyngor a chynhorthwy i ddarparwyr addysg drydyddol a chaiff gynnal neu drefnu adolygiadau o faterion sy'n berthnasol i gydymffurfedd. Mae gorfodi unrhyw fethiant gan ddarparwr cofrestredig i gydymffurfio ag amodau cofrestru i'w wneud drwy gyfarwyddydau a roddir gan y Comisiwn.
15. Mae'r Bennod hefyd yn gwneud darpariaeth weithdrefnol ar gyfer datgofrestru darparwyr cofrestredig a darpariaeth ar gyfer adolygiadau o benderfyniadau'r Comisiwn gan banel annibynnol.

Pennod 2 – Sicrhau ansawdd a gwella ansawdd

16. Mae Pennod 2 yn rhoi i'r Comisiwn y swyddogaeth o gyhoeddi fframweithiau sicrhau ansawdd at ddiben arwain polisi ac arferion wrth asesu addysg drydyddol gan y Comisiwn, Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru ("Estyn") neu gorff a ddynodir gan y Comisiwn o dan Bennod 2 i gyflawni swyddogaethau asesu'r Comisiwn mewn cysylltiad ag addysg uwch.
17. Mewn cysylltiad ag addysg drydyddol a ddarperir gan ddarparwyr cofrestredig neu addysg drydyddol a gyllidir gan y Comisiwn neu a sicrheir ganddo –
 - rhaid i'r Comisiwn fonitro'r ansawdd a hybu gwelliant yn yr ansawdd,
 - caiff y Comisiwn ddarparu cyngor neu gynhorthwy i wella ansawdd, a
 - chaiff y Comisiwn gynnal neu drefnu adolygiadau o faterion sy'n berthnasol i ansawdd.
18. Mae gan y Comisiwn ddyletswydd benodol i asesu, neu i drefnu i asesu, addysg uwch a ddarperir gan ddarparwyr cofrestredig neu ar eu rhan; a gosodir dyletswydd ar gyrrff llywodraethu darparwyr cofrestredig i gyhoeddi cynlluniau gweithredu yn dilyn yr asesiadau hyn. Rhoddir pŵer i'r Comisiwn i ddynodi corff i arfer ei swyddogaethau asesu addysg uwch. Mae Atodlen 3, a gyflwynir gan y Bennod, yn darparu ar gyfer y broses ar gyfer dynodi corff, goruchwylio'r corff gan y Comisiwn a chodi ffioedd gan y corff dynodedig.

19. Mae Pennod 2 yn ailddatgan swyddogaethau Estyn mewn cysylltiad ag arolygu addysg a hyfforddiant ôl-16 a dyletswyddau personau sy'n gyfrifol am ddarparu addysg a arolygir, gydag addasiadau i ystyried y cyd-destun statudol newydd a sefydlir gan y Ddeddf. Mae'r darpariaethau presennol yn adrannau 75 i 80 a 83 i 88 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000 wedi eu diddymu.

Pennod 3 – Darpariaethau gorfodi a gweithdrefnol pellach

20. Mae Pennod 3 yn ailddatgan, gydag addasiadau, bŵer presennol Gweinidogion Cymru i ymyrryd yn ymddygiad sefydliadau addysg bellach yng Nghymru pan fo eu cyrff llywodraethu yn methu â chydymffurfio â dyletswyddau, yn gweithredu'n afresymol neu'n perfformio mewn modd annigonol. Mae'n darparu pŵer i'r Comisiwn i atgyfeirio achosion at Weinidogion Cymru pan fo'n ystyried bod seiliau dros ymyrryd. Mae pŵer presennol Gweinidogion Cymru yn adran 57 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 wedi ei ddiddymu.
21. Gwneir darpariaeth i'r Comisiwn roi cyfarwyddydau sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr addysg drydyddol penodol nad ydynt yn ddarparwyr cofrestredig gydweithredu. Rhoddir pŵer mynd i mewn ac arolygu i bersonau a awdurdodir gan y Comisiwn at ddiben arfer swyddogaethau'r Comisiwn o dan Ran 2.
22. Mae'r Bennod yn pennu gofynion ar gyfer hysbysiadau rhybuddio sydd i'w rhoi cyn i'r Comisiwn roi cyfarwyddydau mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio ag amodau, hysbysiadau gwrthod datganiadau terfyn ffioedd arfaethedig (neu amrywiadau i ddatganiadau neu ddatganiadau eraill yn eu lle) neu gyfarwyddydau sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr penodol nad ydynt yn ddarparwyr cofrestredig gydweithredu. Mae corff llywodraethu darparwr y rhoddir hysbysiad rhybuddio iddo i gael yr hawl i wneud cais am adolygiad o benderfyniad arfaethedig y Comisiwn; ac mae'r adolygiad i'w gynnal gan berson, neu banel o bersonau, a benodir gan Weinidogion Cymru.
23. Gosodir dyletswydd ar y Comisiwn i fonitro cynaliadwyedd ariannol darparwyr cofrestredig a sefydliadau yn y sector addysg bellach a gyllidir gan y Comisiwn ac adrodd arno. Hefyd, gosodir dyletswydd ar y Comisiwn i gyhoeddi datganiad ar sut y mae'n bwriadu arfer ei swyddogaethau ymyrryd o dan Ran 2.

Rhan 3 – Sicrhau Addysg Drydyddol ac Ymchwil a'u Cyllido

24. Mae'r Rhan hon yn darparu ar gyfer cyllido'r Comisiwn gan Weinidogion Cymru, pwerau'r Comisiwn i gyllido addysg drydyddol ac ymchwil, prentisiaethau a dyletswyddau'r Comisiwn i sicrhau darpariaeth cyfleusterau ar gyfer addysg bellach a hyfforddiant. Mae pwerau cyllido'r Comisiwn mewn cysylltiad ag addysg uwch yn disodli pwerau cyllido presennol CCAUC yn Neddf Addysg Bellach ac Uwch 1992, sydd wedi eu diddymu. Hefyd, mae'r dyletswyddau i sicrhau addysg bellach a hyfforddiant yn disodli swyddogaethau presennol Gweinidogion Cymru yn adrannau 31 i 33 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000, sydd wedi eu diddymu.

25. Rhaid i gyllid gan y Comisiwn ar gyfer addysg uwch fod mewn cysylltiad â darparwyr a chyrsgiau a bennir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Caiff Gweinidogion Cymru hefyd ddarparu cymorth ariannol ar gyfer addysg bellach a hyfforddiant a gweithgareddau cysylltiedig. Pennir darparwyr drwy gyfeirio at gategori cofrestru o dan Ran 2. Caiff Gweinidogion Cymru hefyd gyllido ystod gyfyngedig o gyrsgiau addysg uwch eu hunain.
26. Rhaid i gyllid gan y Comisiwn ar gyfer ymchwil ac arloesi hefyd fod mewn cysylltiad â darparwyr addysg drydyddol sydd wedi eu cofrestru mewn categorïau a bennir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau.

Rhan 4 – Prentisiaethau

27. Mae Rhan 4 yn darparu ar gyfer prentisiaethau Cymreig cymeradwy. Prentisiaethau yw'r rhain a gynhelir yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru yn unol â fframweithiau prentisiaethau a gyhoeddir gan y Comisiwn (y caniateir iddynt gael eu llunio gan y Comisiwn neu gan bersonau eraill). Caiff Gweinidogion Cymru bennu gofynion mewn perthynas â phrentisiaethau Cymreig cymeradwy, gan gynnwys gofynion yn ymwneud â cynnwys fframweithiau prentisiaeth neu'n ymwneud â llunio fframweithiau prentisiaeth.

Rhan 5 – Diogelu Dysgwyr, Gweithdrefnau Cwyno ac Ymgysylltu â Dysgwyr

28. Mae Rhan 5 yn darparu ar gyfer cynlluniau diogelu dysgwyr, sef dogfennau sy'n nodi trefniadau'r darparwr addysg drydyddol ar gyfer diogelu buddiannau myfyrwyr sy'n ymgymryd â chyrsgiau os bydd y cwrs yn peidio â chael ei ddarparu ac ar gyfer cefnogi myfyrwyr sy'n dymuno trosglwyddo i gyrsgiau gwahanol.
29. Mae'r Rhan yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gymryd camau i sicrhau bod gan ddarparwyr addysg drydyddol weithdrefnau yn eu lle ar gyfer ymchwilio i gwynion gan fyfyrwyr ac yn estyn ystyr "sefydliad cymhwysol" at ddibenion cynlluniau cwynion myfyrwyr o dan Ddeddf Addysg Uwch 2004.
30. Mae'r Rhan hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn lunio a chyhoeddi Cod Ymgysylltu â Dysgwyr ynghylch cynnwys personau sy'n cael addysg drydyddol mewn penderfyniadau a wneir gan ddarparwyr yr addysg drydyddol.

Rhan 6 – Gwybodaeth, Cyngor a Chanllawiau

31. Mae Rhan 6 yn darparu pwerau a dyletswyddau i roi gwybodaeth, cyngor a chanllawiau. Mae hyn yn cynnwys:
 - dyletswydd ar y Comisiwn i roi cyngor a gwybodaeth ar gais Gweinidogion Cymru a'r pŵer i wneud hynny;
 - pŵer i Weinidogion Cymru i roi gwybodaeth i'r Comisiwn;
 - dyletswydd i ddarparwyr addysg drydyddol penodol a chyrff eraill i roi gwybodaeth ar gais y Comisiwn;
 - pŵer i gyrff cyhoeddus amrywiol i rannu gwybodaeth â'r Comisiwn;
 - dyletswydd i rannu gwybodaeth sy'n ymwneud â cheisiadau am le ar gyrsgiau addysg uwch.

32. Mae'r Rhan hon hefyd yn darparu pŵer i'r Comisiwn i roi cyngor ac i ddyroddi canllawiau i unrhyw berson ynghylch darparu addysg drydyddol neu unrhyw fater sy'n gysylltiedig â swyddogaethau'r Comisiwn. Yn ogystal, mae'n rhoi i'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru bŵer i wneud ymchwil neu i gyllido ymchwil i addysg a hyfforddiant yng Nghymru neu i faterion cysylltiedig.

Rhan 7 – Amrywiol a Chyffredinol

33. Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad ag offerynnau ac erthyglau llywodraethu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru a diddymu'r corfforaethau hynny. Mae'n cyflwyno dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn ynghylch gwasanaethau gyrfaoedd; yn cynnwys darpariaethau ynghylch gweithdrefnau is-ddeddfwriaeth; yn darparu pwerau i Weinidogion Cymru i wneud darpariaethau trosiannol, canlyniadol etc.; ac yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â chychwyn, dehongli, dod i rym etc.
34. Mae'r Rhan hon yn cyflwyno Atodlen 4 sy'n nodi mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol i ddeddfwriaeth sylfaenol y mae darpariaethau'r Ddeddf yn effeithio arni.

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

RHAN 1: FFRAMWAITH STRATEGOL AR GYFER ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL

Y Comisiwn

Adran 1: Sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ac Atodlen 1: Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

35. Mae'r adran hon yn darparu ar gyfer sefydlu'r Comisiwn. Bydd y Comisiwn yn gorff corfforedig â'i bersonoliaeth gyfreithiol ei hun a phwerau a dyletswyddau penodol.
36. Mae'r adran hon hefyd yn cyflwyno Atodlen 1, sy'n gwneud darpariaeth ynghylch aelodaeth, pwyllgorau a threfniadau gweithredol y Comisiwn.
37. Aelodau'r Comisiwn fydd cadeirydd, dirprwy gadeirydd, a rhwng pedwar a phedwar ar ddeg o aelodau arferol, a benodir gan Weinidogion Cymru. Mae'r prif weithredwr hefyd yn aelod. Bydd Gweinidogion Cymru yn penodi'r prif weithredwr cyntaf am gyfnod o hyd at 4 blynedd, gyda phenodiadau yn y dyfodol yn cael eu gwneud gan y Comisiwn, yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth Gweinidogion Cymru.
38. Bydd gan y Comisiwn aelodau cyswllt hefyd a fydd yn cynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol (academaidd ac anacademaidd), staff y Comisiwn a dysgwyr mewn addysg drydyddol.

39. Mae paragraff 5 yn nodi'r broses benodi ar gyfer aelodau cyswllt y gweithle. Mae hyn yn cynnwys gofyniad i Weinidogion Cymru gyhoeddi rhestr o undebau llafur a fydd yn enwebu cynrychiolwyr o'r gweithlu addysg drydyddol academiaidd a'r gweithlu addysg drydyddol anacademaidd. I fod yn gymwys i fod yn aelod cyswllt y gweithlu, rhaid i berson fod wedi ei gyflogi gan ddarparwr addysg drydyddol yng Nghymru a bod yn aelod o undeb llafur ar y rhestr berthnasol a gyhoeddwyd yn fwyaf diweddar. Disgwylir y bydd y broses ymgynghori ar gyfer llunio'r rhestr o undebau llafur yn arwain at sefyllfa pan fydd yr undebau llafur a restrir yn cael eu cydnabod gan y darparwyr addysg drydyddol.
40. Mae paragraff 6 yn nodi'r broses ar gyfer penodi aelod cyswllt staff y Comisiwn. Rhaid i bwyllgor penodi aelod y staff (a sefydlir o dan baragraff 11(5)) benodi person o blith ymgeiswyr a enwebir gan bob un o'r undebau llafur a gydnabyddir gan y Comisiwn. I fod yn gymwys i fod yn aelod cyswllt staff y Comisiwn, rhaid i berson fod wedi ei gyflogi gan y Comisiwn a bod yn aelod o undeb llafur a gydnabyddir gan y Comisiwn.
41. Mae paragraff 7 yn nodi'r broses benodi ar gyfer aelod cyswllt y dysgwyr. Mae hyn yn cynnwys gofyniad i Weinidogion Cymru gyhoeddi rhestr o gyrff sy'n cynrychioli buddiannau dysgwyr sy'n ymgymryd ag addysg drydyddol yng Nghymru. Bydd aelod cyswllt y dysgwyr yn cael ei benodi gan Weinidogion Cymru o blith enwebiadau a wneir gan gyrff ar y rhestr. Disgwylir y bydd y rhestr hon yn cynnwys Undeb Cenedlaethol Myfyrwyr Cymru ynghyd â chyrff cynrychioliadol eraill. I fod yn gymwys i fod yn aelod cyswllt y dysgwyr, rhaid i berson fod wedi bod yn ddysgwr a oedd yn ymgymryd ag addysg drydyddol yn y 3 blynedd cyn cael ei benodi a rhaid ei fod yn dal swydd neu aelodaeth o gorff ar y rhestr a gyhoeddwyd.
42. Bydd gan y Comisiwn bwyllgor o'r enw'r Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi at ddiben ei gynghori ynghylch materion sy'n ymwneud ag ymchwil ac arloesi. Penodir cadeirydd y Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi gan Weinidogion Cymru ac ef hefyd fydd dirprwy gadeirydd y Comisiwn (a bydd person sy'n peidio â dal un swydd neu sy'n cael ei atal dros dro o'r swydd honno hefyd yn peidio â dal y swydd arall neu'n cael ei atal dros dro ohoni). Rhaid i'r Comisiwn hefyd sefydlu pwyllgor o'r enw'r Pwyllgor Ansawdd i'w gynghori ar ansawdd addysg drydyddol a gyllidir ganddo neu a sicrheir ganddo, a phwyllgor penodi aelod y staff. Caiff sefydlu pwyllgorau a chyd-bwyllgorau eraill, a chaiff ddirprwyo swyddogaethau i'w bwyllgorau.
43. Mae Atodlen 1 hefyd yn cynnwys darpariaeth ynghylch cyfrifon ac archwilio, adroddiadau blynyddol, gweithdrefnau, cofrestr buddiannau a phwerau atodol y Comisiwn.

Dyletswyddau strategol y Comisiwn

44. Dyletswyddau strategol bras o natur uchelgeisiol yw adrannau 2 i 12, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu neu annog canlyniadau a bennir yn yr adrannau. Nid yw'r darpariaethau yn pennu graddau na natur y gweithgaredd y mae rhaid i'r Comisiwn ymgymryd ag ef mewn unrhyw fanylder ac mae natur benagored y canlyniadau a bennir yn rhoi i'r Comisiwn ddisgresiwn eang o ran natur a graddau y camau y mae'n eu cymryd i'w cyflawni.

Adran 2: Hybu dysgu gydol oes

45. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu dysgu gydol oes ar gyfer pobl Cymru. Nid yw dysgu gydol oes yn derm a ddiffinnir yn yr adran hon, ond caiff ei grynhai gan ei darpariaethau, sy'n disgrifio addysg drydyddol –
- sy'n darparu cyfleoedd i bobl i gymryd rhan drwy gydol eu bywydau o 16 oed,
 - sy'n cynnwys amrywiaeth o lefelau a chymwysterau,
 - sy'n cynnwys amrywiaeth o leoliadau a dulliau astudio,
 - sydd wedi ei threfnu'n gydlynol i hwyluso symudiad drwy gamau gwahanol addysg ac i gyflogaeth neu fusnes,
 - sydd fel arall yn bodloni gofynion gwahanol y rheini sy'n dymuno ymgymryd ag addysg drydyddol.

Adran 3: Hybu cyfle cyfartal

46. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu cynyddu cyfranogiad gan aelodau o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol mewn addysg drydyddol Gymreig a hybu cadw aelodau o grwpiau o'r fath a chynyddu cyfranogiad, gan grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol, mewn gwaith ymchwil ac arloesi a wneir yng Nghymru.

Adran 4: Annog cyfranogiad mewn addysg drydyddol

47. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn annog unigolion, gan gynnwys y rheini sydd ag anghenion dysgu ychwanegol (fel y'u diffinnir gan adran 2 o Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018), a chyflogwyr yng Nghymru i gymryd rhan yn narpariaeth addysg drydyddol.

Adran 5: Hybu gwelliant parhaus mewn addysg drydyddol

48. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu gwelliant parhaus yn ansawdd addysg drydyddol Gymreig. Mae'r adran hefyd yn pennu materion y mae rhaid i'r Comisiwn roi sylw iddynt wrth gyflawni'r ddyletswydd.

Adran 6: Hybu gwaith ymchwil ac arloesi

49. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu gwneud gwaith ymchwil ac arloesi yng Nghymru, a hybu gwneud gwaith ymchwil ac arloesi, a gweithgareddau cysylltiedig gan bersonau perthnasol drwy gyfrwng y Gymraeg.
50. Rhaid i'r Comisiwn hybu cydlafurio ar waith ymchwil ac arloesi, yng Nghymru ac mewn mannau eraill yn y byd, rhwng personau perthnasol, a rhwng personau perthnasol ac eraill. Rhaid i'r Comisiwn hefyd hybu gwelliant parhaus yn ansawdd gwaith ymchwil ac arloesi a wneir gan bersonau perthnasol, a chystadleurwydd y gwaith ymchwil ac arloesi hwnnw o'i gymharu â gwaith ymchwil ac arloesi a wneir gan bersonau eraill.
51. Mae is-adran (2) yn diffinio person perthnasol at ddiben yr adran hon.

Adran 7: Hybu cydlafurio a chydlynu mewn addysg drydyddol ac ymchwil

52. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru, ysgolion yng Nghymru, a chyflogwyr, yn ogystal â hybu cydlynu yn narpariaeth addysg drydyddol gan ddarparwyr yng Nghymru a chysoni'r ddarpariaeth honno â gwaith ymchwil ac arloesi.

Adran 8: Cyfrannu at economi gynaliadwy ac arloesol

53. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru sy'n cyfrannu at ddatblygu economi gynaliadwy ac arloesol. Mae'r adran hefyd yn pennu materion y mae rhaid i'r Comisiwn roi sylw iddynt wrth gyflawni'r ddyletswydd ac yn diffinio economi gynaliadwy.

Adran 9: Hybu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg

54. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i annog y galw am addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg a chyfranogiad ynddi. Rhaid i'r Comisiwn hefyd gymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod digon o addysg drydyddol yn cael ei darparu yng Nghymru drwy gyfrwng y Gymraeg i ateb y galw.
55. Rhaid i Weinidogion Cymru ddynodi person i roi cyngor i'r Comisiwn at ddiben ei gynorthwyo i gyflawni ei ddyletswyddau o dan yr adran hon. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw gyngor perthnasol a roddir iddo gan y person hwnnw.
56. Ni chaniateir i berson gael ei ddynodi ond os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod yn addas i roi cyngor ar y materion a restrir yn is-adran (4). Nid yw'r ddyletswydd i ddynodi person yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried nad oes unrhyw berson sy'n addas i roi cyngor ar y materion a restrir, neu os nad oes neb yn cytuno i gael ei ddynodi.

Adran 10: Hybu cenhadaeth ddinesig

57. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i hybu cyflawni cenhadaeth ddinesig gan sefydliadau yng Nghymru yn y sector addysg bellach a'r sector addysg uwch. "Rhoddir y pŵer i'r Comisiwn hefyd i hybu cyflawni cenhadaeth ddinesig gan bersonau eraill a gyllidir gan y Comisiwn." Diffinnir "cenhadaeth ddinesig" yn is-adran (3) fel "gweithredu at ddiben hybu neu wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol neu ddiwylliannol Cymru (gan gynnwys gweithredu sydd wedi ei anelu at gyflawni unrhyw un neu ragor o'r nodau llesiant yn adran 4 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (dccc 2))".

Adran 11: Hybu golwg fyd-eang

58. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu cyfleoedd i bobl yng Nghymru i addysgu ac astudio addysg drydyddol mewn mannau eraill yn y byd ac i bobl y tu allan i Gymru i astudio neu addysgu yng Nghymru. Rhaid i'r Comisiwn hybu cyfleoedd i fuddiannau cyfnewidfeydd o'r fath gael eu defnyddio ar gyfer llesiant Cymru. Rhaid iddo hefyd hybu cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru a'r rheini mewn mannau eraill yn y byd.

Adran 12: Hybu cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol ac undebau llafur

59. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hybu cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru ac undebau llafur, pan fo'r Comisiwn yn ystyried y byddai'r cydlafurio yn debygol o helpu i gyflawni dyletswyddau strategol y Comisiwn (adrannau 2 i 11 o'r Ddeddf).
60. Rhaid i undeb llafur naill ai gael ei gynrychioli gan Wales TUC Cymru, neu rhaid i'r Comisiwn ystyried ei fod yn cynrychioli aelodau o'r gweithlu addysg drydyddol, hynny yw:
- athrawon sy'n darparu addysg drydyddol,
 - pobl sy'n darparu cymorth i'r athrawon hynny, a
 - phobl sy'n darparu cymorth i ddysgwyr i gymryd rhan mewn addysg drydyddol.

Strategaeth ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil

Adran 13: Datganiad o flaenoriaethau strategol

61. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gyhoeddi datganiad sy'n nodi eu blaenoriaethau strategol ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil ac arloesi. Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio neu amnewid y datganiad. Rhaid cyhoeddi unrhyw ddiwygiadau.

Adran 14: Cynllun strategol ar gyfer y Comisiwn

62. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i lunio cynllun strategol sy'n nodi sut y mae'n bwriadu cyflawni ei ddyletswyddau strategol ac ymdrin â'r blaenoriaethau yn y datganiad o flaenoriaethau strategol a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru (is-adran (1)). Wrth lunio'r cynllun, rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â'r personau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol (is-adran (2)).

Adran 15: Cymeradwyo, cyhoeddi a gweithredu'r cynllun strategol

63. Rhaid i gynllun strategol a gaiff ei lunio o dan adran 14 gael ei anfon at Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo o fewn chwe mis i gyhoeddi datganiad o flaenoriaethau Gweinidogion Cymru o dan adran 13 (is-adran (1)).
64. Mae gan Weinidogion Cymru y pŵer i gymeradwyo'r cynllun gydag addasiadau neu hebddynt, ond rhaid iddynt geisio cytundeb y Comisiwn i bob addasiad y maent yn bwriadu ei wneud i'r cynllun cyn iddynt addasu'r cynllun (is-adrannau (2) a (3)).
65. Caiff Gweinidogion Cymru gymeradwyo cynllun gydag addasiadau nad yw'r Comisiwn wedi cytuno iddynt, fodd bynnag rhaid iddynt roi'r rhesymau dros yr addasiadau i'r Comisiwn a rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi'r rhesymau hynny pan fydd yn cyhoeddi'r cynllun fel sy'n ofynnol gan is-adran (5).
66. Mae is-adran (6) yn darparu y caiff y Comisiwn gyflawni ei ddyletswydd i gyhoeddi ei ddatganiad ynghylch amcanion llesiant o dan adran 7 o Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (dccc 2) drwy gynnwys y datganiad yn ei gynllun strategol cymeradwy.
67. Mae is-adran (7) yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i gymryd pob cam rhesymol i weithredu'r cynllun strategol.

Adran 16: Adolygu'r cynllun strategol

68. Mae'r adran hon yn amlinellu'r broses sydd i'w dilyn gan y Comisiwn wrth adolygu a diwygio ei gynllun strategol.
69. Rhaid i'r Comisiwn adolygu ei gynllun strategol os yw Gweinidogion Cymru yn cyhoeddi diwygiadau i'w datganiad o flaenoriaethau strategol o dan adran 13 ar ôl i'r Comisiwn gyhoeddi ei gynllun strategol cymeradwy. Mae gan y Comisiwn y pŵer hefyd i adolygu ei gynllun strategol ar unrhyw adeg arall.
70. Pan fo unrhyw adolygiad o'r cynllun strategol yn arwain at ddiwygio'r cynllun, mae adran 14 yn gymwys i unrhyw ddiwygiad i'r cynllun fel y mae'n gymwys i lunio'r cynllun.
71. Rhaid anfon cynllun strategol diwygiedig at Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo o fewn chwe mis pan fo'r diwygiad o ganlyniad i Weinidogion Cymru gyhoeddi diwygiadau i'w datganiad o dan adran 14(2); neu pan fo'r diwygiad o ganlyniad i'r Comisiwn adolygu ei gynllun strategol ar unrhyw adeg arall, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol. Mae darpariaethau adran 15(2) i (6) yn gymwys i gynllun diwygiedig.

Rhyddid academaidd ac awtonomi sefydliadol

Adran 17: Rhyddid academaidd darparwyr a staff addysg uwch

72. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn roi sylw i'r angen i ddiogelu rhyddid academaidd darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru sy'n darparu addysg uwch neu ymchwil ac arloesi a staff academaidd y darparwyr hynny (is-adran (1)).
73. Diffinnir "rhyddid academaidd" mewn perthynas â darparwyr addysg drydyddol yn is-adran (2) fel y rhyddid i benderfynu cynnwys cyrsiau addysg uwch a'r modd y cânt eu haddysgu, eu goruchwyllo a'u hasesu, y meini prawf ar gyfer derbyn myfyrwyr ar gyrsiau addysg uwch, a'r meini prawf ar gyfer dethol a phenodi staff academaidd (is-adran (2)).
74. Diffinnir "rhyddid academaidd" mewn perthynas â staff academaidd yn is-adran (2) fel eu rhyddid o fewn y gyfraith i gwestiynu a phrofi doethineb cyffredin ac i gyflwyno syniadau newydd a lleisio barn ddadleuol neu amhoblogaidd, heb eu rhoi eu hunain mewn perygl o golli eu swyddi neu golli eu breintiau yn y darparwyr.

Adran 18: Awtonomi sefydliadol darparwyr addysg drydyddol

75. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn, wrth arfer eu swyddogaethau o dan y Ddeddf hon, roi sylw i ddiogelu'r rhyddid o fewn y gyfraith i ddarparwyr addysg drydyddol yng Nghymru i reoli o ddydd i dydd mewn modd effeithiol a medrus.

Cydnawsedd â chyfraith elusennau

Adran 19: Cydnawsedd â chyfraith elusennau a dogfennau llywodraethu darparwyr addysg drydyddol

76. Effaith yr adran hon yw na all unrhyw ofynion y caiff y Comisiwn neu Weinidogion Cymru eu gosod ar gyrff llywodraethu darparwyr addysg drydyddol o dan y Ddeddf hon (e.e. amodau cofrestru neu gyfarwyddydau) ei gwneud yn ofynnol i'r gyrff llywodraethu hynny weithredu mewn modd sy'n torri eu rhwymedigaethau fel ymddiriedolwyr elusennau, na'i gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu weithredu mewn modd sy'n anghydnaws â'u dogfennau llywodraethu.
77. At y dibenion hyn, diffinnir dogfennau llywodraethu darparwyr addysg drydyddol yn is-adran (2) mewn perthynas â darparwyr a sefydlwyd drwy Siarter Frenhinol, darparwyr sy'n cael eu rhedeg gan gorfforaethau addysg uwch neu gorfforaethau addysg bellach, darparwyr sy'n sefydliadau a ddynodir o dan adran 129 o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 neu adran 28 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992, ysgolion a darparwyr sy'n cael eu rhedeg gan gwmnïau.

Canllawiau a chyfarwyddydau Gweinidogion Cymru

Adran 20: Canllawiau

78. Mae'r adran hon yn darparu bod rhaid i'r Comisiwn roi sylw i ganllawiau a roddir iddo gan Weinidogion Cymru.

Adran 21: Pŵer Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddydau cyffredinol

79. Mae is-adran (1) yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddyroddi cyfarwyddydau cyffredinol i'r Comisiwn ynghylch arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau. Mae cyfarwyddyd a ddyroddir gan Weinidogion Cymru o dan yr adran hon yn ddarostyngedig i'r cyfyngiadau a nodir yn is-adrannau (2), (3) a (5).
80. Nid yw'r cyfyngiadau a nodir o dan is-adrannau (2) a (3) yn atal unrhyw gyfarwyddyd a ddyroddir o dan yr adran hon rhag cael ei lunio drwy gyfeirio at ddarparu ac asesu cwrs astudio, neu rannau o gyrsiau astudio, drwy gyfrwng y Gymraeg (is-adran (4)). Diben y cyfyngiadau yw diogelu awtonomi sefydliadol darparwyr addysg drydyddol ac ymchwil, rhyddid academaidd darparwyr addysg uwch a gallu'r Comisiwn i bennu dyraniadau cyllid i ddarparwyr unigol.
81. Mae is-adran (6) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn dyroddi cyfarwyddyd cyffredinol. Mae is-adran (7) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gadw unrhyw gyfarwyddyd a roddir i'r Comisiwn o dan adolygiad. Rhaid i Weinidogion Cymru hefyd gyhoeddi unrhyw gyfarwyddyd cyffredinol a roddir i'r Comisiwn o dan yr adran hon ac adrodd am unrhyw gyfarwyddydau o'r fath i'r Senedd. Mae is-adran (8) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gydymffurfio â chyfarwyddyd cyffredinol a roddir gan Weinidogion Cymru.
82. Mae is-adran (8) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gydymffurfio â chyfarwyddyd cyffredinol a roddir gan Weinidogion Cymru.

Swyddogaethau ychwanegol

Adran 22: Swyddogaethau ychwanegol y Comisiwn

83. Mae is-adran (1) yn galluogi Gweinidogion Cymru i roi swyddogaethau atodol i'r Comisiwn drwy reoliadau. Rhaid i swyddogaeth atodol a roddir i'r Comisiwn o dan y pwerau hyn ymwneud ag addysg drydyddol, neu ymchwil ac arloesi, a bod yn arferadwy gan Weinidogion Cymru (is-adran (2)).
84. Mae is-adrannau (3) a (4) yn galluogi Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo y caiff eu swyddogaethau mewn perthynas â thir neu eiddo arall sefydliad yng Nghymru o fewn y sector addysg uwch neu bellach, fod yn arferadwy gan y Comisiwn. Mae swyddogaethau Gweinidogion Cymru yn codi pan fo ganddynt hawlogaeth i hawl neu fuddiant mewn cysylltiad â'r eiddo hwnnw. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn arfer y swyddogaethau hyn yn unol â chyfarwyddydau a roddir gan Weinidogion Cymru (is-adran (5)).

Diddymu Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru

Adran 23: Diddymu Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru

85. Mae'r adran hon yn diddymu CCAUC.

Adran 24 ac Atodlen 2: Cynlluniau trosglwyddo

86. Mae'r adran hon yn cyflwyno Atodlen 2 sy'n gwneud darpariaeth ynghylch cynlluniau ar gyfer trosglwyddo staff, eiddo, hawliau ac atebolrwyddau o ganlyniad i sefydlu'r Comisiwn a diddymu CCAUC.

RHAN 2: COFRESTRU A RHEOLEIDDIO DARPARWYR ADDYSG DRYDYDDOL

Pennod 1: Cofrestru Darparwyr Addysg Drydyddol

Y gofrestr a'r weithdrefn gofrestru

Adran 25: Y gofrestr

87. Mae is-adran (1) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sefydlu a chadw cofrestr o ddarparwyr addysg drydyddol yng Nghymru. Rhaid i'r Comisiwn gofrestru'r darparwyr hynny sy'n gwneud cais i gael eu cofrestru ac sy'n bodloni'r amodau cofrestru (is-adran (4)). Mae gwneud cais i gofrestru yn fater gwirfoddol.
88. Mae'r gofrestr, drwy ddefnyddio amodau cofrestru (gweler adrannau 27 i 35), yn darparu dull o reoleiddio'r darparwyr hynny. Ar y cyd â'r rheoliadau cymorth i fyfyrwyr diwygiedig a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 22 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998, bydd cofrestru hefyd yn pennu cymhwystra darparwr ar gyfer dynodiad awtomatig i gael cymorth i fyfyrwyr gan Lywodraeth Cymru.
89. Mae'r gofrestr i'w rhannu'n categorïau cofrestru gwahanol a bennir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru (is-adran (2)). Bwriedir i'r categorïau cofrestru ganiatáu amrywiadau priodol o ran yr amodau cofrestru sy'n ofynnol ar gyfer mathau gwahanol o ddarparwyr cofrestredig sy'n cael mathau gwahanol o gyllid cyhoeddus. Caiff rheoliadau wahardd darparwr rhag cofrestru mewn un categori tra'i fod wedi ei gofrestru mewn un neu ragor o categorïau eraill (is-adran (5)).

90. Rhaid i ddarparwyr, unwaith eu bod wedi eu cofrestru, fodloni'r amodau cofrestru cyffredinol ac unrhyw amodau cofrestru parhaus penodol sy'n gymwys iddynt yn y categori cofrestru perthnasol. Mae darpariaeth ar gyfer yr amodau hyn, a'r broses ar gyfer eu penderfynu, wedi ei nodi yn adrannau 28, 29, 31, 32 a 33.
91. Mae'r weithdrefn ar gyfer cofrestru, a ffurf y ceisiadau i gofrestru, yn fater i'r Comisiwn ei benderfynu (is-adran (7)). Rhaid i'r wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn y gofrestr fod ar gael i'r cyhoedd (is-adran (11)), a chaiff Gweinidogion Cymru bennu mewn rheoliadau yr wybodaeth sydd i'w chynnwys yng nghofnod darparwr cofrestredig yn y gofrestr (is-adran (8)).

Adran 26: Y weithdrefn gofrestru

92. Mae'r adran hon yn nodi'r weithdrefn sydd i'w dilyn os digwydd bod y Comisiwn yn bwriadu gwrthod cais i gofrestru, neu pan fo'r Comisiwn yn bwriadu gwrthod cais gan ddarparwr cofrestredig i newid categorïau.
93. Rhaid i'r Comisiwn hysbysu corff llywodraethu'r darparwr pan fo'n bwriadu gwrthod cais y darparwr. Rhaid i'r Comisiwn bennu ei resymau dros wneud hynny a'r cyfnod y caiff darparwr gyflwyno sylwadau i'r Comisiwn ynddo ynghylch yr hyn y mae'r Comisiwn yn bwriadu ei wneud (is-adran (2)). Ni chaiff y cyfnod fod yn llai nag 28 o ddiwrnodau (is-adran (3)).
94. Caiff y Comisiwn, pan ddaw'r cyfnod rhybudd penodedig i ben, naill ai penderfynu cofrestru'r darparwr yn y categori y mae wedi gwneud cais ar ei gyfer, neu wrthod gwneud hynny. Rhaid i'r Comisiwn hysbysu'r corff llywodraethu am ei benderfyniad (is-adran (5)) a rhaid i hysbysiad o benderfyniad i wrthod cofrestru darparwr nodi'r sail dros wrthod a gwybodaeth ynghylch yr hawl i gael adolygiad o benderfyniad y Comisiwn (is-adran (7)).

Amodau cofrestru

Adran 27: Amodau cofrestru cychwynnol

95. Rhaid i ddarparwr sy'n gwneud cais i gofrestru â'r Comisiwn fodloni amodau cofrestru cychwynnol. Mae'r adran hon yn nodi pedwar amod cofrestru cychwynnol mandadol sydd yn gymwys i bob categori cofrestru. Rhaid i'r Comisiwn fod wedi ei fodloni o ran:
- ansawdd yr addysg a ddarperir gan y darparwr addysg drydyddol sy'n gwneud cais, neu a ddarperir ar ei ran,
 - effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu a rheoli y sawl sy'n gwneud cais,
 - cynaliadwyedd ariannol y sawl sy'n gwneud cais,
 - effeithiolrwydd trefniadau'r darparwr sy'n gwneud cais ar gyfer cefnogi a hybu lles myfyrwyr a staff, a
 - phan fo'n gymwys, effeithiolrwydd y trefniadau sydd yn eu lle i fodloni'r darparwr sy'n gwneud cais o ran ansawdd yr addysg a gyflwynir gan ddarparwr allanol o dan drefniant dilysu.
96. Am ragor o wybodaeth ynghylch swyddogaethau'r Comisiwn mewn cysylltiad ag asesu ansawdd a sicrhau ansawdd, gweler Pennod 3 o'r Rhan hon.

97. Caiff y safon sy'n ofynnol i ddarparwyr fodloni amodau cofrestru cychwynnol, a'r wybodaeth sy'n ofynnol i ddangos hynny, eu pennu gan y Comisiwn. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn gyhoeddi dogfen sy'n pennu'r gofynion ar gyfer bodloni'r amodau hynny (is-adran (2)). Mae'r Comisiwn yn cael ei alluogi i ddiwygio'r gofynion hyn ac os yw'n gwneud hynny rhaid iddo gyhoeddi dogfen wedi ei diweddarau (is-adran (4)). Cyn cyhoeddi naill ai dogfen gychwynnol neu ddogfen ddiwygiedig, mae'r Comisiwn o dan ddyletswydd, os yw'n ymddangos iddo ei bod yn briodol gwneud hynny, i ymgynghori â'r personau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol (is-adran (5)), er enghraifft darparwyr addysg drydyddol a all fod yn dymuno gwneud cais i gofrestru.
98. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, bennu amodau cofrestru cychwynnol pellach, a chaniateir pennu amodau gwahanol ar gyfer categorïau cofrestru gwahanol. Mae'r rhestr a ddarperir yn is-adran (7)(b) yn dangos y math o amodau y caniateir eu pennu yn y rheoliadau hyn, ond nid yw'n rhestr gynhwysfawr ac efallai na fydd yr holl categorïau hyn yn amodau cofrestru cychwynnol priodol ar gyfer holl categorïau'r gofrestr.

Adran 28: Amodau cofrestru parhaus cyffredinol

99. Fel y'i nodir yn adran 25(9), rhaid i ddarparwr cofrestredig barhau i fodloni amodau cofrestru parhaus er mwyn cadw ei gofrestriad. Mae amod cofrestru parhaus cyffredinol yn amod a benderfynir gan y Comisiwn, sy'n gymwys i un neu ragor o categorïau cofrestru.
100. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi'r amodau cofrestru parhaus cyffredinol, ac unrhyw ddiwygiadau i'r amodau hynny. Cyn penderfynu'r amodau cofrestru parhaus cyffredinol, neu ddiwygio'r amodau hynny, mae dyletswydd ar y Comisiwn, os yw'n ymddangos yn briodol iddo wneud hynny, i ymgynghori â'r personau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol, er enghraifft y darparwyr cofrestredig hynny a fydd yn ddarostyngedig i'r amodau cofrestru.
101. Caiff y Comisiwn bennu amodau gwahanol ar gyfer categorïau neu ddisgrifiadau gwahanol o ddarparwr cofrestredig (is-adran (2)). O dan is-adran (8), caiff y Comisiwn benderfynu nad yw amod cofrestru parhaus cyffredinol yn gymwys i ddarparwr cofrestredig penodol. Mewn achosion o'r fath, caiff y Comisiwn ddatgymhwyso'r amod mewn perthynas â'r darparwr hwnnw, a rhaid iddo hysbysu'r darparwr am ei benderfyniad (is-adran (9)).

Adran 29: Amodau cofrestru parhaus penodol

102. Mae'r adran hon yn nodi pryd y caiff y Comisiwn osod, amrywio neu ddileu amod cofrestru parhaus sy'n gymwys i ddarparwr cofrestredig penodol, yn hytrach nag i'r holl ddarparwyr cofrestredig neu i gategori o ddarparwyr.
103. Cyn gosod, amrywio neu ddileu amod cofrestru parhaus penodol, rhaid i'r Comisiwn hysbysu corff llywodraethu'r darparwr o dan sylw (is-adran (3)). Rhaid i'r hysbysiad hysbysu'r darparwr am resymau'r Comisiwn dros gynnig yr amod cofrestru parhaus penodol, a hawl y darparwr i gyflwyno sylwadau am y cynnig o fewn cyfnod penodol (is-adran (4)).

104. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir gan gorff llywodraethu'r darparwr wrth benderfynu pa un ai i osod, amrywio neu ddileu'r amod cofrestru parhaus penodol (is-adran (6)), a rhaid iddo hysbysu'r darparwr am ei benderfyniad (is-adran (7)).
105. Rhaid i hysbysiad sy'n ymwneud â gosod neu amrywio amod cofrestru parhaus penodol nodi'r seiliau dros y penderfyniad a rhaid i wybodaeth am yr hawl i gael adolygiad ddod gyda'r hysbysiad (is-adran (9)). Ni chaniateir i'r amod cofrestru parhaus penodol newydd gael effaith hyd nes i gyfnod yr adolygiad ddod i ben. Yn ogystal, ni chaniateir i'r amod cofrestru parhaus penodol newydd gael effaith tra bo cais am adolygiad wedi ei wneud, a hyd nes i unrhyw adolygiad a gynhelir ddod i ben. Wedi hynny rhaid i'r Comisiwn benderfynu dyddiad y bydd yr amod cofrestru parhaus penodol yn cymryd effaith, a bryd hynny rhaid cyhoeddi'r hysbysiad.

Adran 30: Amodau cymesur etc.

106. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau bod ei amodau cofrestru parhaus, a'r gofynion a gyhoeddir ynghylch bodloni amodau cofrestru cychwynnol (gweler adran 27), yn gymesur â'i asesiad o unrhyw risgiau a berir. Gall y risgiau hyn gynnwys, er enghraifft, risgiau o ran diogelu cyllid cyhoeddus, buddiannau myfyrwyr, ac unrhyw risgiau eraill sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn mewn cysylltiad â 'darparwyr addysg drydyddol.
107. Er mwyn i'r amodau a gofynion cofrestru barhau i fod yn gymesur, mae'n ofynnol i'r Comisiwn gadw ei amodau cofrestru parhaus o dan adolygiad.

Adran 31: Amodau cofrestru parhaus mandadol ar gyfer pob darparwr cofrestredig

108. Yn ogystal ag unrhyw amodau cofrestru parhaus cyffredinol a benderfynir gan y Comisiwn o dan adran 28, rhaid i'r Comisiwn sicrhau bod yr holl ddarparwyr sydd wedi eu cofrestru ym mhob categori o'r gofrestr yn ddarostyngedig i'r amodau a restrir yn yr adran hon. Caniateir gosod yr amodau hyn fel rhan o'r amodau cofrestru parhaus cyffredinol neu drwy osod amod cofrestru parhaus penodol.

Adran 32: Amod cofrestru parhaus mandadol ar y terfynau ffioedd

109. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau bod pob darparwr sydd wedi ei gofrestru mewn categori a bennir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau yn ddarostyngedig i amod terfyn ffioedd. Mae amod terfyn ffioedd yn ei gwneud yn ofynnol i'r darparwr feddu ar ddatganiad terfyn ffioedd cymeradwy a sicrhau nad yw ffioedd cwrs rheoleiddiedig yn fwy na'r terfyn ffioedd cymwys. Mae rhagor o wybodaeth am y datganiad terfyn ffioedd wedi ei hamlinellu yn adrannau 46 i 48.
110. "Cwrs cymhwysol" yw cwrs a ddisgrifir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru, yn ddarostyngedig i'r amodau a nodir yn is-adran (5). Ystyr "ffioedd cwrs rheoleiddiedig" yw ffioedd sy'n daladwy gan berson cymhwysol i ddarparwr er mwyn ymgymryd â chwrs cymhwysol (is-adrannau (6) a (7)). Mae is-adran (8) yn darparu mai ystyr "person cymhwysol" yw person a ddisgrifir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru nad yw'n fyfyrwr rhyngwladol o fewn ystyr is-adran (9).

111. Mae is-adran (10) hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n pennu pryd y mae ffioedd a delir am gwrs a ddarperir gan ddarparwr allanol (h.y. ar ran darparwr cofrestredig) i'w trin fel ffioedd cwrs rheoleiddiedig ac felly'n ddarostyngedig i derfyn ffioedd.

Adran 33: Amodau cofrestru parhaus mandadol ar gyfle cyfartal

112. Mae'r Comisiwn o dan ddyletswydd i sicrhau bod amod cofrestru parhaus mandadol sy'n ymwneud â chyfle cyfartal yn cael ei gymhwyso i bob darparwr addysg drydyddol cofrestredig.
113. Mae amodau ar gyfle cyfartal yn ei gwneud yn ofynnol i'r darparwr cofrestredig ddangos ei fod yn cyflawni canlyniadau y gellir eu mesur sy'n hyrwyddo'r nodau a restrir yn is-adran (2). Mae'r nodau hyn yn ymwneud â chynyddu cyfranogiad, gwella cyfraddau cadw myfyrwyr, lleihau bylchau o ran cyrhaeddiad, a gwella canlyniadau cyflogaeth ac astudio pellach ar gyfer myfyrwyr o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol.
114. Diffinnir grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol yn is-adran (3) fel grwpiau o fyfyrwyr sydd heb gynrychiolaeth ddigonol mewn addysg drydyddol berthnasol yng Nghymru o ganlyniad i ffactorau cymdeithasol, diwylliannol, economaidd neu sefydliadol. Diffinnir addysg drydyddol berthnasol fel cyrsiau addysg drydyddol a ddarperir yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru o fath sy'n ymwneud â chategori o'r gofrestr y mae'r darparwr wedi ei gofrestru ynddo. Mae hyn yn golygu y bydd darparwyr cofrestredig yn gweithio i gyflawni canlyniadau cyfle cyfartal mewn cysylltiad â'r math o addysg drydyddol sy'n ymwneud â'u categori cofrestru.

Adran 34: Pŵer i ddarparu ar gyfer amodau cofrestru parhaus mandadol pellach

115. Yn ychwanegol at amodau cofrestru parhaus mandadol y darperir ar eu cyfer yn adrannau 31, 32 a 33, caiff Gweinidogion Cymru bennu mewn rheoliadau amodau cofrestru parhaus mandadol pellach y mae rhaid i'r Comisiwn eu cymhwyso i un neu ragor o gategoriâu cofrestru.

Adran 35: Dyletswydd y Comisiwn i roi canllawiau ynghylch amodau cofrestru parhaus

116. Mae adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gyhoeddi canllawiau ar gyfer darparwyr cofrestredig sy'n ymwneud â'r amodau cofrestru parhaus.

Monitro a gorfodi amodau cofrestru

Adran 36: Dyletswydd y Comisiwn i fonitro cydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus

117. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro cydymffurfedd pob darparwr cofrestredig â'i amodau cofrestru parhaus.

Adran 37: Cyngor a chynhorthwy mewn cysylltiad â chydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus

118. Caiff y Comisiwn roi cyngor a chynhorthwy i ddarparwyr cofrestredig er mwyn cynorthwyo cydymffurfedd ag amodau cofrestru.

Adran 38: Adolygiadau sy'n berthnasol i gydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus

119. Caiff y Comisiwn, os yw'n barnu bod hynny'n briodol, gynnal adolygiad o faterion sy'n berthnasol i gydymffurfedd darparwr cofrestredig ag amodau cofrestru. Caiff y Comisiwn hefyd drefnu i adolygiad o'r fath gael ei gynnal gan gorff priodol arall; er enghraifft, gan Brif Arolygydd Ei Mawrhydi neu'r corff ansawdd dynodedig (gweler Pennod 2 o'r Rhan hon) ar gyfer materion mewn cysylltiad â'r amod cofrestru parhaus mandadol sy'n ymwneud ag ansawdd.

Adran 39: Cyfarwyddydau mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio ag amodau cofrestru parhaus

120. Pan fo'r Comisiwn wedi ei fodloni bod darparwr wedi methu (neu'n debygol o fethu) â chydymffurfio ag amod cofrestru parhaus, mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn gyfarwyddo'r darparwr i gymryd camau penodol i gydymffurfio â'r amod. Gallai hyn ddilyn camau blaenorol a gymerwyd gan y Comisiwn i sicrhau cydymffurfedd ag amodau cofrestru, megis cyngor a chynhorthwy (adran 37) ac adolygiadau (adran 38).
121. Mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio ag amod terfyn ffioedd, caiff y Comisiwn hefyd gyfarwyddo darparwr i ad-dalu i fyfyrwyr unrhyw arian ffioedd sy'n uwch na'r terfyn ffioedd ("ffioedd uwchlaw'r terfyn"), a sut y mae rhaid iddo wneud hynny (is-adrannau (3), (4) a (5)).
122. Rhaid i unrhyw gyfarwyddydau a ddyroddir i ddarparwyr gan y Comisiwn gael eu cyhoeddi, a rhaid darparu copi i Weinidogion Cymru (is-adran (6)).
123. Rhaid i'r Comisiwn gydymffurfio â'r gweithdrefnau a nodir yn adrannau 75 i 78 wrth roi cyfarwyddydau o dan adran 39.

Adran 40: Darpariaeth atodol ynghylch cyfarwyddydau o dan adran 39

124. Caiff y Comisiwn ddyroddi canllawiau ynghylch sut y dylai darparwyr gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddydau a ddyroddir o dan adran 39, a rhaid iddo yn gyntaf ymgynghori â darparwyr cofrestredig a darparwyr priodol eraill ynghylch cynnwys y canllawiau hyn.

Datgofrestru

Adran 41: Datgofrestru

125. Mae gan y Comisiwn bŵer a dyletswydd i ddileu darparwr o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr o dan amgylchiadau y darperir ar eu cyfer yn yr adran hon.
126. Os nad yw darparwr cofrestredig yn 'darparwr addysg drydyddol yng Nghymru' mwyach, neu os yw'n peidio â darparu'r math o addysg drydyddol sy'n berthnasol i'w gategori cofrestru (er enghraifft addysg uwch, neu addysg bellach), rhaid i'r Comisiwn ddileu'r darparwr hwnnw, naill ai o'r categori penodol hwnnw o'r gofrestr, neu ei ddileu yn llwyr o'r gofrestr. Mae hyn oherwydd na fyddai'r darparwr yn bodloni'r amodau a nodir yn adran 25 mwyach.
127. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i bennu amgylchiadau eraill pan fo rhaid i'r Comisiwn ddileu darparwyr naill ai o gategori penodol o'r gofrestr neu eu dileu yn llwyr o'r gofrestr.

128. Caiff y Comisiwn ddileu darparwr o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr os yw'n ymddangos i'r Comisiwn fod y darparwr wedi torri un o'i amodau cofrestru parhaus a:
- bod y Comisiwn yn flaenorol wedi dyroddi cyfarwyddyd i'r darparwr hwnnw mewn perthynas ag unrhyw achos o dorri amod cofrestru parhaus, neu
 - fod y Comisiwn yn ystyried y byddai dyroddi cyfarwyddyd o dan adran 39 yn annigonol i ymddrin â'r toriad.
129. O dan is-adrannau (6) a (7), caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n sefydlu trefniadau trosiannol pan fo darparwr i'w ddileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr. Gallai hyn gynnwys trin y darparwr dros dro fel darparwr cofrestredig mewn categori penodol, er enghraifft, er mwyn galluogi myfyrwyr presennol yn y darparwr i barhau i gael cymorth i fyfyrwyr.
130. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi rhestr o unrhyw ddarparwyr a gaiff eu dileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr, gan gynnwys cyfeiriad at unrhyw reoliadau a wneir o dan is-adran (6).

Adran 42: Datgofrestru: y weithdrefn

131. Mae'r adran hon yn sefydlu'r broses y mae rhaid i'r Comisiwn ei dilyn wrth ddileu darparwr o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr o dan adran 41.
132. Rhaid i'r Comisiwn hysbysu corff llywodraethu darparwr cofrestredig am ei fwriad i ddatgofrestru'r darparwr, a'i resymau dros wneud hynny. Caniateir cyfnod penodedig i ddarparwyr gyflwyno sylwadau i'r Comisiwn ynghylch y cynnig. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir yn ystod y cyfnod penodedig cyn penderfynu pa un ai i ddileu'r darparwr o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr.
133. Os yw'r Comisiwn yn penderfynu bwrw ymlaen â'r penderfyniad i ddatgofrestru, caiff corff llywodraethu'r darparwr ofyn am adolygiad (gweler adran 45) o'r penderfyniad hwnnw gan yr adolygydd penderfyniadau (gweler adran 79). Rhaid i wybodaeth am yr hawl i gael adolygiad ddod gydag unrhyw hysbysiad o benderfyniad gan y Comisiwn i ddatgofrestru darparwr.
134. Ni chaiff datgofrestriad o dan adran 41 gymryd effaith tra gellid gofyn am adolygiad o'r penderfyniad neu tra bo adolygiad o'r fath yn cael ei gynnal, oni bai bod y darparwr yn hysbysu'r Comisiwn nad yw'n bwriadu gwneud cais am adolygiad.

Adran 43: Datgofrestru'n wirfoddol a datgofrestru gyda chydysyniad

135. Caiff darparwyr cofrestredig wneud cais, ar ffurf a benderfynir gan y Comisiwn, i gael eu dileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr, neu cânt roi cydsyniad i gynnig gan y Comisiwn i ddileu'r darparwr o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr.
136. Os yw darparwr yn gwneud cais i gael ei ddatgofrestru yn unol ag is-adran (6), mae rhwymedigaeth ar y Comisiwn i dderbyn y cais a rhaid iddo bennu dyddiad ar gyfer dileu'r sefydliad o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr. Caiff corff llywodraethu'r darparwr wneud cais am adolygiad gan yr adolygydd penderfyniadau o'r penderfyniad ynghylch y dyddiad dileu (gweler adran 45).

137. Pan fo darparwr yn gwneud cais i gael ei ddileu o gategori o'r gofrestr, caiff bennu yn ei gais ei fod, ar yr un pryd, yn gwneud cais am gofrestrriad mewn categori gwahanol. Pan fo cais o'r fath i newid categorïau yn cael ei wneud, effaith is-adrannau (2) i (4) yw nad oes rhwymedigaeth ar y Comisiwn i ddileu'r darparwr o'i gategori presennol oni bai ei fod hefyd yn gallu ei gofrestru yn y categori newydd.
138. Fel yn adran 41, caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n sefydlu trefniadau trosiannol (is-adran (13)). Gallai hyn gynnwys trin y darparwr dros dro fel darparwr cofrestredig, er enghraifft, er mwyn galluogi myfyrwyr presennol yn y darparwr i barhau i gael cymorth i fyfyrwyr.
139. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi rhestr o unrhyw ddarparwyr a gaiff eu dileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr ac o unrhyw reoliadau a wneir o dan is-adran (13).

Adran 44: Newid categori cofrestru heb gais

140. Pan fo darparwr yn cael ei ddileu o gategori o'r gofrestr o dan adran 41(3) neu 43(5), caiff y Comisiwn gofrestru'r darparwr mewn categori arall o'r gofrestr –
- os yw'r corff llywodraethu yn cydsynio,
 - os yw'n parhau i ddod o fewn y diffiniad o "darparwr addysg drydyddol yng Nghymru" (gweler adran 144(1)),
 - os yw'n darparu'r addysg drydyddol sy'n berthnasol i'r categori cofrestru, neu os darperir yr addysg honno ar ei ran,
 - os yw'n bodloni'r amodau cofrestru cychwynnol perthnasol (gweler adran 27), ac
 - os nad yw cofrestru wedi ei wahardd o dan adran 25(5).

Adolygiadau o benderfyniadau cofrestru

Adran 45: Adolygiadau o benderfyniadau cofrestru

141. Pryd bynnag y mae'r Comisiwn yn hysbysu darparwr am benderfyniad:
- i wrthod cofrestru mewn categori o dan adran 25;
 - i osod neu amrywio amod cofrestru penodol o dan adran 29;
 - i ddileu darparwr o gategori o'r gofrestr o dan adran 41; neu
 - i benderfynu'r dyddiad y bydd unrhyw ddatgofrestru yn cymryd effaith o dan adran 43(7) neu (8);

caiff y darparwr o dan sylw ofyn am adolygiad o'r penderfyniad hwnnw.

142. Cynhelir adolygiadau o benderfyniadau gan y person neu'r panel a benodir gan Weinidogion Cymru o dan adran 79 ac yn unol â'r broses adolygu a sefydlir gan yr adran honno.

Datganiadau terfyn ffioedd

Adran 46: Gofynion ar gyfer datganiad terfyn ffioedd

143. Mae'r adran hon yn nodi beth yw datganiad terfyn ffioedd a'r hyn y mae rhaid iddo ei gynnwys. Pan fo darparwr cofrestredig yn ddarostyngedig i amod terfyn ffioedd o dan adran 32, rhaid i derfyn ffioedd y darparwr bennu'r terfyn ffioedd, neu ddarparu ar gyfer penderfynu'r terfyn ffioedd, mewn perthynas â phob cwrs cymhwysol. Ni chaniateir i'r terfyn ffioedd hwn fynd uwchlaw'r "uchafswm"
144. Yr "uchafswm" yw'r swm a bennir gan Weinidogion Cymru na chaiff terfyn ffioedd ar gyfer cwrs cymhwysol fynd uwch ei law mewn unrhyw flwyddyn academaidd.

145. Caiff terfynau ffioedd ar gyfer cyrsiau gwahanol amrywio, a chânt hefyd amrywio o un flwyddyn i'r llall. Pan fo proses neu fformiwla ar gyfer penderfynu terfyn ffioedd, rhaid pennu hyn yn y datganiad terfyn ffioedd.
146. Mae datganiad terfyn ffioedd yn cael effaith o'r dyddiad a bennir yn y datganiad terfyn ffioedd.

Adran 47: Cymeradwyo datganiad terfyn ffioedd

147. Pan fo corff llywodraethu darparwr yn gwneud cais i'r Comisiwn iddo gymeradwyo datganiad terfyn ffioedd, caiff y Comisiwn gymeradwyo neu wrthod y cynllun a rhaid iddo roi hysbysiad o'r penderfyniad hwnnw. Mae hyn yn gymwys hefyd pan fo darparwr yn gwneud cais i'r datganiad terfyn ffioedd gael ei amrywio neu i gael datganiad terfyn ffioedd arall yn ei le.
148. Pan fo'r Comisiwn yn gwrthod datganiad terfyn ffioedd arfaethedig, neu amrywiad i ddatganiad terfyn ffioedd neu gael datganiad terfyn ffioedd arall yn ei le, rhaid iddo ddilyn y gweithdrefnau a amlinellir yn adrannau 75 i 78.

Adran 48: Cyhoeddi datganiad terfyn ffioedd cymeradwy

149. Rhaid i ddarparwr sydd â datganiad terfyn ffioedd cymeradwy gyhoeddi'r datganiad hwnnw, ac unrhyw amrywiadau cymeradwy neu ddatganiadau eraill cymeradwy yn eu lle. Dylai datganiadau terfyn ffioedd sydd wedi eu cyhoeddi fod ar gael yn hawdd i fyfyrwyr a darpar fyfyrwyr.

Adran 49: Dilysrwydd contractau

150. Mae'r adran hon yn gymwys pan fo contract rhwng darparwr a pherson cymhwysol mewn cysylltiad â'r person hwnnw yn ymgymryd â chwrs cymhwysol yn darparu ar gyfer talu ffioedd gan y person sydd uwchlaw'r terfyn ffioedd cymwys.
151. Mae i "person cymhwysol" a "chwrs cymhwysol" yr ystyr a roddir i'r termau hynny yn adran 32.
152. Mae is-adran (2) yn darparu bod contract o'r fath i'w drin fel pe bai'n darparu ar gyfer talu ffioedd sy'n cyfateb i'r terfyn ffioedd cymwys. Felly pan fo myfyriwr yn gwrthod talu unrhyw ffioedd uwchlaw'r terfyn a bennir mewn contract, ni fydd y darparwr yn gallu adennill y ffioedd uwchlaw'r terfyn. Ond bydd y contract yn parhau i fod yn orfodadwy fel arall yn nhermau dyletswydd y darparwr i ddarparu addysg i'r myfyriwr, er gwaethaf bod y contract yn darparu ar gyfer talu ffioedd sydd uwchlaw'r terfyn ffioedd cymwys (is-adran (3)).

Pennod 2: Sicrhau Ansawdd a Gwella Ansawdd

Swyddogaethau sicrhau ansawdd cyffredinol

Adran 50: Fframweithiau sicrhau ansawdd

153. Mae is-adran (1) yn rhoi pŵer i'r Comisiwn i lunio a chyhoeddi fframwaith neu fframweithiau sicrhau ansawdd. Dogfen yw fframwaith sicrhau ansawdd sy'n nodi gwybodaeth a chanllawiau ar bolisiau ac arferion sy'n ymwneud â'r meini prawf a'r trefniadau ar gyfer asesu neu arolygu ansawdd addysg drydyddol a hyfforddiant. Caiff amlinellu rolau a chyfrifoldebau Estyn a'r corff asesu ansawdd dynodedig wrth gynnal gwaith sicrhau ansawdd, yn ogystal â rolau a chyfrifoldebau darparwyr addysg drydyddol ac eraill ynghylch ansawdd addysg drydyddol, ac ystyried barn myfyrwyr ynghylch ansawdd yr addysg drydyddol a gânt.
154. Caiff y fframweithiau hefyd nodi canllawiau a gwybodaeth ynghylch datblygiad proffesiynol y gweithlu addysg drydyddol a darparu gwybodaeth a chanllawiau ar unrhyw faterion perthnasol eraill sy'n ymwneud â sicrhau ansawdd.
155. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori â darparwyr addysg drydyddol cofrestredig, Estyn ac unrhyw randdeiliaid eraill y mae'r Comisiwn yn ystyried eu bod yn addas cyn cyhoeddi dogfen fframwaith sicrhau ansawdd, ei diwygio neu ei thynnu'n ôl (is-adran (4)).
156. Bydd yn ofynnol i Estyn, y corff sicrhau ansawdd dynodedig a'r Comisiwn ystyried y fframwaith sicrhau ansawdd yn eu gwaith (is-adranau (5) a (6)).

Adran 51: Dyletswydd i fonitro ansawdd addysg drydyddol reoleiddiedig ac i hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno

157. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i fonitro a hybu gwelliant yn ansawdd addysg a hyfforddiant a ddarperir gan ddarparwyr addysg drydyddol sy'n gofrestrdedig ac a gyllidir gan y Comisiwn.

Adran 52: Cyngor a chynhorthwy mewn cysylltiad ag ansawdd addysg drydyddol

158. Mae'r adran hon yn rhoi i'r Comisiwn y pŵer i ddyroddi cyngor a chanllawiau i unrhyw ddarparwr a gyllidir neu unrhyw ddarparwr cofrestredig i gynorthwyo gwella ansawdd yr addysg, y cwrs neu'r hyfforddiant a ddarperir. Yn benodol, caiff y Comisiwn roi cyngor a chanllawiau i ddarparwyr addysg drydyddol i wella ansawdd yr addysg a ddarperir, neu i atal ansawdd yr addysg, y cwrs neu'r hyfforddiant rhag dod yn annigonol. Dyna fyddai'n digwydd pan na fo ansawdd yr addysg, y cwrs neu'r hyfforddiant yn diwallu anghenion rhesymol y dysgwyr.

Adran 53: Adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol

159. Mae'r adran hon yn rhoi i'r Comisiwn y pŵer i gynnal adolygiad o unrhyw fater sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol a hyfforddiant. Caiff y Comisiwn drefnu i'r adolygiadau hyn gael eu cynnal ar ei ran.

Asesu ansawdd mewn addysg uwch

Adran 54: Asesu ansawdd addysg uwch

160. Mae is-adran (1) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn asesu, neu wneud trefniadau i asesu, ansawdd addysg uwch a ddarperir gan bob darparwr addysg drydyddol cofrestredig a chan y darparwyr hynny sy'n cynnig darpariaeth addysg uwch ar ran darparwyr sydd wedi eu cofrestru â'r Comisiwn. Mae'r ddyletswydd yn gymwys i asesu addysg uwch sy'n ymwneud â chategori cofrestru'r darparwr (is-adran (2)). Yn ogystal, mae is-adran (3) yn rhoi i'r Comisiwn y pŵer i asesu, neu wneud trefniadau i asesu, ansawdd addysg uwch a ddarperir gan unrhyw ddarparwr addysg drydyddol.
161. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi'r adroddiadau ar yr asesiadau hyn (is-adran (4)).
162. Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ei gwneud yn ofynnol i asesiadau gael eu cynnal fesul ysbaid benodedig, ac i'r adroddiadau ar yr asesiadau hyn gael eu cyhoeddi o fewn cyfnod penodedig (is-adran (5)). Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn gwneud rheoliadau o'r fath (is-adran (6)).
163. Yn y Rhan hon o'r Ddeddf, mae cyfeiriadau at ddarparwr allanol yn ymwneud â'r darparwyr hynny sy'n gyfrifol am ddarparu cwrs addysg uwch cyfan, neu ran o gwrs o'r fath, ar ran darparwyr cofrestredig, ond nad ydynt eu hunain yn ddarparwyr cofrestredig (is-adran (7)). Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch pwy y dylid ei drin fel darparwr allanol (is-adran (8)).

Adran 55: Cynlluniau gweithredu yn dilyn asesiadau o dan adran 54

164. Yn dilyn asesiad ansawdd a chyhoeddi adroddiad arno, rhaid i'r darparwr cofrestredig sy'n darparu'r addysg uwch, neu'r darparwr cofrestredig y darperir yr addysg uwch ar ei ran –
- lunio datganiad ysgrifenedig ynghylch y camau gweithredu y mae'n bwriadu eu cymryd i ymateb i'r adroddiad, a'r amserlenni ar gyfer mynd i'r afael â'r camau gweithredu arfaethedig hynny, ac
 - anfon y datganiad ar y cynllun gweithredu i'r Comisiwn ac i'r corff dynodedig (os cynhaliwyd yr asesiad gan y corff dynodedig) (is-adran (2)).
165. Rhaid i'r darparwr hefyd gyhoeddi'r datganiad ar y cynllun gweithredu (is-adran (3)).
166. Mae cydymffurfedd â'r gofynion yn yr adran hon i lunio a chyhoeddi'r datganiad ar y cynllun gweithredu i'w drin fel amod cofrestru parhaus ar gyfer darparwr cofrestredig at ddiben pwerau gorfodi'r Comisiwn yn adran 39 (cyfarwyddydau) ac adran 41 (datgofrestru).

Adran 56: Arfer swyddogaethau asesu addysg uwch gan gorff dynodedig ac

Atodlen 3: Asesu addysg uwch: corff dynodedig

167. Mae Atodlen 3, a gyflwynir gan is-adran (1), yn nodi manylion pellach ynghylch:
- dynodi corff i gyflawni'r swyddogaethau asesu o dan adran 54 ar ran y Comisiwn,
 - goruchwyllo'r corff gan y Comisiwn, a
 - darpariaeth i'r corff godi ffioedd.

168. Ni fydd yn ddisgwyliedig i'r Comisiwn fel arfer gyflawni'r swyddogaethau asesu os yw wedi dynodi corff i gynnal yr asesiadau hyn ar ei ran, ond bydd yn cadw'r pŵer i wneud hynny (is-adran (3)).

Rhan 1 o Atodlen 3: Dynodiad

169. Mae paragraff 1 yn darparu i'r Comisiwn ddynodi corff i gyflawni'r swyddogaethau asesu ansawdd addysg uwch o dan adran 56(2) ar ran y Comisiwn.
170. Ni chaiff y Comisiwn ddynodi'r corff ond os yw'n ystyried bod y corff yn addas i arfer y swyddogaethau asesu, a thrwy ei ddynodi felly, i sicrhau bod ansawdd addysg uwch yn cael ei asesu'n effeithiol.
171. Rhaid i'r Comisiwn gael cydsyniad Gweinidogion Cymru er mwyn dynodi corff, a rhaid iddo ymgynghori â darparwyr cofrestredig sy'n darparu addysg uwch, yn ogystal ag unrhyw bersonau priodol eraill.
172. Rhaid i benderfyniad i ddynodi gyd-fynd â hysbysiad cyhoeddedig sy'n datgan enw'r corff sydd wedi ei ddynodi a'r dyddiad y daw'r dynodiad yn effeithiol.
173. Os yw Gweinidogion Cymru yn gwrthod rhoi eu cydsyniad i ddynodi'r corff a argymhellir, yna rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r rhesymau dros y penderfyniad hwn.
174. Mae paragraff 2 yn amlinellu'r meini prawf y mae rhaid i gorff eu bodloni er mwyn cael ei ystyried yn addas i arfer y swyddogaethau asesu, sef:
- bod y corff yn gallu arfer y swyddogaethau asesu yn effeithiol;
 - bod goruchwyliaeth lywodraethu neu strategol y corff wedi ei phenderfynu gan bobl sy'n cynrychioli ystod eang o ddarparwyr addysg uwch cofrestredig;
 - bod ffydd gyffredinol yn y corff gan ystod eang o ddarparwyr addysg uwch cofrestredig;
 - bod y corff yn annibynnol ar unrhyw ddarparwr addysg uwch penodol; a
 - bod y corff yn cydsynio i gael ei ddynodi.
175. Mae paragraff 3 yn caniatáu i'r Comisiwn ddileu dynodiad. Er mwyn dileu dynodiad, rhaid i'r Comisiwn ddyroddi hysbysiad sy'n pennu'r dyddiad y bydd y dynodiad yn dod i ben a'r rhesymau dros dynnu'r dynodiad yn ôl.
176. Caniateir i ddynodiad gael ei ddileu os yw'r Comisiwn yn ystyried y byddai gwneud hynny yn sicrhau bod ansawdd addysg uwch yng Nghymru yn cael ei asesu'n effeithiol, neu os yw'r corff dynodedig yn cydsynio neu'n gofyn i'w ddynodiad gael ei ddileu.
177. Oni bai bod y corff dynodedig yn cydsynio i'r dynodiad gael ei ddileu, rhaid cael cydsyniad Gweinidogion Cymru i ddileu'r dynodiad a rhaid ymgynghori â darparwyr addysg uwch cofrestredig, a phersonau priodol eraill cyn ei ddileu.

Rhan 2 o Atodlen 3: Goruchwyliaeth gan y Comisiwn

178. O ran y Comisiwn—
- caiff wneud taliadau i'r corff dynodedig er mwyn ei alluogi i gyflawni ei swyddogaethau asesu (paragraff 5), a

- rhaid iddo wneud trefniadau er mwyn dwyn y corff i gyfrif (paragraff 6).
179. Mae paragraff 7 yn ei gwneud yn ofynnol i'r corff dynodedig lunio adroddiad blynyddol ar gyflawni ei swyddogaethau asesu a'i anfon i'r Comisiwn.
180. Mae paragraff 8 yn darparu i'r Comisiwn roi cyfarwyddydau i'r corff dynodedig ynghylch cyflawni'r swyddogaethau asesu. Rhaid i'r corff dynodedig gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddydau gan y Comisiwn. Caniateir i hyn gael ei wneud, er enghraifft, i sicrhau bod agweddau penodol ar fframwaith sicrhau ansawdd y Comisiwn (gweler adran 50) yn cael sylw dyledus mewn cysylltiad ag asesiadau addysg uwch, neu pan fo gan y Comisiwn bryderon mwy cyffredinol ynghylch y ffordd y mae'r corff dynodedig yn cyflawni ei swyddogaethau asesu.
181. Wrth roi cyfarwyddyd i'r corff dynodedig rhaid i'r Comisiwn er hynny roi sylw i arbenigedd y corff dynodedig ei hun a'i allu i sicrhau asesiad effeithiol a diduedd o ansawdd mewn addysg uwch.
182. Ni chaiff cyfarwyddyd a roddir gan y Comisiwn ond ymwneud â darparwyr addysg uwch cofrestredig yng Nghymru, neu is-grŵp o'r darparwyr hyn.
183. Mae paragraff 9 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi gwybod i Weinidogion Cymru os oes ganddo bryderon ynghylch sut y mae'r corff dynodedig yn cyflawni ei swyddogaethau statudol a'i addasrwydd i gyflawni'r swyddogaethau hynny.

Rhan 3 o Atodlen 3: Pŵer i godi ffioedd

184. Mae paragraff 10 yn caniatáu i'r corff dynodedig godi ffioedd ar ddarparwyr addysg uwch cofrestredig mewn cysylltiad â'r costau y bydd yn mynd iddynt wrth gyflawni ei swyddogaethau asesu. Wrth wneud hynny, rhaid iddo gyhoeddi cynllun sy'n nodi'r ffioedd y bydd yn eu codi a'r sail y cyfrifir y rhain arni, a rhaid i'r cynllun gael ei gymeradwyo gan y Comisiwn. Gall y cynllun gael ei ddiwygio a'i ailgymeradwyo gan y Comisiwn.
185. Mae paragraffau 10(3) i (5) yn caniatáu i'r ffioedd a delir gan ddarparwyr dalu costau cyffredinol y mae'r corff dynodedig yn mynd iddynt wrth gyflawni ei asesiadau ar draws yr holl ddarparwyr addysg uwch cofrestredig, ond yn atal cyfanswm y ffioedd a delir gan yr holl ddarparwyr rhag bod yn fwy na chyfanswm y costau y mae'r corff dynodedig yn mynd iddynt pan fydd unrhyw gyllid a ddarperir gan y Comisiwn o dan baragraff 5 wedi cael ei ystyried.

Rhan 4 o Atodlen 3: Dehongli

186. Mae paragraff 11 yn diffinio termau penodol a ddefnyddir yn yr Atodlen hon.

Arolygu addysg bellach neu hyfforddiant etc.

Adran 57: Dyletswydd y Prif Arolygydd i arolygu ac adrodd

187. Mae is-adran (1) yn nodi gwahanol fathau o addysg a hyfforddiant y mae rhaid i Brif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru eu harolygu.
188. Mae'r Prif Arolygydd, yr arolygwyr eraill a benodir gan Ei Mawrhydi i ffurfio rhan o'r arolygaeth gyda'r Prif Arolygydd, staff y Prif Arolygydd ac arolygwyr ychwanegol a benodir gan y Prif Arolygydd yn ffurfio corff o'r enw 'Estyn'.

189. Nid yw Estyn yn gorff corfforedig â phersonoliaeth gyfreithiol sef y rheswm pam y rhoddir swyddogaethau statudol i swydd y Prif Arolygydd. Er bod y Ddeddf yn rhoi'r swyddogaethau i'r Prif Arolygydd, caniateir i arolygwyr eraill a staff yn Estyn arfer y swyddogaethau yn ymarferol yn rhinwedd darpariaeth ym mharagraff 5 o Atodlen 2 i Ddeddf Addysg 2005 sef y rheswm pam y mae'r nodiadau hyn yn cyfeirio at 'Estyn'.
190. Rhaid i Estyn arolygu:
- addysg bellach neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn (byddai hyn yn cynnwys addysg bellach mewn colegau a hyfforddiant prentisiaeth);
 - addysg bellach neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan Weinidogion Cymru;
 - addysg bellach neu hyfforddiant a gyllidir gan awdurdod lleol yng Nghymru (byddai hyn yn cynnwys darpariaeth chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir a darpariaeth partneriaethau dysgu oedolion cymunedol);
 - addysg bellach neu hyfforddiant pan fo'r Comisiwn neu awdurdod lleol yng Nghymru yn ystyried rhoi cyllid i ddarparwr yr addysg bellach neu'r hyfforddiant;
 - addysg neu hyfforddiant ar gyfer dysgwyr o'r oedran ysgol gorfodol mewn darparwr addysg bellach neu addysg uwch yng Nghymru;
 - unrhyw addysg neu hyfforddiant a ddarperir yng Nghymru a bennir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau.
191. Nid yw'r gofyniad i arolygu o dan is-adran (1) yn gymwys i addysg a arolygir o dan Ran 1 o Ddeddf Addysg 2005, nac, os yw'r cyllid wedi ei roi at ddiben penodol, i addysg neu hyfforddiant nad yw'r cymorth hwnnw wedi ei gyfeirio ati neu ato (is-adran (2)).
192. Rhaid i Estyn gyhoeddi adroddiad ar bob arolygiad sy'n cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ei farn ynghylch:
- ansawdd yr addysg neu'r hyfforddiant a arolygir;
 - y safonau a gyrhaeddir gan y dysgwyr sy'n cael yr addysg honno a'r hyfforddiant hwnnw;
 - a yw'r adnoddau ariannol a roddir i'r darparwr yn cael eu rheoli'n effeithlon ac yn cael eu defnyddio mewn ffordd sy'n darparu gwerth am arian (is-adran (3)).
193. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ei gwneud yn ofynnol i arolygiadau gael eu cynnal fesul ysbaid benodedig a'i gwneud yn ofynnol i adroddiadau gael eu cwblhau o fewn cyfnod penodedig (is-adran (4)). Cyn gwneud y rheoliadau hynny, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn ac Estyn (is-adran (5)).

Adran 58: Pŵer y Prif Arolygydd i arolygu ac adrodd

194. Mae is-adran (1) yn rhoi i Estyn y pŵer i arolygu unrhyw addysg a hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 57(1) ac adrodd arnynt. Os yw Estyn yn cynnal arolygiad o'r fath, rhaid iddo gyhoeddi adroddiad arno (yn rhinwedd cymhwyso adran 57(3) gan is-adran (4) o'r adran hon).

195. Mae gan Estyn hefyd y pŵer i arolygu unrhyw addysg neu hyfforddiant nas disgrifir yn 57(1) ac adrodd arni neu arno, ond byddai'r ddarpariaeth honno felly pe bai wedi ei chyllido gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru, os yw'r darparwr yn gofyn i Estyn wneud hynny (is-adran (2)). Yn yr ail achos, caiff Estyn godi tâl ar y darparwr am gost yr arolygiad, a chaiff gyhoeddi'r adroddiad arno (is-adran (3)).

Adran 59: Dyletswydd i ddarparu gwybodaeth a chyngor i'r Comisiwn

196. Rhaid i Estyn sicrhau bod y Comisiwn yn cael gwybod yn rheolaidd am arolygiadau a gynhelir, ac adroddiadau a lunnir, o dan adran 57(1) mewn perthynas â darpariaeth a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn (is-adrannau (1) a (2)). Pan fydd y Comisiwn yn gofyn iddo wneud hynny, rhaid i Estyn roi cyngor i'r Comisiwn ar faterion sy'n ymwneud ag addysg neu hyfforddiant o dan adran 57, arolygu'r ddarpariaeth honno, ac adrodd ar ganlyniadau arolygiadau a gynhelir o dan yr adran hon (is-adrannau (1) a (3)).

Adran 60: Dyletswydd i ddarparu gwybodaeth a chyngor i Weinidogion Cymru

197. Rhaid i Estyn sicrhau bod Gweinidogion Cymru yn cael gwybod yn rheolaidd am arolygiadau a gyflawnir, ac adroddiadau a lunnir, o dan adran 57(1) mewn perthynas â darpariaeth nas cyllidir neu nas sicrheir fel arall gan y Comisiwn (is-adrannau (1) a (2)). Pan fydd Gweinidogion Cymru yn gofyn iddo wneud hynny, rhaid i Estyn roi cyngor i Weinidogion Cymru ar faterion sy'n ymwneud ag addysg neu hyfforddiant o dan adran 57, arolygu'r ddarpariaeth honno, ac adrodd ar ganlyniadau arolygiadau a gynhelir o dan yr adran hon (is-adrannau (1) a (2)).

Adran 61: Swyddogaethau ychwanegol y Prif Arolygydd

198. Drwy reoliadau, caiff Gweinidogion Cymru roi swyddogaethau ychwanegol i Estyn mewn perthynas â'r addysg neu'r hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 57(1) (is-adran (1)). Caiff y rhain gynnwys, ymhlith pethau eraill, swyddogaethau arolygu sy'n ymwneud â hyfforddiant ar gyfer athrawon, darlithwyr, hyfforddwyr neu eraill sy'n darparu'r addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw (is-adran (2)).

Adran 62: Cynlluniau gweithredu yn dilyn arolygiadau gan y Prif Arolygydd

199. Yn dilyn cyhoeddi adroddiad ar arolygiad, rhaid i'r darparwr lunio datganiad ysgrifenedig o'r camau gweithredu y mae'n bwriadu eu cymryd i ymateb i'r adroddiad, a'r amserlenni ar gyfer mynd i'r afael â'r camau gweithredu arfaethedig hynny (is-adran (3)). Rhaid i'r darparwr gyhoeddi'r datganiad ar y cynllun gweithredu (is-adran (4)). Nid yw'r adran hon yn gymwys i'r arolygiadau hynny a gynhelir o ganlyniad i gais o dan adran 58(2) neu arolygiad ardal o dan adran 63 (is-adran (2)).
200. Mae cydymffurfedd â'r ddyletswydd i lunio datganiad ar y cynllun gweithredu yn un o ofynion y telerau ac amodau cyllido gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru o dan y Ddeddf hon (is-adrannau (7) ac (8)).
201. Mae cydymffurfedd â'r ddyletswydd i lunio a chyhoeddi datganiad ar y cynllun gweithredu i'w drin fel amod cofrestru parhaus ar gyfer darparwyr cofrestredig sy'n darparu'r addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw a ddisgrifir yn adran 57(1) at ddiben adran 39 (cyfarwyddydau) ac adran 41 (datgofrestru).

Adran 63: Arolygiadau ardal

202. Rhaid i Estyn gynnal arolygiad ardal os gofynnir iddo wneud hynny gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru a chyhoeddi adroddiad ar bob arolygiad ardal (is-adran (2)). Caiff Estyn hefyd gynnal arolygiad o'r fath heb gael ei ofyn i wneud hynny (is-adran (1)).
203. Mae arolygiad ardal yn arolygiad o'r canlynol:
- ansawdd ac argaeledd agwedd ar addysg neu hyfforddiant mewn ardal benodedig o Gymru i ddysgwyr sy'n 15 oed neu'n hŷn;
 - y safonau a gyrhaeddir gan y dysgwyr sy'n cael yr addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw;
 - a yw'r adnoddau ariannol sy'n cael eu rhoi ar gael i'r rheini sy'n darparu'r addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw yn cael eu rheoli'n effeithlon ac yn cael eu defnyddio mewn ffordd sy'n darparu gwerth am arian.
204. Yr agwedd ar addysg neu hyfforddiant sydd i'w harolygu drwy arolygiad ardal yw unrhyw addysg neu hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 57 neu sydd o fewn cylch gwaith Estyn fel y darperir ar ei gyfer mewn unrhyw ddeddfwriaeth sylfaenol neu is-ddeddfwriaeth arall (is-adran (3)).
205. Ni chaiff y pŵer i'w gwneud yn ofynnol i Estyn gynnal arolygiad ardal ond gael ei ddefnyddio gan y Comisiwn mewn perthynas ag unrhyw addysg neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir ganddo (is-adran (4)(a)). Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i Estyn gynnal arolygiad ardal mewn perthynas ag unrhyw ddarpariaeth arall sy'n bodloni'r diffiniadau a nodir yn yr adran hon (is-adran (4)(b)).
206. Caiff ffocws arolygiad ardal hefyd ymestyn i gynnwys y modd y mae adnoddau ariannol wedi eu dyrannu i'r addysg neu'r hyfforddiant a arolygir gan Estyn, ac a yw hyn yn darparu gwerth am arian, os rhoddwyd y cyllid gan y Comisiwn neu awdurdod lleol yng Nghymru (is-adran (5)).
207. Rhaid i wybodaeth sy'n ymwneud â'r arolygiad ardal gael ei darparu i Estyn gan unrhyw ddarparwr addysg neu hyfforddiant sy'n destun yr arolygiad ardal, unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru sydd yn yr ardal sy'n destun yr arolygiad ardal, y Comisiwn, a Gweinidogion Cymru (is-adran (7)).
208. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth bellach o ran y gofyniad i ddarparu gwybodaeth a'r terfynau amser erbyn pryd y mae rhaid cyhoeddi'r adroddiadau ar arolygiadau ardal (is-adran (9)).

Adran 64: Hawl mynediad a throseddau

209. Wrth gynnal arolygiadau o dan Bennod 2 o'r Ddeddf, mae gan Estyn hawl mynediad ar bob adeg resymol i fangre y darperir yr addysg sy'n cael ei harolygu neu'r hyfforddiant sy'n cael ei arolygu ynddi; a hawl mynediad i fangre darparwr addysg a hyfforddiant sy'n cael ei defnyddio mewn cysylltiad â'r ddarpariaeth (is-adrannau (1)(a) a (b)).

210. Mae gan Estyn yr hawl hefyd i edrych ar unrhyw gofnodion a dogfennau sy'n cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud ag addysg neu hyfforddiant, y mae'r arolygydd eu hangen at ddibenion yr arolygiad, ac i gymryd copïau o unrhyw gofnodion a dogfennau o'r fath (is-adran (1)(c)).
211. Ni chaniateir defnyddio hawl Estyn i gael mynediad i fangre ar gyfer addysg neu hyfforddiant a ddarperir gan gyflogwr yn y gweithle ond os yw'r cyflogwr wedi cael rhybudd rhesymol yn ysgrifenedig (is-adran (2)). Nid yw'r pwerau o dan yr adran hon yn cynnwys yr hawl i fynd i fangre sy'n annedd heb gydsyniad y meddiannydd (is-adran (7)). Hefyd, mae "mangre" yn cynnwys mangre yn Lloegr yn ogystal â mangre yng Nghymru (is-adran (8)).
212. Mae'r hawl i arolygu a chymryd copïau yn cynnwys cael mynediad i gyfrifiaduron ac unrhyw ddyfais arall a ddefnyddir i gyrchu cofnodion neu ddogfennau, a chael cynhorthwy fel y bo'n rhesymol ofynnol gan y sawl sy'n defnyddio'r cyfarpar neu a chanddo ofal dros y cyfarpar (is-adran (3)).
213. Mae'n drosedd rhwystro Estyn yn fwriadol wrth iddo gynnal arolygiadau, ac mae unrhyw un a ddyfernir yn euog o'r drosedd hon yn agored i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 4 ar y raddfa safonol (is-adrannau (4) a (5)).

Adran 65: Arolygon ac astudiaethau

214. Caiff y Comisiwn gyfarwyddo Estyn i gynnal arolwg sy'n ymwneud â pholisi o ran addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru neu ar gyfer ardal benodedig o Gymru (is-adran (1)(a)). Caiff y Comisiwn hefyd gyfarwyddo Estyn i gynnal astudiaeth gymharol o addysg neu hyfforddiant y tu allan i Gymru (is-adran (1)(b)). Caiff Estyn hefyd gynnal yr arolygon neu'r astudiaethau hynny ei hun, heb gael ei gyfarwyddo i wneud hynny (is-adran (2)).

Adran 66: Adroddiadau blynyddol

215. Mae adran 21(1)(a) o Ddeddf Addysg 2005 yn ei gwneud yn ofynnol i Estyn lunio adroddiad blynyddol. Mae is-adran (1) yn ei gwneud yn ofynnol i'r adroddiad blynyddol gynnwys manylion gwaith Estyn wrth iddo arfer ei swyddogaethau o dan Bennod 2.
216. Mae adran 21 o Ddeddf Addysg 2005 hefyd yn cynnwys pŵer i Estyn lunio adroddiadau eraill. Mae is-adran (2) yn darparu i'r y pŵer hwnnw gynnwys pŵer i wneud adroddiadau mewn cysylltiad â materion sy'n ymwneud â'r addysg neu hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 57(1) o'r Ddeddf.

Adran 67: Cynllun blynyddol y Prif Arolygydd

217. Rhaid i Estyn lunio cynllun blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ariannol sy'n nodi amcangyfrifon o'r incwm a'r gwariant sy'n angenrheidiol iddo gyflawni ei waith yn effeithiol (is-adran (1)). Rhaid i'r cynllun gynnwys cynigion ar gyfer rheoli cyllid a ddarperir i Estyn gan y Comisiwn (o dan adran 68) a chan Weinidogion Cymru (o dan adran 104(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998) (is-adran (2)).

218. Rhaid i Estyn gyflwyno'r cynllun i'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru ar gyfer ymgynghori a chymeradwyo, erbyn y dyddiad hwnnw cyn dechrau'r flwyddyn ariannol y mae'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru yn ei gyfarwyddo ar y cyd (is-adran (3)). Caiff Estyn gyhoeddi'r cynllun ar ôl iddo gael ei gymeradwyo gan y Comisiwn a Gweinidogion Cymru (is-adran (4)).

Adran 68: Cyllido arolygiadau ac adroddiadau ar addysg bellach a hyfforddiant etc.

219. Rhaid i'r Comisiwn ddarparu'r cyllid hwnnw i Estyn y mae'r Comisiwn yn ystyried ei fod yn briodol er mwyn i Estyn allu cyflawni ei waith mewn perthynas â'r addysg neu hyfforddiant a gyllidir gan y Comisiwn (is-adran (1)).
220. Wrth benderfynu faint o gyllid sy'n briodol i Estyn, rhaid i'r Comisiwn roi sylw i faint y mae'r Comisiwn yn ystyried y mae angen i Estyn ei wario i arfer ei swyddogaethau (is-adran (2)). Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori ag Estyn cyn dechrau pob blwyddyn ariannol mewn perthynas â'r cyllid y mae'n mynd i'w ddarparu ar gyfer y flwyddyn honno (is-adran (3)).
221. Rhaid i'r Comisiwn gymeradwyo'r rhannau o gynllun blynyddol Estyn sy'n ymwneud â gwaith Estyn mewn cysylltiad ag addysg neu hyfforddiant a gyllidir gan y Comisiwn a phenderfynu faint o gyllid y bydd yn ei ddarparu yn unol â'r gweithgareddau a amlinellir yn y cynllun blynyddol (is-adran (4)). Caiff y Comisiwn ofyn i Estyn addasu'r cynllun blynyddol cyn iddo gael ei gymeradwyo (is-adran (5)).
222. Mae adran 104 o Deddf Llywodraeth Cymru 1998 wedi ei diwygio i ddarparu nad yw Gweinidogion Cymru yn gyfrifol am ddarparu cyllid i Estyn ar gyfer addysg neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn (is-adran (6)(a)). Mae adran 104 o'r Ddeddf honno wedi ei diwygio hefyd fel nad yw Gweinidogion Cymru ond yn gyfrifol am gymeradwyo'r rhannau hynny o gynllun blynyddol Estyn sy'n ymwneud â swyddogaethau y mae Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid mewn cysylltiad â hwy (is-adran (6)(b)).

Pennod 3: Darpariaethau Gorfodi a Gweithdrefnol Pellach

Ymyrryd yn ymddygiad sefydliadau addysg bellach

Adran 69: Y seiliau dros ymyrryd ac Adran 70: Phwerau i ymyrryd

223. Mae adrannau 69 a 70 yn disodli'r darpariaethau a nodwyd yn flaenorol yn adran 57 o Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 sy'n ymwneud â phwerau ymyrryd Gweinidogion Cymru ar gyfer sefydliadau yn y sector addysg bellach yng Nghymru.
224. Mae adran 69 yn pennu'r seiliau y mae rhaid eu bodloni er mwyn i Weinidogion Cymru ymyrryd yn ymddygiad darparwr addysg drydyddol yng Nghymru sy'n sefydliad yng Nghymru yn y sector addysg bellach. Gweler adran 144 am esboniad o ystyr y termau hyn.
225. Mae adran 70 yn gwneud darpariaeth ar gyfer y ffordd y caiff Gweinidogion Cymru ymyrryd os yw un neu ragor o'r seiliau dros ymyrryd a nodir yn adran 68 wedi eu bodloni. Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn arfer eu pwerau ymyrryd o dan yr adran hon.

226. Mae cyfarwyddydau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru o dan adran 70 yn orfodadwy drwy waharddeb (gweler adran 82).

Adran 71: Hysbysu gan y Comisiwn am y seiliau dros ymyrryd

227. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i hysbysu Gweinidogion Cymru os yw o'r farn bod unrhyw un neu ragor o'r seiliau dros ymyrryd a bennir yn adran 69 wedi eu bodloni (is-adran (1)). Rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i farn y Comisiwn wrth benderfynu a ddylid arfer unrhyw un neu ragor o'u pwerau ymyrryd o dan adran 70 ai peidio (is-adran (2)).

Adran 72: Datganiad gan Weinidogion Cymru ar bwerau ymyrryd

228. Mae adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi datganiad ar sut y maent yn bwriadu arfer eu swyddogaethau ymyrryd o dan adran 70 a chadw'r datganiad hwnnw o dan adolygiad (is-adran (1)). Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau hynny y maent yn ystyried eu bod yn briodol cyn cyhoeddi'r datganiad, neu ddatganiad diwygiedig, a gosod copi ohono gerbron y Senedd cyn gynted â phosibl ar ôl iddo gael ei gyhoeddi.

Mynediad i wybodaeth a chyfleusterau

Adran 73: Dyletswydd i gydweithredu

229. Mae adran 73 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu darparwyr allanol (gweler adran 54) gydweithredu â phersonau sy'n arfer, ar ran y Comisiwn, swyddogaethau o dan yr adrannau a ganlyn o'r Ddeddf:

- adran 51 - dyletswydd i fonitro ansawdd addysg drydyddol reoleiddiedig ac i hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno;
- adran 53 - adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol;
- adran 54(1) - asesu ansawdd addysg uwch.

230. Mae'r adran hon hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu darparwyr anghofrestredig yng Nghymru sy'n darparu addysg bellach ac a gyllidir o dan adran 96, gydweithredu â phersonau sy'n arfer, ar ran y Comisiwn, swyddogaethau o dan yr adrannau a ganlyn o'r Ddeddf:

- adran 51 - dyletswydd i fonitro ansawdd addysg drydyddol reoleiddiedig ac i hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno;
- adran 53 - adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol.

231. Mae'r ddyletswydd i gydweithredu yn ei gwneud yn ofynnol i'r gyrff llywodraethu hynny sicrhau y darperir yr wybodaeth, y cynhorthwy a'r mynediad i gyfleusterau, systemau neu gyfarpar y gallai fod eu hangen ar y person at ddibenion y swyddogaethau hynny.

232. Mae enghreifftiau o bersonau a allai weithredu ar ran y Comisiwn mewn cysylltiad â'r swyddogaethau hynny yn cynnwys Estyn a chorff sydd wedi ei ddynodi i gynnal asesiadau addysg uwch o dan Atodlen 3.

233. Mae'r ddyletswydd a osodir ar gyrff llywodraethu i gydweithredu o dan adran 73 hefyd yn gymwys mewn perthynas â phwerau mynd i mewn ac arolygu o dan adran 74.

234. Caiff y Comisiwn roi cyfarwyddyd i gorff llywodraethu os yw'r Comisiwn wedi ei fodloni bod y corff wedi methu â chydymffurfio â'i ddyletswydd i gydweithredu. Caiff y cyfarwyddyd ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu gymryd camau, neu beidio â chymryd camau, i sicrhau y darperir gwybodaeth, cynhorthwy neu fynediad i gyfleusterau, systemau neu gyfarpar (is-adran (4)). Mae'r gofynion gweithdrefnol yn adrannau 75 i 78 yn gymwys i benderfyniadau i roi cyfarwyddydau.

Adran 74: Pwerau mynd i mewn ac arolygu

235. Mae'r adran hon yn darparu ar gyfer hawl i fynd i mewn ac arolygu i berson sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan y Comisiwn, sef "person awdurdodedig".

236. Mae is-adran (1) yn darparu y caiff person awdurdodedig fynd i fangre darparwr cofrestredig ac edrych ar ddogfennau y deuir o hyd iddynt ym mangre darparwr cofrestredig, eu copïo neu eu cymryd at ddibenion arfer y swyddogaethau a ganlyn:

- monitro cydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus (adran 36);
- adolygiadau sy'n berthnasol i gydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus (adran 38);
- monitro ansawdd addysg drydyddol a hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno (adran 51);
- cynnal adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol (adran 53); neu
- asesu ansawdd addysg uwch (adran 54(1)).

237. Mae is-adran (2) yn datgan y caiff person awdurdodedig fynd i fangre ac edrych ar ddogfennau y deuir o hyd iddynt ym mangreoedd darparwyr allanol, eu copïo a'u cymryd at ddibenion arfer y swyddogaethau a ganlyn:

- monitro ansawdd addysg drydyddol a hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno (adran 51);
- cynnal adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol (adran 53); neu
- asesu ansawdd addysg uwch (adran 54(1)).

238. Mae'r term "dogfennau" yn yr adran hon yn cynnwys gwybodaeth ar unrhyw ffurf a dogfennau sydd wedi eu storio ar gyfrifiaduron yn y fangre, neu y gellir eu cyrchu gan gyfrifiaduron yn y fangre (is-adran (3)).

239. Mae'r pŵer i edrych ar ddogfennau, eu copïo neu eu cymryd yn cynnwys y pŵer i'w gwneud yn ofynnol i berson ddarparu dogfennau, a'i gwneud yn ofynnol i'r dogfennau gael eu darparu ar ffurf benodol neu mewn fformat penodol, ac i edrych ar unrhyw systemau storio electronig lle y mae dogfennau wedi eu creu neu eu storio (is-adran (4)).

240. Cyn arfer pŵer o dan yr adran hon, rhaid rhoi rhybudd rhesymol i gorff llywodraethu'r darparwr cofrestredig neu'r darparwr allanol yr arferir y pwerau mewn perthynas â'i fangre, ac i gorff llywodraethu unrhyw ddarparwr cofrestredig y mae'r darparwr neu'r darparwr allanol yn darparu addysg y mae arfer y swyddogaethau mynd i mewn ac arolygu yn ymwneud â hi ar ei ran (is-adran (5)). Fodd bynnag, nid oes angen rhoi rhybudd os oes angen arfer y pŵer ar frys, neu os byddai rhoi rhybudd yn tanseilio diben arfer y pŵer (is-adran (6)).

241. Os yw'n ofynnol iddo wneud hynny, rhaid i berson awdurdodedig, cyn arfer pŵer o dan yr adran hon, ddangos copi o'r awdurdodiad ysgrifenedig gan y Comisiwn (is-adran (8)).
242. Rhaid arfer y pwerau a roddir gan yr adran hon ar adegau rhesymol, ac fel nad oes rhaid i unrhyw un wneud unrhyw beth ac eithrio ar adeg resymol (is-adran (9)). Nid yw'r pwerau yn gyfystyr â phŵer i fynd i anedd breswyl heb gytundeb y meddiannydd (is-adran (10)). Ystyr "mangre" at ddibenion yr adran hon yw mangre yng Nghymru neu Loegr (is-adran (11)).

Y weithdrefn rhybuddio ac adolygu

Adran 75: Cymhwyso adrannau 76 i 78

243. Mae adrannau 76 i 78 yn nodi'r broses y mae rhaid i'r Comisiwn ei dilyn wrth ddyroddi cyfarwyddyd neu hysbysiad. Mae'r hysbysïadau a chyfarwyddydau y mae'r adrannau hynny yn gymwys iddynt wedi eu rhestru yn is-adran (1) ac yn cynnwys –
- cyfarwyddydau mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio ag amodau cofrestru parhaus;
 - hysbysïadau ynghylch gwrthod datganiad terfyn ffioedd arfaethedig;
 - hysbysïadau ynghylch gwrthod amrywiad arfaethedig i ddatganiad terfyn ffioedd neu ddatganiad arfaethedig arall yn ei le;
 - cyfarwyddydau mewn cysylltiad â methiant i gydweithredu.
244. Nid yw'n ofynnol i'r Comisiwn ddilyn y broses a nodir yn adrannau 76 i 78 os yw'n dyroddi cyfarwyddyd nad yw ond yn dirymu cyfarwyddyd blaenorol (is-adran (2)).

Adran 76: Hysbysïadau a chyfarwyddydau arfaethedig: gofyniad i roi hysbysiad rhybuddio

245. Cyn rhoi i gorff llywodraethu, hysbysiad neu gyfarwyddyd a restrir yn adran 75(1), mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi hysbysiad rhybuddio i'r corff llywodraethu. Rhaid i'r hysbysiad rhybuddio nodi'r hysbysiad neu gyfarwyddyd arfaethedig, y rhesymau dros ei roi, sut y caiff y corff llywodraethu gyflwyno sylwadau ynghylch yr hysbysiad neu'r cyfarwyddyd, a'r cyfnod y caniateir cyflwyno'r hysbysïadau hynny ynddo (is-adran (2)). Ni chaiff y cyfnod ar gyfer cyflwyno sylwadau fod yn llai nag 28 o ddiwrnodau gan ddechrau â dyddiad yr hysbysiad (is-adran (3)).
246. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir gan y corff llywodraethu yn ystod y cyfnod penodedig wrth benderfynu pa un ai i roi'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd, ac yna rhaid iddo hysbysu'r corff llywodraethu am ei benderfyniad (is-adrannau (4) a (5)).

Adran 77: Yr wybodaeth sydd i'w rhoi gyda hysbysïadau a chyfarwyddydau a'r effaith tra bo adolygiad yn yr arfaeth

247. Wrth roi i gorff llywodraethu hysbysiad neu gyfarwyddyd a restrir yn adran 75(1), rhaid i'r Comisiwn nodi'r dyddiad y bydd yr hysbysiad neu'r cyfarwyddyd yn cymryd effaith (is-adran (1)). Ar yr un pryd, rhaid i'r Comisiwn hefyd roi i'r corff llywodraethu ddatganiad sy'n nodi'r rhesymau dros roi'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd, gwybodaeth ynghylch yr hawl i gael adolygiad (gweler adrannau 78 a 79) a'r cyfnod y caniateir gwneud cais am adolygiad ynddo (is-adran (2)).

248. Ni chaniateir i hysbysiad neu gyfarwyddyd y mae'r adran hon yn gymwys iddo gael effaith tra bo proses adolygu yn mynd rhagddi nac yn ystod y cyfnod y gallai'r corff llywodraethu yr effeithir arno wneud cais am adolygiad o dan adran 78, oni bai bod y corff llywodraethu o dan sylw yn hysbysu'r Comisiwn nad yw'n bwriadu gwneud cais am adolygiad (is-adrannau (3) a (4)).
249. O ganlyniad, efallai na fydd yn bosibl i'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd gael effaith ar y dyddiad a bennir gan y Comisiwn o dan is-adran (1). Os felly, yn ddarostyngedig i ganlyniad unrhyw adolygiad, rhaid i'r Comisiwn bennu dyddiad newydd y bydd yr hysbysiad neu'r cyfarwyddyd yn cymryd effaith (is-adrannau (5) a (6)).

Adran 78: Adolygu hysbysiadau a chyfarwyddydau

250. Mae'r adran hon yn darparu bod gan gorff llywodraethu y rhoddir hysbysiad neu gyfarwyddyd a restrir yn adran 75(1) iddo yr hawl i wneud cais am adolygiad o'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd gan yr adolygydd penderfyniadau.

Adran 79: Adolygydd penderfyniadau

251. Rhaid i Weinidogion Cymru benodi person neu banel i fod yr "adolygydd penderfyniadau" a chânt dalu tâl a lwfansau i'r person hwnnw neu'r panel hwnnw (is-adran (1)). Mae'r adolygydd penderfyniadau yn gyfrifol am adolygu penderfyniadau o dan y Rhan hon.
252. Rhaid i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn perthynas ag adolygu penderfyniadau a chaiff y rheoliadau gynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i, y canlynol:
- seiliau dros adolygiad;
 - argymhellion i'w gwneud gan yr adolygydd penderfyniadau;
 - y cyfnod y mae rhaid gwneud cais am adolygiad ynddo, a'r modd y mae rhaid gwneud y cais;
 - y gweithdrefnau i'w dilyn a'r camau i'w cymryd; a
 - chamau i'w cymryd gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru yn dilyn adolygiad (is-adrannau (3) a (4)).

Dyletswyddau amrywiol

Adran 80: Dyletswydd i fonitro cynaliadwyedd ariannol ac adrodd arno

253. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro cynaliadwyedd ariannol darparwyr penodol ac adrodd arno. O dan is-adran (1) rhaid i'r Comisiwn fonitro cynaliadwyedd ariannol:
- darparwyr cofrestredig,
 - darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru sy'n sefydliadau yn y sector addysg bellach, nad ydynt yn gofrestrdig ac a gyllidir gan y Comisiwn.
254. Mae is-adran (2) yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i wneud eithriadau o ran cymhwyso'r ddyletswydd i fonitro o dan is-adran (1) ar gyfer darparwyr neu fathau o darparwyr yn y categorïau hyn. Mae is-adran (1) hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, estyn y ddyletswydd i fonitro i fathau eraill o ddarparwyr addysg drydyddol.

255. Mae is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ddarparu gwybodaeth mewn cysylltiad â sefyllfa ariannol y personau a fonitir ganddo o dan is-adran (1) yn yr adroddiad blynyddol a gyflwynir ganddo bob blwyddyn (gweler paragraff 16 o Atodlen 1) i Weinidogion Cymru.
256. Mae'r adran hon hefyd yn nodi bod rhaid i'r Comisiwn, ar yr un pryd ag y mae'n cyflwyno ei adroddiad blynyddol, gyflwyno adroddiad ar wahân i Weinidogion Cymru sy'n rhoi crynodeb o ragolwg ariannol personau a fonitir ganddo o dan is-adran (1). Bydd yr adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o gasgliadau y mae'r Comisiwn yn dod iddynt o'i weithgareddau monitro o ran tueddiadau neu batrymau perthnasol sy'n dod i'r amlwg neu faterion eraill y mae'r Comisiwn yn ystyried ei bod yn briodol eu dwyn i sylw Gweinidogion Cymru. Bydd yr adroddiad hwn yn ymwneud â'r blynyddoedd ariannol sy'n dilyn y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad blynyddol yn ymwneud â hi.

Adran 81: Datganiad y Comisiwn ar swyddogaethau ymyrryd

257. Mae'r adran hon yn darparu bod rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi datganiad sy'n nodi ei ddull gweithredu o ran arfer y swyddogaethau a restrir yn is-adran (4), a chadw'r datganiad hwnnw o dan adolygiad. Cyn cyhoeddi neu ddiwygio'r datganiad, rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â chorff llywodraethu pob darparwr cofrestredig ac unrhyw bersonau eraill y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

Cyfarwyddydau

Adran 82: Effaith cyfarwyddydau a'u gorfodi

258. Rhaid i gorff llywodraethu darparwr gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd a roddir iddo gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru o dan y Rhan hon. Mae is-adran (2) yn rhoi i'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru bŵer i wneud cais i'r llys am waharddeb i orfodi cyfarwyddyd a roddir ganddynt. Pan fydd y corff llywodraethu o dan sylw yn gofyn iddo wneud hynny, rhaid i'r person a roddodd y cyfarwyddyd roi hysbysiad i'r corff llywodraethu sy'n datgan pa un a yw wedi ei fodloni iddo gydymffurfio â chyfarwyddyd neu â gofyniad penodol mewn cyfarwyddyd.
259. Mae is-adran (4) yn darparu bod rhaid i gyfarwyddydau a roddir o dan y Rhan hon fod yn ysgrifenedig.

Pennod 4: Cyffredinol

Adran 83: Dynodi darparwyr addysg drydyddol eraill

260. Mae'r adran hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddynodi darparwr addysg drydyddol na fyddai fel arall yn cael ei ystyried yn sefydliad at ddibenion y Rhan hon i gael ei drin fel pe bai'n sefydliad. Rhaid i "darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru" fod yn "sefydliadau" (gweler y diffiniadau yn adran 144(1)). Gwneir y dynodi ar gais gan y darparwr o dan sylw.

261. Caniateir trin darparwr a ddynodir yn "sefydliad" o dan yr adran hon fel "sefydliad" at ddibenion swyddogaethau cofrestru, sicrhau ansawdd ac asesu ansawdd o dan y Rhan hon, ond bydd angen o hyd iddo fodloni'r holl feini prawf eraill yn adran 25(5) i allu cofrestru â'r Comisiwn; a rhaid i'w weithgareddau gael eu cynnal yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru er mwyn dod o fewn y diffiniad o "darparwr addysg drydyddol yng Nghymru".
262. Mae is-adran (4) yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n darparu ar gyfer y modd y gwneir ceisiadau am ddynodiad o dan yr adran hon, a gwneud penderfyniadau dynodi, gan gynnwys meini prawf ar gyfer cadarnhau dynodiad, tynnu dynodiad yn ôl ac effaith tynnu dynodiad yn ôl.

Adran 84: Dehongli Rhan 2

263. Mae'r adran hon yn darparu'r diffiniadau o dermau penodol a ddefnyddir yn Rhan 2 o'r Ddeddf hon.

RHAN 3: SICRHAU ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL A'U CYLLIDO

Cyllido'r Comisiwn

Adran 85: Pwerau Gweinidogion Cymru i gyllido'r Comisiwn

264. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddarparu cyllid i'r Comisiwn. Mae'n caniatáu i Weinidogion Cymru osod ar y cyllid hwnnw y telerau ac amodau hynny y maent yn ystyried eu bod yn briodol (gan gynnwys mewn perthynas ag ad-dalu symiau a thalu llog) yn ddarostyngedig i'r cyfyngiadau a bennir yn adran 86.
265. Caniateir i delerau ac amodau a osodir ar gyllid a roddir gan Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymrwymo i "cytundeb canlyniadau" â'r personau y mae'n bwriadu eu cyllido. Mae ystyr cytundeb canlyniadau wedi ei ddiffinio gan yr adran hon. Mae cytundebau canlyniadau yn ddull a ddefnyddir gan y Comisiwn, drwy ei benderfyniadau cyllido, i gyfrannu at gyflawni ei ddyletswyddau strategol (o dan adrannau 2 i 12) a chyflawni blaenoriaethau strategol Gweinidogion Cymru ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil.
266. Bydd cynllun strategol y Comisiwn yn nodi sut y mae'n bwriadu cyflawni ei ddyletswyddau strategol a sut y bydd yn mynd i'r afael â blaenoriaethau Gweinidogion Cymru yn y datganiad a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru o dan adran 14. Bydd cytundebau canlyniadau yn nodi'r gweithgareddau y mae darparwr yn cytuno y bydd yn eu cyflawni yn gyfnewid am gyllid a fydd yn cyfrannu at weithredu cynllun strategol cymeradwy y Comisiwn.

267. Caiff Gweinidogion Cymru osod telerau ac amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymrwymo i gytundebau canlyniadau ym mhob achos pan fo'n darparu cyllid. Fel arall, caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymrwymo i gytundeb canlyniadau pan fo'r Comisiwn yn bwriadu cyllido gweithgareddau penodol, mathau o ddarparwr neu symiau penodedig o gymorth ariannol. Er enghraifft, caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol bod cytundebau canlyniadau yn gymwys i bob cwrs addysg uwch ac addysg bellach, neu nad yw ond yn gymwys i rai cyrsiau penodedig ond nid mewn achosion pan fo maint y ddarpariaeth yn fach a phan fo'r cyllid yn disgyn islaw swm penodedig.

Adran 86: Cyllido'r Comisiwn: cyfyngiadau ar delerau ac amodau

268. Mae'r adran hon yn cynnwys nifer o ofynion a chyfyngiadau mewn perthynas â'r telerau ac amodau y caiff Gweinidogion Cymru eu gosod. Diben y gofynion a'r cyfyngiadau yw diogelu awtonomi sefydliadol darparwyr addysg drydyddol ac ymchwil, rhyddid academiaidd darparwyr addysg uwch a gallu'r Comisiwn i benderfynu dyraniadau cyllido.
269. Yn benodol, mae'r adran hon yn darparu na chaniateir i'r telerau ac amodau a osodir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â chyllido addysg uwch, addysg bellach a hyfforddiant, ac ymchwil ac arloesi ymwneud â gweithgareddau a gyflawnir gan ddarparwyr unigol (oni bai eu bod yn gymwys i bob darparwr neu'r rheini sydd mewn dosbarth penodol neu o ddisgrifiad penodol, ac yn rhagamod cyllido).
270. Mae'r adran hon hefyd yn darparu na chaniateir i'r telerau ac amodau gael eu llunio drwy gyfeirio at feini prawf ar gyfer penodi, diswyddo neu ddethol staff academiaidd neu feini prawf ar gyfer derbyn myfyrwyr. Mae'r ddarpariaeth hon yn diogelu rhyddid darparwyr i ddethol staff a derbyn myfyrwyr fel y gwelant yn addas.
271. At hynny, mae'r adran hon yn darparu na chaniateir i'r telerau ac amodau sy'n ymwneud â chyllido ymchwil ac arloesi ond gael eu llunio drwy gyfeirio at faes ymchwil neu arloesi os yw hynny wedi ei gynnwys yng nghynllun strategol cymeradwy y Comisiwn. Ni chaniateir i'r telerau ac amodau gyfeirio at raglenni ymchwil penodol neu brosiectau ymchwil penodol.
272. Yn ogystal, caniateir i'r telerau ac amodau ar gyfer addysg uwch fod yn gymwys i gyrsiau penodol, ond ni chaniateir iddynt fod yn gymwys i rannau penodol o gyrsiau ac ni chaniateir iddynt ychwaith ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn naill ai darparu, neu wahardd darparu, cyrsiau penodol. Mae'r darpariaethau hyn yn galluogi Gweinidogion Cymru i glustnodi cyllid i roi cymorth i gyrsiau addysg uwch penodol a'i gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi sylw i ddymunoldeb cyllido'r cyrsiau hynny. Er enghraifft, caiff Gweinidogion Cymru roi cyllid i'r Comisiwn i gefnogi darparu cwrs neu gyrsiau penodol gan adael i'r Comisiwn benderfynu sut y mae'r cyllid i'w ddefnyddio. Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r cyllid gael ei adalu os nad yw'n cael ei ddefnyddio ar gyfer y cwrs neu gyrsiau penodedig. Mae'r ddarpariaeth hon yn diogelu rhyddid darparwyr i ddewis cynnig cyrsiau addysg uwch penodol.

273. Yn ogystal, mae'r adran hon yn darparu na chaiff telerau ac amodau mewn cysylltiad ag addysg uwch neu ymchwil ac arloesi fod yn gymwys i gynnwys cyrsiau neu raglenni ymchwil ac arloesi na sut y caiff y cyrsiau neu raglenni hynny eu haddysgu, eu goruchwylio neu eu hasesu. Mae'r ddarpariaeth hon yn diogelu rhyddid darparwyr i addysgu a derbyn myfyrwyr fel y gwelant yn addas.
274. Mae is-adran (7) yn datgymhwyso cyfyngiadau is-adrannau (5) a (6) ar gyfer cyrsiau neu rannau o gyrsiau a ddarperir ac a asesir drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddyrannu cyllid i'r Comisiwn i gefnogi darparu neu asesu cyrsiau addysg uwch neu rannau o'r cyrsiau hynny drwy gyfrwng y Gymraeg.

Polisi cyllido'r Comisiwn

Adran 87: Polisi ar bwerau cyllido

275. Mae adran 87 yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i gyhoeddi datganiad ynghylch sut y mae'n bwriadu arfer ei bwerau cyllido o dan y Ddeddf, sef:
- adran 88 (cymorth ariannol i ddarparwyr penodedig ar gyfer addysg uwch);
 - adran 89 (cymorth ariannol ar gyfer cyrsiau addysg uwch a bennir mewn rheoliadau);
 - adran 97 (cymorth ariannol ar gyfer addysg bellach neu hyfforddiant);
 - adran 101 (cymorth ariannol ar gyfer addysg a ddarperir gan y chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol);
 - adran 103 (cymorth ariannol ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor neu ganllawiau ac i greu cysylltiadau â chyflogwyr a chymorth ariannol ar gyfer darparu addysg bellach neu hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg neu at ddiben addysgu Cymraeg);
 - adran 104 (cymorth ariannol ar gyfer prentisiaethau);
 - adran 105 (cymorth ariannol ar gyfer ymchwil ac arloesi).
276. Diben y datganiad ar bolisi cyllido yw sicrhau bod dull arfaethedig y Comisiwn o ran arfer ei bwerau cyllido yn dryloyw i'r rheini yr effeithir arnynt o bosibl drwy arfer y pwerau hynny ac i'r cyhoedd yn gyffredinol. Wrth lunio'r datganiad ar bolisi cyllido, rhaid i'r Comisiwn roi sylw i bwysigrwydd tryloywder wrth iddo wneud penderfyniadau mewn cysylltiad â darparu cyllid.
277. Mae hefyd yn ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori â'r personau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol cyn cyhoeddi ei ddatganiad ar bolisi cyllido, a rhaid iddo gadw'r datganiad o dan adolygiad.

Cyllido addysg uwch

Adran 88: Cymorth ariannol i ddarparwyr penodedig ar gyfer addysg uwch

278. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn gyllido categorïau penodol o ddarparwyr sydd wedi eu cofrestru â'r Comisiwn o dan Ran 2 o'r Ddeddf, at ddiben cefnogi addysg uwch a ddarperir gan y darparwyr hynny neu ar eu rhan.
279. Bydd y categorïau o ddarparwyr cofrestredig sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn o dan yr adran hon yn cael eu pennu mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

280. Caiff darparwr cofrestredig sy'n cael cyllid o dan yr adran hon drosglwyddo cyllid i gorff sy'n cydlafurio. Bydd trosglwyddo cyllid yn caniatáu i'r darparwr a gyllidir gydweithio ag amryw o sefydliadau partner (gan gynnwys y rheini y tu allan i Gymru) sy'n ymwneud â darparu addysg uwch.
281. Mae angen i ddarparwr a gyllidir gan y Comisiwn sy'n cydlafurio, sydd wedi cydlafurio neu sy'n bwriadu cydlafurio â sefydliad arall i ddarparu addysg uwch, gael cydsyniad y Comisiwn i drosglwyddo cyllid i'r sefydliad sy'n cydlafurio. Ni fydd gan y Comisiwn gydbertynas uniongyrchol â'r sefydliad sy'n cydlafurio ac felly y darparwr a gyllidir gan y Comisiwn fydd yn parhau i fod yn gyfrifol am y cyllid. Mae adran 108 yn cynnwys gweithdrefnau i'w dilyn pan fydd y Comisiwn yn penderfynu pa un ai i roi cydsyniad ai peidio.
282. Mae Gweinidogion Cymru wedi eu galluogi i wneud rheoliadau ynghylch yr amgylchiadau na chaniateir darparu cyllid mewn cysylltiad â chyrsgau addysg cychwynnol athrawon oddi tanynt. Gallai'r rheoliadau hynny, er enghraifft, ei gwneud yn ofynnol na chaniateir i'r cyrsiau hynny gael eu cyllido gan y Comisiwn oni bai eu bod wedi eu hachredu gan gorff penodedig.

Adran 89: Cymorth ariannol ar gyfer cyrsiau addysg uwch a bennir mewn rheoliadau

283. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ynghylch cyrsiau addysg uwch y caniateir iddynt gael eu cyllido gan y Comisiwn, yn ogystal ag addysg uwch a gefnogir gan y Comisiwn o dan adran 88.
284. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i bennu cyrsiau penodol neu ddisgrifiadau penodol o gyrsiau y caniateir eu cyllido gan y Comisiwn; sef "cyrsiau cymwys". Caiff y rheoliadau bennu cyrsiau drwy gyfeirio at, ymhlith materion eraill, y gofynion sydd i'w bodloni gan y cwrs; y disgrifiad o'r person sy'n darparu'r cwrs; a'r cymhwyster y mae'r cwrs yn arwain ato. Byddai gallu'r Comisiwn i gyllido cyrsiau cymwys yn caniatáu mynd i'r afael â bylchau mewn darpariaeth ar gyfer pynciau penodol neu leoliadau penodol.
285. Gall bylchau mewn darpariaeth godi oherwydd diffyg gallu darparwyr penodedig (fel y'u diffinnir yn adran 88(1)) i ddiwallu angen a nodwyd. Er enghraifft, yr angen i gwrs arbenigol gael ei ddarparu yng Nghymru neu i nifer fach o fyfyrwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ymgymryd â'r cwrs hwnnw, sef cwrs nad yw'n gosteffeithiol i ddarparwyr penodedig ei ddarparu o bosibl.
286. Mae'r adran hon yn darparu bod y Comisiwn yn gallu cyllido darparwyr i ddarparu cyrsiau cymwys yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru a chyrsgau a ddarperir i fyfyrwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru. Caniateir i ddarparwr sy'n cael cyllid o dan yr adran hon drosglwyddo rhywfaint o'r cyllid hwnnw, neu'r holl gyllid hwnnw, i gorff sy'n cydlafurio, gan gynnwys darparwyr y tu allan i Gymru, er enghraifft, cyllid i gefnogi cwrs cymwys pan fo'r rhan fwyaf o'r cwrs yn cael ei darparu gan ddarparwr yng Nghymru, ond y darperir modiwlau penodol gan ddarparwr yn Lloegr, pan fo'r darparwr yn Lloegr yn gweithio mewn partneriaeth â'r darparwr yng Nghymru.

287. Mae angen i ddarparwr a gyllidir gan y Comisiwn sy'n cydlafurio, sydd wedi cydlafurio neu sy'n bwriadu cydlafurio â sefydliad arall i ddarparu cwrs neu gyrsiau addysg uwch penodol gael cydsyniad y Comisiwn i drosglwyddo cyllid i'r sefydliad sy'n cydlafurio. Ni fydd gan y Comisiwn gydbertynas uniongyrchol â'r sefydliad sy'n cydlafurio ac felly y darparwr a gyllidir gan y Comisiwn fydd yn parhau i fod yn gyfrifol am y cyllid. Mae adran 108 yn cynnwys gweithdrefnau i'w dilyn pan fydd y Comisiwn yn penderfynu pa un ai i roi cydsyniad ai peidio.

Adran 90: Cymorth ariannol o dan adrannau 88 a 89: telerau ac amodau

288. Mae'r adran hon yn darparu y caniateir i'r Comisiwn osod y telerau ac amodau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol i'r cyllid a ddyrennir ganddo at ddiben cefnogi addysg uwch. Yn enwedig, caniateir i'r telerau ac amodau hynny ei gwneud yn ofynnol ad-dalu cyllid (gan gynnwys â llog) os na chydymffurfir â'r dibenion y dyrennir y cyllid ar eu cyfer. Fodd bynnag, ni chaiff y Comisiwn osod amodau sy'n ymwneud â chyllid sy'n deillio o ffynonellau eraill, er enghraifft incwm a gynhyrchir o weithgareddau'r darparwyr eu hun gan gynnwys ffioedd dysgu, cyllid o ddiwydiant neu roddion gan gymwynaswyr.

289. Pan fo'r Comisiwn yn dyrannu cyllid i ddarparwyr ar gyfer cyrsiau addysg uwch a bennir mewn rheoliadau o dan adran 89(1) nad ydynt wedi eu cynnwys yn y Gofrestr (h.y. darparwyr anghofrestredig) yna rhaid i'r Comisiwn osod telerau ac amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r darparwyr hynny wneud y canlynol:

- cael cynllun diogelu dysgwyr yn ei le sydd wedi ei gymeradwyo gan y Comisiwn (ar yr amod bod y Comisiwn wedi rhoi hysbysiad o'r gofyniad hwn) a rhoi effaith i'r cynllun;
- cydymffurfio â gofynion y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr cyfredol a gyhoeddir gan y Comisiwn o dan adran 129 os ydynt yn ddarparwr addysg drydyddol yng Nghymru; a
- rhoi sylw i gyngor neu ganllawiau a roddir gan y Comisiwn i'r darparwr.

Adran 91: Cymorth ariannol o dan adrannau 88 a 89: atodol

290. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn, wrth arfer ei swyddogaethau cyllido addysg uwch, i roi sylw i ddymunoldeb peidio â gwneud unrhyw beth a fyddai'n anghefnogi darparwyr rhag ceisio cyllid o ffynonellau eraill neu gynnal cyllid o ffynonellau eraill (er enghraifft o ddiwydiant, byd masnach, cymwynaswyr, cyn-fyfrwyr, neu ffynonellau cyllid eraill).

291. Mae hefyd yn ofynnol i'r Comisiwn, wrth arfer ei swyddogaethau cyllido addysg uwch, roi sylw i ddymunoldeb cynnal unrhyw nodweddion arbennig unrhyw ddarparwr y mae'n darparu cymorth ariannol iddo. Mater i'r Comisiwn ei benderfynu yw'r hyn y mae'n ystyried ei fod yn gydbwysedd priodol o ran cymorth yn sgil unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill. Caiff y nodweddion hynny gynnwys, er enghraifft, cymeriad crefyddol darparwr neu natur arbenigol ei ddarpariaeth.

Adran 92: Cymorth ariannol gan Weinidogion Cymru ar gyfer cyrsiau addysg uwch penodol

292. Mae'r adran hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i gyllido ystod cyfng o "cyrsiau addysg uwch perthnasol". Rhaid i'r cyrsiau hynny ddod o fewn y diffiniad ym mharagraff 1(g) neu 1(h) o Atodlen 6 i Ddeddf Diwygio Addysg 1988. Mae'r cyrsiau y caniateir eu cyllido yn cynnwys cyrsiau er mwyn paratoi at arholiadau proffesiynol, er enghraifft, cyrsiau nad ydynt yn gyrsiau gradd ac sy'n arwain at gymwysterau sydd wedi eu hachredu gan gyrff proffesiynol. Caiff Gweinidogion Cymru drefnu bod cymorth ariannol ar gael o'u hadnoddau eu hunain neu drefnu i bersonau eraill ddarparu adnoddau ar eu rhan, neu eu hadnoddau eu hunain.

Addysg bellach a hyfforddiant

Adran 93: Addysg a hyfforddiant ar gyfer personau 16 i 19 oed

293. Mae adran 93 yn nodi ddyletswydd y Comisiwn i sicrhau cyfleusterau ar gyfer addysg a hyfforddiant i'r rheini sydd dros yr oedran ysgol gorfodol. Mae'r ddyletswyddau yn yr adran hon ac adrannau 95 ac 96 yn debyg i'r ddyletswyddau yn adrannau 31 a 32 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000 ("Deddf 2000").

294. Mae'r adran yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau y darperir cyfleusterau 'priodol' i Gymru ar gyfer addysg a hyfforddiant pobl sydd dros yr oedran ysgol gorfodol ond nad ydynt wedi cyrraedd 19 oed eto. Mae cyfleusterau yn 'priodol' os ydynt o nifer sy'n ddigonol, ac o ansawdd digonol, i ddiwallu anghenion rhesymol pobl ifanc. Yn ogystal rhaid i'r cyfleusterau hynny fodloni hawlogaethau myfyrwyr i ddilyn cyrsiau astudio yn y cwricwlwm lleol a luniwyd o dan adran 33A o Ddeddf 2000. Mae "cyfleusterau i Gymru" yn cynnwys cyfleusterau yng Nghymru, a chyfleusterau eraill sydd ar gael i bersonau sy'n preswyl fel arfer yng Nghymru (gweler adran 144(1)).

295. Gwneir diwygiadau i adrannau 33A - 33E, 33G, 33I - 33K, 33N - 33Q o Ddeddf 2000 (gweler Atodlen 4). Mae'r diwygiadau hyn yn rhoi swyddogaethau i'r Comisiwn sy'n cynnwys, ymhlith pethau eraill, gyfrifoldebau am lunio'r cwricwlwm lleol, cynllunio a darparu hawlogaethau'r cwricwlwm lleol i ddysgwyr (gan gynnwys darpariaeth Gymraeg), a'r trefniadau ar gyfer cydweithio. Mae'r mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol eraill yn cynnwys gosod ddyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn wrth arfer eu pŵer i ddiwygio meysydd dysgu'r cwricwla lleol a gwneud rheoliadau a dyroddi canllawiau.

296. Mae'r cyfleusterau sydd i'w sicrhau ar gyfer addysg a hyfforddiant yn cynnwys addysg bellach llawnamser a rhan-amser a hyfforddiant llawnamser a rhan amser yn ogystal â hyfforddiant galwedigaethol, cymdeithasol, corfforol a hamdden (gweler y diffiniadau yn adran 144(2) i (5)).

297. Nid yw ddyletswyddau'r Comisiwn o dan yr adran hon yn estyn i addysg uwch (gweler paragraffau 277 i 280 am esboniad o bwerau'r Comisiwn i gyllido addysg uwch).

Adran 94: Addysg a hyfforddiant ar gyfer personau cymwys dros 19 oed

298. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau cyfleusterau priodol i Gymru ar gyfer addysg berthnasol a hyfforddiant perthnasol ar gyfer personau cymwys. Mae cyfleusterau yn 'briodol' os ydynt o nifer sy'n ddigonol ac o ansawdd sy'n ddigonol i ddiwallu anghenion rhesymol unigolion cymwys. Mae "cyfleusterau i Gymru" yn cynnwys cyfleusterau yng Nghymru, a chyfleusterau eraill sydd ar gael i bersonau sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru (gweler adran 144(1)).
299. Rhaid i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n disgrifio'r addysg bellach berthnasol neu'r hyfforddiant perthnasol y mae rhaid i'r Comisiwn sicrhau cyfleusterau priodol ar ei chyfer neu ei gyfer. Caiff y rheoliadau, er enghraifft, gyfeirio at y pynciau sydd i'w hastudio neu lefel yr astudio neu'r math o gymhwyster sydd i'w ddilyn.
300. Mae person cymwys yn berson sydd wedi cyrraedd 19 oed ac sy'n dod o fewn disgrifiad a bennir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Caiff y rheoliadau hyn, er enghraifft, gyfeirio at oedran person, y cymwysterau sydd ganddo eisoes, ei lefelau incwm, pa un a yw'n gyflogedig, yn ddi-waith, yn hunangyflogedig, etc. Gallai'r rheoliadau bennu bod personau sy'n dod o fewn disgrifiad penodol yn gymwys mewn perthynas â disgrifiad penodol o addysg bellach neu hyfforddiant.
301. Mae'r cyfleusterau sydd i'w sicrhau ar gyfer addysg a hyfforddiant yn cynnwys addysg bellach llawnamser a rhan-amser a hyfforddiant llawnamser a rhan-amser yn ogystal â hyfforddiant galwedigaethol, cymdeithasol, corfforol a hamdden (gweler y diffiniadau yn adran 144(2) i (5)).
302. Nid yw dyletswyddau'r Comisiwn o dan yr adran hon yn estyn i addysg uwch (gweler paragraffau 277 i 280 am esboniad o bwerau'r Comisiwn i gyllido addysg uwch).

Adran 95: Addysg a hyfforddiant ar gyfer personau dros 19 oed

303. Mae adran 95 yn nodi dyletswydd y Comisiwn i sicrhau bod cyfleusterau 'rhesymol' yn cael eu darparu i Gymru ar gyfer addysg a hyfforddiant pobl 19 oed a throsoedd. Mae cyfleusterau yn 'rhesymol' os ydynt o'r nifer hwnnw a'r ansawdd hwnnw y gellir disgwyl yn rhesymol i'r Comisiwn eu darparu o ystyried yr adnoddau sydd ar gael iddo. Mae "cyfleusterau i Gymru" yn cynnwys cyfleusterau yng Nghymru, a chyfleusterau eraill sydd ar gael i bersonau sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru (gweler adran 144(1)).
304. Mae'r cyfleusterau sydd i'w sicrhau ar gyfer addysg a hyfforddiant yn cynnwys addysg bellach llawnamser a rhan amser a hyfforddiant llawnamser a rhan-amser yn ogystal â hyfforddiant galwedigaethol, cymdeithasol, corfforol a hamdden (gweler y diffiniadau yn adran 144(2) i (5)). Mae hyn yn cynnwys gweithgareddau wedi eu trefnu sy'n cynnig cyfleoedd ar gyfer dysgu anffurfiol nad ydynt o bosibl yn arwain at gymhwyster. Er enghraifft, cyfleoedd dysgu i oedolion mewn lleoliadau cymunedol gan gynnwys gweithgareddau ymgysylltu ag addysg.
305. Nid yw dyletswyddau'r Comisiwn o dan yr adran hon yn estyn i addysg uwch (gweler paragraffau 277 i 280 am esboniad o bwerau'r Comisiwn i gyllido addysg uwch).

Adran 96: Gofynion ar y Comisiwn wrth sicrhau addysg bellach a hyfforddiant

306. Mae'r adran hon yn nodi gofynion amrywiol ar y Comisiwn pan fydd yn cyflawni ei ddyletswyddau o dan adrannau 93, 94 a 95.
307. Wrth gyflawni'r dyletswyddau o dan yr adrannau hynny, rhaid i'r Comisiwn ystyried nifer o ffactorau, gan gynnwys yr addysg a hyfforddiant sy'n ofynnol mewn sectorau cyflogaeth gwahanol, anghenion cyflogeion a chyflogeion posibl, a'r angen i gynnig darpariaeth ddysgu ychwanegol ac asesu anghenion dysgu ychwanegol drwy gyfrwng y Gymraeg.
308. Rhaid i'r Comisiwn hefyd gadw mewn cof amgylchiadau pan allai ddisgwyl yn rhesymol i addysg a hyfforddiant gael eu sicrhau gan gyrff eraill heb ddefnyddio ei adnoddau ei hun, er enghraifft, darpariaeth anghenion dysgu ychwanegol a sicrheir gan awdurdodau lleol o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018.
309. Rhaid i'r Comisiwn wneud y defnydd gorau o'i adnoddau ac yn benodol osgoi darpariaeth a allai beri gwariant anghymesur. Nid yw darpariaeth i'w hystyried yn un sy'n peri gwariant anghymesur dim ond oherwydd bod y ddarpariaeth honno yn ddrutach na darpariaeth gyffelyb.

Adran 97: Cymorth ariannol ar gyfer addysg bellach neu hyfforddiant

310. Mae'r adran hon yn nodi pwerau i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn gyllido addysg bellach neu hyfforddiant. (Gweler adran 144(2) i (5) am y diffiniad o addysg bellach a hyfforddiant).
311. Caniateir i'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru gyllido unrhyw berson i ddarparu addysg bellach neu hyfforddiant yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru ac addysg bellach a hyfforddiant i ddysgwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru. Yn ogystal, cânt gyllido unrhyw berson i ddarparu nwyddau neu wasanaethau mewn cysylltiad â'r addysg bellach honno neu'r hyfforddiant hwnnw.
312. Caiff Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn hefyd roi cymorth ariannol yn uniongyrchol i ddysgwyr a darpar ddysgwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru neu sy'n ymgymryd ag addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru neu'n bwriadu gwneud hynny. Er enghraifft, gallai'r cymorth hwnnw fod ar gyfer cynorthwyo gyda chostau trafndiaeth neu ofal plant neu i ddarparu cymelliadau i fynd i'r afael â phrinder sgiliau mewn sectorau cyflogaeth penodol yng Nghymru.
313. Caiff Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn roi cymorth ariannol ar gael o'u hadnoddau eu hunain, neu gallant drefnu i bobl eraill ddarparu adnoddau ar ran Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn, neu eu hadnoddau eu hunain.

314. Caiff darparwyr addysg bellach sy'n cael cyllid o'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru drosglwyddo cyllid i gorff sy'n cydlafurio. Gallai hyn gynnwys cyllid ar gyfer darpariaeth y tu allan i Gymru, er enghraifft, cyllid i gefnogi addysg bellach neu hyfforddiant pan fo'r dysgwyr yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ond bod elfennau o'i addysg bellach neu hyfforddiant yn cael eu darparu gan sefydliad sy'n cydlafurio yn Lloegr. Mae angen i ddarparwr a gyllidir gan y Comisiwn sy'n cydlafurio, sydd wedi cydlafurio neu sy'n bwriadu cydlafurio â sefydliad arall i ddarparu cwrs neu gyrsiau addysg bellach penodol gael cydsyniad y Comisiwn i drosglwyddo cyllid i'r sefydliad sy'n cydlafurio. Ni fydd gan y Comisiwn gydberthynas uniongyrchol â'r sefydliad sy'n cydlafurio ac felly y darparwr a gyllidir gan y Comisiwn fydd yn parhau i fod yn gyfrifol am y cyllid. Mae'r un amodau yn gymwys o ran cyllid gan Weinidogion Cymru o dan yr adran hon. Mae adran 108 yn cynnwys gweithdrefnau i'w dilyn pan fydd y Comisiwn yn penderfynu pa un ai i roi cydsyniad ai peidio.
315. Ni chaiff y Comisiwn gyllido'r chweched dosbarth mewn ysgolion o dan is-adran (1)(a) neu (b) (na gwneud trefniadau i awdurdod lleol ddarparu adnoddau'r Comisiwn i wneud hynny). Bydd darpariaeth chweched dosbarth mewn ysgolion yn cael ei chyllido gan y Comisiwn o dan adran 101.
316. Ond caiff y Comisiwn gyllido (neu wneud trefniadau i awdurdod lleol ddarparu adnoddau'r Comisiwn i gyllido) gweithgareddau arloesi mewn ysgolion a gynhelir a chanddynt chweched dosbarth. Mae 'gweithgaredd arloesi' yn weithgaredd a fydd, ym marn y Comisiwn, yn cyfrannu at godi safonau addysg drydyddol, ac sydd wedi ei ddisgrifio mewn dogfen sydd wedi ei llunio gan y Comisiwn ac sydd wedi ei chymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

Adran 98: Cymorth ariannol ar gyfer addysg bellach neu hyfforddiant: darpariaeth bellach

317. Os ydynt yn darparu cymorth ariannol yn uniongyrchol i ddysgwyr o dan adran 97(1)(d) neu (e), caiff Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn wneud hynny drwy gyfeirio at ffioedd neu daliadau sy'n daladwy gan y dysgwyr hynny, neu drwy gyfeirio at faterion eraill sy'n gysylltiedig â darparu'r addysg bellach honno neu'r hyfforddiant hwnnw (megis costau trafndiaeth neu ofal plant).
318. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr fod wedi eu cofrestru mewn categori penodedig ar y gofrestr a sefydlir o dan adran 25 er mwyn bod yn gymwys i gael cyllid o dan adran 97(1)(a) neu (b) (darparu neu'r bwriad i ddarparu addysg bellach neu hyfforddiant).
319. Caiff y rheoliadau hynny wneud eithriadau ar gyfer cyrsiau penodol neu gyrsiau o ddisgrifiad penodol. Gallai'r rheoliadau, er enghraifft, ddisgrifio cwrs drwy gyfeirio at ofynion sydd i'w bodloni ganddo neu at y person sy'n ei ddarparu, neu at y cymhwyster y mae'r cwrs yn arwain ato.

320. Byddai'r trefniadau hyn yn caniatáu mynd i'r afael â bylchau yn y ddarpariaeth ar gyfer pynciau neu leoliadau penodol a all godi oherwydd diffyg darparwyr cofrestredig sydd â'r gallu i ddiwallu angen a nodwyd, er enghraifft, yr angen i gwrs arbenigol gael ei ddarparu yng Nghymru neu i nifer fach o fyfyrwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ymgymryd â'r cwrs hwnnw, sef cwrs nad yw'n gosteffeithiol i ddarparwyr cofrestredig ei ddarparu o bosibl.

Adran 99: Adnoddau ariannol ar gyfer addysg bellach a hyfforddiant: telerau ac amodau

321. Pan fo Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn yn darparu cyllid o dan adran 97, mae'r adran hon yn caniatáu iddynt osod telerau ac amodau fel y maent yn ystyried eu bod yn briodol. Mae Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn yn gallu ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr addysg bellach neu hyfforddiant godi ffioedd, gwneud dyfarndaliadau, ac adennill symiau o arian yn erbyn meini prawf penodedig. Fodd bynnag, ni chaniateir codi ffi ar ddysgwyr rhwng 16 a 19 oed a dysgwyr cymwys sy'n cael addysg a hyfforddiant o dan adran 94 am addysg bellach neu hyfforddiant (oni bai bod eithriad wedi ei nodi mewn rheoliadau).
322. Pan fo cyllid at ddiben darparu addysg bellach neu hyfforddiant wedi ei ddyrannu gan y Comisiwn i ddarparwyr nad ydynt ar y gofrestr, rhaid i'r telerau ac amodau ei gwneud yn ofynnol bod gan y darparwr gynllun diogelu dysgwyr cymeradwy yn ei le (pan fo'r Comisiwn wedi rhoi'r hysbysiad priodol); ei fod yn cydymffurfio â'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr (os yw'n ddarparwr addysg drydyddol yng Nghymru); a'i fod yn rhoi sylw i gyngor a chanllawiau a ddyroddir gan y Comisiwn.
323. Pan fo'r Comisiwn wedi gwneud trefniadau i berson arall ddarparu adnoddau ariannol y Comisiwn caiff ei gwneud yn ofynnol i'r person osod y telerau ac amodau a amlinellir ym mharagraff 321, a rhaid iddo ei gwneud yn ofynnol i'r person osod y rheini a amlinellir ym mharagraff 322.

Adran 100: Profion modd

324. Mae adran 97(1)(g) yn caniatáu i'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru gyllido costau profion modd.
325. Mae adran 100 yn caniatáu i'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru gynnal y profion hynny eu hunain neu wneud trefniadau i eraill wneud hynny ar eu rhan.
326. Mae'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru yn gallu ystyried canlyniadau'r profion hynny wrth ddyrannu cymorth ariannol o dan adran 97(1)(d) neu (e) i bersonau sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru sy'n cael, neu'n bwriadu cael, addysg bellach neu hyfforddiant ac i bersonau nad ydynt yn preswyllo fel arfer yng Nghymru sy'n cael, neu'n bwriadu cael, addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru.

Adran 101: Y chweched dosbarth mewn ysgolion

327. Mae'r adran hon yn darparu'r pŵer i'r Comisiwn i gyllido addysg a ddarperir gan y chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol a gosod telerau ac amodau priodol sy'n debyg i'r rhai a ganiateir o dan adran 99. Mae cyllid o dan yr adran hon i'w roi i awdurdodau lleol, a rhaid cymhwysu'r cyllid hwnnw fel rhan o gyllideb ysgolion yr awdurdod.

328. Rhaid i gorff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru a chanddi chweched dosbarth gydymffurfio â'r gofynion sydd wedi eu cynnwys yn y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr. Rhaid i awdurdod lleol sy'n cael cyllid o dan yr adran hon a chorff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru a chanddi chweched dosbarth hefyd roi sylw i gyngor neu ganllawiau a roddir gan y Comisiwn.

Adran 102: Personau ag anghenion dysgu ychwanegol

329. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi sylw i anghenion pobl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol a dymunoldeb bod cyfleusterau ar gael a all fod o gymorth o ran y gofynion o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Rhaid i'r Comisiwn ystyried y materion hyn wrth gyflawni ei swyddogaethau o dan y darpariaethau a ganlyn:
- adran 93 (addysg a hyfforddiant ar gyfer personau 16 i 19 oed);
 - adran 94 (addysg a hyfforddiant ar gyfer personau cymwys dros 19 oed);
 - adran 95 (addysg a hyfforddiant ar gyfer personau dros 19 oed);
 - adran 97(1)(a) i (e) a (7) (cymorth ariannol ar gyfer addysg bellach neu hyfforddiant);
 - adran 103(1) (cymorth ariannol ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor, canllawiau ac i greu cysylltiadau â chyflogwyr); ac
 - adran 103(2) (cymorth ariannol ar gyfer darparu addysg bellach neu hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg neu at ddiben addysgu Cymraeg).
330. Os yw'r Comisiwn yn cyllido darparu gwybodaeth, cyngor a chanllawiau ynghylch addysg neu hyfforddiant, bydd angen iddo ystyried anghenion dysgu ychwanegol. Er enghraifft, gallai'r Comisiwn ei gwneud yn ofynnol i wybodaeth gael ei chynnwys am asesu anghenion dysgu ychwanegol a sut y gall dysgwyr gael cymorth, yn ogystal â sicrhau bod gwybodaeth, cyngor a chanllawiau yn hygyrch i'r sawl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Os yw'r Comisiwn yn darparu cymorth ariannol i ddysgwyr, er enghraifft, er mwyn cynorthwyo â chostau trafndiaeth i gael mynediad i gyrsiau penodol sy'n arwain at broffesiynau lle y mae prinder sgiliau, yna rhaid iddo ystyried anghenion dysgu ychwanegol wrth wneud hynny. Er enghraifft, gallai hyn olygu ystyried costau trafndiaeth y rheini sydd ag anghenion dysgu ychwanegol.
331. Mae gan berson anghenion dysgu ychwanegol os oes ganddo anhawster dysgu neu anabledd (pa un a yw'r anhawster dysgu neu'r anabledd yn deillio o gyflwr meddygol neu fel arall) sy'n galw am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol.
332. Mae Atodlen 4 yn diwygio Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg 2018. Bydd yn ofynnol i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn, wrth arfer swyddogaethau o dan Ran 2 o Ddeddf 2018, roi sylw i unrhyw ganllawiau y caniateir iddynt gael eu cynnwys yn y Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol. Yn ogystal, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn dyroddi neu ddiwygio'r Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol. Bydd yn ofynnol i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn arfer eu swyddogaethau er mwyn darparu gwybodaeth a chymorth arall i awdurdod lleol os yw'n gofyn am y cynhorthwy hwnnw.

Cymorth ariannol ar gyfer gweithgareddau eraill sy'n gysylltiedig ag addysg drydyddol

Adran 103: Cymorth ariannol ar gyfer gweithgareddau eraill sy'n gysylltiedig ag addysg drydyddol

333. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru gyllido'r ddarpariaeth o wybodaeth, cyngor neu ganllawiau ynghylch addysg neu hyfforddiant yn ogystal â chyfleusterau sydd wedi eu dylunio i greu cysylltiadau rhwng darparwyr addysg neu hyfforddiant a chyflogwyr. Caiff Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn dalu'r cyllid neu wneud trefniadau i bersonau eraill wneud hynny, er enghraifft drwy drefniadau cydlafurio. Caiff y Comisiwn neu Weinidogion Cymru osod telerau ac amodau priodol ar y cyllid, ac adennill symiau o arian pan na fo meini prawf penodedig wedi eu bodloni.
334. Mae'r adran hon hefyd yn galluogi'r Comisiwn i gyllido addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg ac addysgu Cymraeg i ddysgwyr dros 16 oed. Caiff y Comisiwn dalu'r cyllid ei hun neu wneud trefniadau i bersonau eraill wneud hynny, er enghraifft drwy drefniadau cydlafurio. Caiff y Comisiwn osod telerau ac amodau ar y cyllid fel y mae'n ystyried eu bod yn briodol ac adennill symiau o arian pan na fo meini prawf penodedig wedi eu bodloni.
335. Ni chaiff y Comisiwn gyllido'r chweched dosbarth mewn ysgolion o dan is-adran (2) (na gwneud trefniadau o dan is-adran (3) i awdurdod lleol ddarparu adnoddau'r Comisiwn i wneud hynny). Bydd darpariaeth chweched dosbarth mewn ysgolion yn cael ei chyllido gan y Comisiwn o dan adran 101.
336. Os yw'r Comisiwn wedi gwneud trefniadau o dan is-adran (3) i berson arall ddarparu adnoddau ariannol y Comisiwn, caiff y Comisiwn ei gwneud yn ofynnol i'r person hwnnw ddarparu'r adnoddau yn ddarostyngedig i unrhyw delerau ac amodau y mae'r Comisiwn yn ystyried eu bod yn briodol.

Cymorth ariannol ar gyfer prentisiaethau

Adran 104: Cymorth ariannol ar gyfer prentisiaethau

337. Caiff y Comisiwn ddarparu cyllid i ddarparwyr prentisiaeth Gymreig gymeradwy a chaiff hefyd ddarparu cyllid ar gyfer llunio fframwaith prentisiaeth.
338. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r sawl sy'n cael cyllid ar gyfer prentisiaethau Gymreig cymeradwy fod wedi ei gofrestru mewn categori penodol ar y gofrestr a sefydlir o dan adran 25.
339. Mae angen i ddarparwr a gyllidir gan y Comisiwn sy'n cydlafurio, sydd wedi cydlafurio neu sy'n bwriadu cydlafurio â sefydliad arall i ddarparu prentisiaeth Gymreig gymeradwy gael cydsyniad y Comisiwn i drosglwyddo cyllid i'r sefydliad sy'n cydlafurio. Ni fydd gan y Comisiwn gydberthynas uniongyrchol â'r sefydliad sy'n cydlafurio ac felly y darparwr a gyllidir gan y Comisiwn fydd yn parhau i fod yn gyfrifol am y cyllid. Mae adran 108 yn cynnwys gweithdrefnau i'w dilyn pan fydd y Comisiwn yn penderfynu pa un ai i roi cydsyniad ai peidio.

340. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn osod telerau ac amodau fel y mae'n ystyried eu bod yn briodol. Yn benodol, caiff y telerau ac amodau ei gwneud yn ofynnol addalu cyllid (gan gynnwys gyda llog) os na chydymffurfir â'r dibenion y dyrennir y cyllid atynt. Pan fo cyllid ar gyfer prentisiaethau Cymreig cymeradwy wedi ei ddyrannu gan y Comisiwn i ddarparwyr nad ydynt ar y gofrestr, rhaid i'r Comisiwn ei gwneud yn ofynnol bod gan y darparwr gynllun diogelu dysgwyr cymeradwy yn ei le (pan fo'r Comisiwn wedi rhoi'r hysbysiad priodol); ei fod yn cydymffurfio â'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr (os yw'n ddarparwr addysg drydyddol yng Nghymru); a'i fod yn rhoi sylw i gyngor a chanllawiau a ddyroddir gan y Comisiwn.

Ymchwil ac arloesi

Adran 105: Cymorth ariannol ar gyfer ymchwil ac arloesi

341. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn ddarparu cyllid i ddarparwyr cofrestredig, a bennir mewn rheoliadau, i gyflawni gweithgareddau ymchwil ac arloesi. Rhagwelir y gall y darparwyr cofrestredig fod yn sefydliadau addysg uwch, sefydliadau addysg bellach neu ddarparwyr eraill.
342. Bydd darparwr cofrestredig sy'n cael cyllid yn gallu trosglwyddo'r cyllid i gyrff sy'n cydlafurio mewn cysylltiad â'r gweithgareddau ymchwil ac arloesi â chydysyniad y Comisiwn. Bydd hyn yn caniatáu i'r darparwr gydlafurio ag ystod eang o bartneriaid sy'n ymwneud ag ymchwil ac arloesi o bosibl. Bydd y darparwr cofrestredig yn atebol i'r Comisiwn am wario cyllid cyhoeddus ac am gyfrifyddu ar gyfer cyllid a drosglwyddir i gorff sy'n cydlafurio. Mae adran 108 yn cynnwys gweithdrefnau i'w dilyn pan fydd y Comisiwn yn penderfynu pa un ai i roi cydsyniad ai peidio.
343. Caiff y Comisiwn hefyd wneud grantiau, benthyciadau neu daliadau eraill i berson sy'n darparu gwasanaethau ar gyfer ymchwil neu arloesi gan ddarparwr penodedig neu mewn cysylltiad â hynny.
344. Wrth ddarparu cymorth ariannol, rhaid i'r Comisiwn roi sylw i sicrhau nad yw'n gwneud unrhyw beth a fyddai'n anghefnogi darparwyr rhag ceisio cyllid o ffynonellau eraill neu gynnal cyllid o ffynonellau eraill (er enghraifft o ddiwydiant, byd masnach, cymwynaswyr, cyn-fyfyrwyr, UKRI, Horizon Europe neu ffynonellau cyllid cymwys eraill).
345. Mae hefyd yn ofynnol i'r Comisiwn, wrth arfer ei swyddogaethau cyllido ymchwil ac arloesi, roi sylw i ddymunoldeb cynnal unrhyw nodweddion arbennig i unrhyw darparwr y mae'n darparu cymorth ariannol iddo. Mater i'r Comisiwn yw penderfynu'r hyn y mae'n ystyried i fod yn gydbwysedd priodol o ran cymorth yng ngoleuni unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill. Caiff y nodweddion hynny gynnwys, er enghraifft, natur arbenigol ei ddarpariaeth.

Adran 106: Cymorth ariannol ar gyfer ymchwil ac arloesi: telerau ac amodau

346. Mae'r adran hon yn galluogi'r Comisiwn i osod telerau ac amodau ar gyllid i ddarparwr cofrestredig fel y mae'n ystyried eu bod yn briodol. Os yw'r cyllid yn cael ei drosglwyddo i gorff sy'n cydlafurio gallai'r Comisiwn, er enghraifft, fel amod cyllido, yn ei dro ei gwneud yn ofynnol i'r darparwr sy'n cael y cyllid osod amodau ar unrhyw gyllid a drosglwyddir ganddo i gorff sy'n cydlafurio. Ni chaiff y Comisiwn osod telerau ac amodau ar gyllid a dderbynnir gan ddarparwr sy'n dod o ffynonellau eraill.

347. Mae'r adran hon hefyd yn gwneud darpariaeth ar gyfer sut y dylai penderfyniadau cyllido o dan adran 105 gael eu gwneud gan y Comisiwn. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn roi sylw i'r hyn a elwir yn gyffredinol yn egwyddor Haldane (hynny yw ei bod yn well gwneud penderfyniadau ar gynigion unigol ar ôl gwerthuso eu hansawdd a'u heffaith debygol).
348. Bydd y cysyniad yn gymwys i'r holl benderfyniadau cyllido o dan adran 105 a wneir gan y Comisiwn. Gan hynny, mae'r ddarpariaeth yn caniatáu i'r Comisiwn arwain y cyfeiriad cyffredinol o ran cyllido, ond mae hefyd yn disgwyl i benderfyniadau ynghylch yr ymchwil gael eu gwneud gan arbenigwyr yn y maes, y tu allan i'r Comisiwn, er enghraifft, gallai sicrhau bod cynigion ymchwil yn cael budd o ymarferion tendro cystadleuol fod yn un ffordd o fodloni'r gofyniad i roi sylw i'r egwyddor. Diben y gofyniad i roi sylw i'r egwyddor hon yw i sicrhau nad yw rhyddid academiaidd yn cael ei beryglu yn ystod y broses.

Adran 107: Swyddogaethau eraill y Comisiwn mewn perthynas ag ymchwil ac arloesi

349. Mae'r adran hon yn nodi dyletswydd y Comisiwn i hybu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r gweithgareddau ymchwil ac arloesi a gyflawnir yng Nghymru, er mwyn sicrhau ei fod yn cyrraedd cynulleidfa eang, ac i ledaenu canlyniadau gwaith ymchwil ac arloesi.
350. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn fonitro perfformiad ei raglenni cyllido i sicrhau'r llwyddiant, effeithiolrwydd darparu a gwerth am arian gorau posibl. Rhaid cynnwys yr wybodaeth hon yn yr adroddiad blynyddol fel sy'n ofynnol gan baragraff 16 o Atodlen 1.

Telerau ac amodau: ansawdd, llywodraethu etc., lles a chyfle cyfartal

Adran 108: Cymorth ariannol o dan adrannau 89, 97 a 104: darpariaeth bellach ynghylch telerau ac amodau

351. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn, wrth benderfynu'r telerau a'r amodau i'w gosod ar y cyllid a ddarperir ganddo o dan yr adrannau penodedig i ddarparwr nad yw'n ddarparwr cofrestredig, ystyried pa un ai i osod gofynion sy'n ymwneud:
- ag ansawdd yr addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran y darparwr,
 - ag effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu a rheoli'r darparwr,
 - â chynaliadwyedd ariannol y darparwr,
 - ag effeithiolrwydd trefniadau'r darparwr ar gyfer cefnogi a hybu lles ei fyfyrwyr a'i staff, ac
 - â chyflawni canlyniadau y gellir eu mesur mewn cysylltiad â'r nodau cyfle cyfartal a nodir yn is-adran (2).
352. Mae'r nodau yn is-adran (2) yn ymwneud â chynyddu cyfranogiad, gwella cyfraddau cadw myfyrwyr, lleihau bylchau o ran cyrhaeddiad, a gwella canlyniadau o ran cyflogaeth ac astudio pellach ar gyfer myfyrwyr o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol.

353. Mae is-adran (3) yn diffinio grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol fel grwpiau o fyfyrwyr nad oes ganddynt gynrychiolaeth ddigonol mewn addysg berthnasol yng Nghymru o ganlyniad i ffactorau cymdeithasol, diwylliannol, economaidd neu sefydliadol. Diffinnir addysg berthnasol fel cyrsiau addysg uwch cymwys a gyllidir gan y Comisiwn o dan adran 89(3)(a) neu (b), addysg bellach neu hyfforddiant a gyllidir gan y Comisiwn o dan adran 97(1)(a) neu (b) a phrentisiaethau Cymreig cymeradwy a gyllidir gan y Comisiwn o dan adran 104(1)(a). Mae hyn yn golygu y bydd darparwyr yn gweithio i gyflawni canlyniadau cyfle cyfartal mewn cysylltiad â'r addysg drydyddol sy'n ymwneud â'r cyllid y maent yn ei gael gan y Comisiwn.

Cyrff sy'n cydlafurio: cydsyniad

Adran 109: Cydsyniad i daliadau i gyrff sy'n cydlafurio

354. Mae'r adran hon yn darparu fframwaith o fesurau rheoli mewn cysylltiad â chydsyniad y Comisiwn i gyllid gael ei drosglwyddo oddi wrth ddarparwyr, sefydliadau neu unigolion a gyllidir yn uniongyrchol i gyrff sy'n cydlafurio o dan y pwerau cyllido penodedig. Er mwyn i berson fod yn gorff sy'n cydlafurio, rhaid i'r Comisiwn fod wedi rhoi cydsyniad i adnoddau ariannol gael eu talu iddo gan y person sy'n cael cyllid gan y Comisiwn. Ni fydd gan y Comisiwn berthynas reoleiddiol na pherthynas gyllido uniongyrchol â chyrff sy'n cydlafurio.
355. Mae is-adran (1) yn galluogi'r Comisiwn i roi ei gydsyniad yn gyffredinol, neu mewn perthynas â thaliad penodol neu gorff penodol sy'n cydlafurio. Mae is-adran (2) yn caniatáu i'r Comisiwn osod telerau ac amodau ar unrhyw gydsyniad y mae'n ei roi. Rhaid iddo osod amod sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr a gyllidir yn uniongyrchol wneud trefniadau i sicrhau bod adnoddau ariannol a delir i gorff sy'n cydlafurio yn cael eu rheoli'n effeithlon ac mewn ffordd sy'n darparu gwerth am arian. Mae is-adran (9) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gadw pob cydsyniad gweithredol o dan adolygiad.
356. Mae is-adrannau (4) i (7) yn gwneud darpariaeth i'r Comisiwn allu tynnu'n ôl, atal dros dro neu amrywio ei gydsyniad ar ôl ei roi ac yn nodi'r trefniadau gweithdrefnol y mae rhaid i'r Comisiwn eu dilyn cyn cymryd camau o'r fath. Mae hyn yn cynnwys gofyniad i'r Comisiwn roi hysbysiad i'r cyrff a gyllidir yn uniongyrchol y mae cydsyniadau o'r fath yn gymwys iddynt a rhoi sylw i unrhyw sylwadau a geir cyn penderfynu pa un ai i dynnu'r cydsyniad yn ei ôl, ei amrywio neu ei atal dros dro. Pan fo'r Comisiwn wedi rhoi ei gydsyniad yn gyffredinol, caiff y Comisiwn dynnu'n ôl, atal dros dro neu amrywio ei gydsyniad yn gyffredinol, neu mewn cysylltiad â thaliad penodol neu gorff penodol sy'n cydlafurio. Mae is-adran (8) yn gwneud darpariaeth i'r trefniadau gweithdrefnol hyn beidio â bod yn gymwys o dan amgylchiadau pan fo angen i'r Comisiwn gymryd camau ar fwy o frys ac na fyddai'n ymarferol cydymffurfio â'r gofynion.

Cyfarwyddydau cymorth ariannol

Adran 110: Cyfarwyddydau cymorth ariannol

357. Mae'r adran hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo'r Comisiwn mewn cysylltiad â darparu cymorth ariannol a ddarperir i berson perthnasol o dan y pwerau cyllido penodedig, pan fo'n ymddangos i Weinidogion Cymru fod materion ariannol y person perthnasol wedi cael eu camreoli, neu yn cael eu camreoli. Mae is-adran (3) yn diffinio cyfarwyddyd cymorth ariannol ac yn nodi'r pwerau cyllido y caiff cyfarwyddyd o'r fath fod yn berthnasol iddynt. Mae is-adran (4) yn diffinio person perthnasol at ddibenion cyfarwyddydau cymorth ariannol.
358. Cyn dyroddi cyfarwyddyd cymorth ariannol i'r Comisiwn, mae is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn a'r person perthnasol y mae'r cyfarwyddyd yn ymwneud ag ef oni bai bod Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni nad yw'n ymarferol gwneud hynny oherwydd y brys y mae angen rhoi'r cyfarwyddyd iddo, neu fod yr amgylchiadau penodol yn golygu y byddai'r ymgynghoriad yn tanseilio diben y cyfarwyddyd.
359. Rhaid cadw unrhyw gyfarwyddyd cymorth ariannol a roddir i'r Comisiwn o dan yr adran hon o dan adolygiad. Yn ogystal, rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi cyfarwyddyd cymorth ariannol a roddir i'r Comisiwn ac adrodd am unrhyw gyfarwyddydau o'r fath i'r Senedd. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn gydymffurfio â chyfarwyddyd cymorth ariannol a roddir gan Weinidogion Cymru.

RHAN 4: PRENTISIAETHAU

Rhagarweiniol

Adran 111: Ystyr "prentisiaeth Gymreig gymeradwy"

360. Mae'r adran hon yn diffinio ystyr "prentisiaeth Gymreig gymeradwy" ac yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n nodi'r amodau sydd i'w bodloni gan brentisiaeth Gymreig gymeradwy (is-adran (4)).
361. Mae prentisiaeth Gymreig gymeradwy yn digwydd naill ai:
- o dan gytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy; neu
 - o dan brentisiaeth Gymreig amgen (is-adran (2)).
362. Mae prentisiaeth Gymreig gymeradwy yn ei gwneud yn ofynnol i'r gwaith ddigwydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru (is-adran (3)).

Adran 112: Ystyr "cytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy"

363. Mae'r adran hon yn amlinellu ystyr "cytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy".
364. Mae is-adran (1) yn darparu ei fod yn gytundeb—
- sy'n darparu i berson weithio i berson arall am dâl mewn galwedigaeth sydd â fframwaith prentisiaeth,
 - sy'n darparu i'r prentis gael hyfforddiant er mwyn caniatáu i'r prentis fodloni gofynion y fframwaith prentisiaeth, ac
 - sy'n bodloni unrhyw amodau eraill a bennir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

Adran 113: Ystyr “prentisiaeth Gymreig amgen”

365. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n diffinio amodau “prentisiaeth Gymreig amgen”, er mwyn caniatáu i drefniadau na fyddent yn dod o fewn y diffiniad o gytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy gael eu trin fel prentisiaethau Gymreig cymeradwy.
366. Gallai enghreifftiau o drefniadau gweithio amgen gynnwys yr amgylchiadau a ganlyn, ond nid ydynt yn gyfyngedig i'r rhain:
- pan fo person yn gweithio fel person hunangyflogedig wrth ddilyn fframwaith prentisiaeth Gymreig gymeradwy,
 - pan fo person yn gweithio ac eithrio am gydnabyddiaeth, neu
 - pan fo'r prentis a oedd yn gweithio o dan gytundeb prentisiaeth wedi ei ddiswyddo yn ystod y brentisiaeth a bod y person hwnnw yn bodloni'r amodau a nodir yn y rheoliadau.

Adran 114: Ystyr “fframwaith prentisiaeth”

367. Mae'r adran hon yn amlinellu ystyr “fframwaith prentisiaeth”. Mae fframwaith prentisiaeth yn ddogfen sy'n pennu gofynion ar gyfer cwblhau prentisiaethau Gymreig cymeradwy mewn galwedigaeth neu grŵp o alwedigaethau, a all gynnwys (ond nad ydynt yn gyfyngedig i) gofynion sy'n ymwneud –
- â safonau cyrhaeddiad;
 - â chymwysterau;
 - â'r math o hyfforddiant neu faint o hyfforddiant yr ymgymerir ag ef.

Swyddogaethau Gweinidogion Cymru

Adran 115: Pennu gofynion mewn perthynas â phrentisiaethau Gymreig cymeradwy

368. Mae is-adran (1) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru i bennu gofynion mewn perthynas â prentisiaethau Gymreig cymeradwy a datblygu fframweithiau prentisiaethau.
369. Gall gofynion ymwneud –
- â chynnwys fframweithiau prentisiaethau, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, y safonau cyrhaeddiad sy'n ofynnol, y cymhwyster y mae ei angen a'r math o hyfforddiant y mae ei angen a faint o hyfforddiant y mae ei angen i gwblhau prentisiaeth Gymreig gymeradwy (is-adran (2)),
 - â llunio, diwygio, tynnu'n ôl neu gyhoeddi fframwaith prentisiaeth (is-adran (3)),
 - â phrentisiaethau Gymreig cymeradwy yn gyffredinol neu brentisiaethau Gymreig cymeradwy mewn un neu ragor o alwedigaethau.
370. Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi gofynion penodedig a chânt ddiwygio gofyniad neu dynnu gofyniad yn ôl drwy ddyrannu gofyniad manyleb yn lle un blaenorol neu drwy ddyroddi hysbysiad tynnu'n ôl (is-adranau (5) a (6)). Rhaid i'r gofynion a'r hysbysadau a gyhoeddir mewn perthynas â'r manylebau ddatgan y dyddiad y daw gofyniad y fanyleb, neu'r hysbysiad tynnu'n ôl, i rym (is-adran (7)).

Adran 116: Ymgynghoriad gan Weinidogion Cymru ynghylch pennu

371. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru yn y lle cyntaf ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill y maent yn meddwl eu bod yn briodol cyn pennu neu ddiwygio unrhyw ofynion neu dynnu unrhyw ofynion yn ôl o dan adran 114.

Swyddogaethau'r Comisiwn

Adran 117: Llundio a chyhoeddi fframweithiau prentisiaethau

372. Mae is-adran (1) yn caniatáu i'r Comisiwn lunio fframweithiau prentisiaethau. Caiff y Comisiwn hefyd sicrhau bod fframweithiau prentisiaethau yn cael eu llunio gan bersonau eraill.

373. Caiff y Comisiwn gyhoeddi fframweithiau prentisiaethau sy'n bodloni gofynion y fanyleb o dan adran 114, hyd yn oed pan na fo'r fframwaith prentisiaeth wedi ei lunio gan y Comisiwn neu ei sicrhau gan y Comisiwn, er enghraifft, fframwaith prentisiaeth a luniwyd gan gorff sector galwedigaethol. Caiff fframwaith prentisiaeth bennu gofynion ar gyfer lefelau gwahanol o dan yr un alwedigaeth neu grŵp o alwedigaethau, megis canolradd (lefel 2)¹, estynedig (lefel 3), uwch (lefel 4-5) neu radd (lefel 6-7).

374. Rhaid i'r Comisiwn gadw'r fframweithiau prentisiaethau o dan adolygiad a rhaid iddo benderfynu a ddylai fframwaith gael ei ddiwygio neu ei dynnu'n ôl (is-adran (6)).

375. Rhaid i fframwaith prentisiaeth a gyhoeddir ddatgan y dyddiad y daw'r fframwaith neu'r fframwaith diwygiedig i rym (is-adran (8)).

Adran 118: Cofrestr o fframweithiau prentisiaethau

376. Rhaid i'r Comisiwn gynnal cofrestr o'r fframweithiau prentisiaethau a gyhoeddir o dan adran 117, a chyhoeddi'r gofrestr honno (is-adrannau (1) a (5)). Rhaid i'r gofrestr gynnwys dyddiad dod i rym pob fframwaith prentisiaeth neu fframwaith diwygiedig, yn ogystal â disgrifiad o unrhyw fframwaith prentisiaeth diwygiedig a sut y caiff ei gymhwyso (is-adran (3)).

377. Pan fo fframwaith prentisiaeth wedi ei dynnu'n ôl, rhaid i'r gofrestr gynnwys gwybodaeth am y dyddiad tynnu'n ôl a disgrifiad o'r achosion y mae'r tynnu'n ôl yn gymwys iddynt (is-adran (4)). Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gynnwys gwybodaeth arall yn y gofrestr (is-adran (6)).

Adran 119: Pŵer i ddyroddi tystysgrifau prentisiaethau

378. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn ddyroddi "tystysgrif brentisiaeth" neu gopi o dystysgrif brentisiaeth i brentis sydd wedi cwblhau prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Ni chaiff y Comisiwn godi ffi am ddyroddi tystysgrif brentisiaeth neu gopi o dystysgrif ond os yw'r rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru yn caniatáu ar gyfer ffi.

¹ Lefelau cymwysterau o dan Fframwaith Credydau a Chymwysterau Cymru.

<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-01/llyfryn-fframwaith-credydau-a-chymwysterau-cymru.pdf>

Adran 120: Dirprwyo swyddogaethau'r Comisiwn

379. Mae is-adran (1) yn caniatáu i'r Comisiwn ddirprwyo i berson arall ei bŵer i gyhoeddi fframweithiau prentisiaethau o dan adran 117(2) neu ei bŵer i ddyroddi tystysgrifau prentisiaethau o dan adran 119. Rhaid i'r person dynodedig gydymffurfio â chyfarwyddydau a roddir gan y Comisiwn a rhaid iddo roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan y Comisiwn (is-adran (3)). Caiff y Comisiwn barhau i arfer unrhyw swyddogaethau y mae wedi eu dirprwyo i berson arall ac mae'n parhau i fod yn gyfrifol am arfer y swyddogaethau (is-adran (5)).
380. Caiff y Comisiwn wneud taliadau am wariant yr eir iddo neu dalu tâl i'r person dynodedig mewn perthynas ag arfer y swyddogaethau dirprwyedig (is-adran (6)).

Darpariaethau atodol ynghylch cytundebau prentisiaethau

Adran 121 Darpariaethau aneffeithiol mewn cytundebau prentisiaethau Cymreig cymeradwy

381. Mae is-adran (1) yn darparu os yw cytundeb yn cynnwys darpariaeth sy'n bodloni'r amodau yn adran 112(1)(a) i (c), ond hefyd yn cynnwys darpariaeth sy'n anghyson â'r amodau hynny, fod y ddarpariaeth honno i'w thrin fel pe na bai'n cael unrhyw effaith.
382. Mae is-adrannau (2) a (3) yn darparu, pan fo cyflogwr yn gwneud newidiadau i'r cytundeb prentisiaeth a fyddai'n golygu nad yw'r cytundeb prentisiaeth yn cydymffurfio mwyach â'r fframwaith prentisiaeth neu ofynion prentisiaeth Gymreig gymeradwy, fod rhaid i'r cyflogwr hysbysu'r prentis yn ysgrifenedig am yr amrywiad, ac esbonio y bydd yr amrywiad yn golygu nad yw'r prentis ar brentisiaeth Gymreig gymeradwy mwyach. Os na wneir hyn ni fydd yr amrywiad yn cael unrhyw effaith (is-adran (4)).

Adran 122: Statws cytundebau prentisiaethau Cymreig cymeradwy

383. Mae'r adran hon darparu nad yw cytundeb prentisiaeth Cymreig gymeradwy i'w drin, at ddibenion cyfraith gyffredin na dibenion statudol, fel contract prentisiaeth (fel cydnabyddir mewn cyfraith gyffredin) ond ei fod yn hytrach yn cael ei drin fel contract gwasanaeth.

Adran 123 Trosglwyddo hawlfraint mewn fframweithiau prentisiaethau

384. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ar gyfer trosglwyddo hawlfraint i'r Comisiwn pan fo fframwaith prentisiaeth wedi ei lunio gan berson arall ac wedi ei gyhoeddi gan y Comisiwn gyda chytundeb y person hwnnw.

Adran 124: Gweision y Goron

385. Mae'r adran hon yn darparu y caiff person a gyflogir fel un o weision y Goron ymgymryd â chytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn perthynas â chytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy a gweision y Goron.

Cyffredinol

Adran 125: Dehongli Rhan 4

386. Mae'r adran hon yn darparu'r diffiniadau o dermau penodol a ddefnyddir yn y Rhan hon drwy gyfeirio at yr adrannau perthnasol yn y Rhan hon.

RHAN 5: DIOGELU DYSGWYR, GWEITHDREFNAU CWYNO AC YMGYSYLLTU Â DYSGWYR

Adran 126: Cynlluniau diogelu dysgwyr

387. Mae'r adran hon yn galluogi'r Comisiwn i roi hysbysiad i ddarparwr addysg drydyddol sy'n gofyn iddo gyflwyno cynllun diogelu dysgwyr i'r Comisiwn ar neu cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad.
388. Mae cynllun diogelu dysgwyr wedi ei ddiffinio gan is-adran (2) fel dogfen sy'n nodi trefniadau'r darparwr i ddiogelu buddiannau ei fyfyrwyr sydd ar gyrsiau sy'n peidio â chael eu darparu neu sy'n dymuno trosglwyddo i gwrs arall.
389. Pan fo hysbysiad wedi ei roi o dan yr adran hon, bydd y gofyniad i gael cynllun diogelu dysgwyr yn ei le ac i roi effaith iddo yn cael ei orfodi (yn achos darparwr cofrestredig) drwy amodau cofrestru (gweler adran 31), ac fel arall drwy delerau ac amodau cyllido (gweler adrannau 90, 99 a 104).
390. Mae'r adran hon hefyd yn galluogi'r Comisiwn i gymeradwyo'r cynllun diogelu dysgwyr gydag addasiadau neu hebddynt. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i ddarparwr addysg drydyddol sy'n dymuno diwygio ei gynllun diogelu dysgwyr cymeradwy anfon cynllun diwygiedig i'r Comisiwn, ac yn caniatáu i'r Comisiwn gymeradwyo'r cynllun diogelu dysgwyr diwygiedig gydag addasiadau neu hebddynt.
391. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn ddyroddi canllawiau ar lunio a diwygio cynlluniau diogelu dysgwyr, ac mae'n ofynnol iddo ymgynghori â'r personau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol cyn dyroddi'r canllawiau hyn.
392. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn fonitro effeithiolrwydd cynlluniau diogelu dysgwyr, a rhaid iddo gynnwys ei gasgliadau yn ei adroddiad blynyddol (a lunnir o dan baragraff 16 o Atodlen 1).
393. Mae is-adran (10) yn diffinio ystyr "cwrs perthnasol" a "darparwr addysg drydyddol" at ddibenion adrannau 126 a 127.

Adran 127: Gweithdrefnau cwyno

394. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gymryd y camau hynny y mae'n ymddangos iddo eu bod yn briodol er mwyn sicrhau bod gan ddarparwr addysg drydyddol (fel y'i diffiniwyd) weithdrefn yn ei lle ar gyfer ymchwilio i gwynion ynghylch gweithred neu anweithred gan y darparwr, a wneir gan bersonau sy'n ymgymryd, neu wedi ymgymryd, â chyrsiau perthnasol (fel y'u diffiniwyd), a'i fod yn cymryd camau rhesymol i roi gwybod i bersonau sy'n ymgymryd â chyrsiau perthnasol am y weithdrefn. Gallai'r Comisiwn, er enghraifft, ystyried mai cam priodol oedd dyroddi canllawiau ynghylch gweithdrefnau cwyno, neu osod amod cofrestru neu amod cyllido sy'n ymwneud â gweithdrefnau cwyno.

Adran 128: Sefydliadau cymhwysol ar gyfer y cynllun cwynion myfyrwyr

395. Mae'r adran hon yn diwygio Rhan 2 o Ddeddf Addysg Uwch 2004 ("Deddf 2004") mewn perthynas â'r cynllun cwynion myfyrwyr. O dan Ran 2 o Ddeddf 2004 mae corff a ddynodir gan Weinidogion Cymru yn gweithredu cynllun cwynion myfyrwyr, y mae rhaid iddo ddarparu ar gyfer adolygu cwynion cymhwysol yn erbyn sefydliadau cymhwysol a wneir gan eu myfyrwyr neu gan gyn-fyfyrwyr. Mae adran 11 o Ddeddf 2004 yn nodi'r sefydliadau cymhwysol sy'n ddarostyngedig i'r cynllun.
396. Mae'r adran hon yn diwygio adran 11 o Ddeddf 2004 er mwyn caniatáu i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, bennu sefydliadau cymhwysol ychwanegol. Bydd modd i'r rheoliadau bennu sefydliadau cofrestredig neu sefydliadau eraill sy'n cael cyllid gan y Comisiwn o dan ddarpariaethau penodol yn y Ddeddf. Mae adran 12 o Ddeddf 2004 wedi ei diwygio hefyd er mwyn estyn y diffiniad o gŵyn cymhwysol i'r rheini a wneir gan bersonau sy'n ymgymryd â chyrsgiau a gyllidir gan y Comisiwn o dan ddarpariaethau penodol yn y Ddeddf, neu sydd wedi ymgymryd â chyrsgiau o'r fath, a galluogi'r gweithredwr dynodedig i bennu fel cwynion cymhwysol y rhai a wneir gan y personau hynny ar gwrs penodol neu ddisgrifiad penodol o gwrs.

Adran 129: Y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr

397. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn lunio a chyhoeddi "y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr" ynghylch ymgysylltu â dysgwyr wrth wneud penderfyniadau. Mae "darparwr perthnasol" a "penderfyniad perthnasol" wedi eu diffinio yn is-adran (9). Mae rhestr ddangosol o'r math o ddarpariaethau y caiff y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr eu cynnwys ar gael yn is-adran (2).
398. Rhaid i'r Comisiwn gadw'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr o dan adolygiad, ac os yw'n briodol rhaid iddo lunio a chyhoeddi cod diwygiedig. Caiff y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr fod ar ffurf gofyniad neu ganllawiau. Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori ag unrhyw bersonau y maent yn meddwl eu bod yn briodol wrth lunio Cod Ymgysylltu â Dysgwyr neu'r cod diwygiedig.
399. Caiff y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr wneud darpariaethau gwahanol at ddibenion gwahanol.
400. Bydd cydymffurfedd â gofynion y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr yn cael ei orfodi (yn achos darparwyr cofrestredig) drwy amodau cofrestru (gweler adran 31), ac fel arall drwy delerau ac amodau cyllido (gweler adrannau 90, 99, 101 a 104).
401. Rhaid i'r Comisiwn fonitro cydymffurfedd â'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr, a rhaid iddo gynnwys casgliadau yn ei adroddiad blynyddol o ran pa mor effeithiol fu'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr.

RHAN 6: GWYBODAETH, CYNGOR A CHANLLAWIAU

Adran 130: Gwybodaeth a Chyngor oddi wrth y Comisiwn a Gwybodaeth oddi wrth Weinidogion Cymru

402. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ddarparu i Weinidogion Cymru yr wybodaeth honno am faterion sy'n ymwneud â'i swyddogaethau a'r cyngor hwnnw ar y materion hynny, yn unol â chais Gweinidogion Cymru, yn y fformat a'r modd y maent yn gofyn amdanynt. Caiff y Comisiwn hefyd roi i Weinidogion Cymru unrhyw wybodaeth neu gyngor y mae'n ystyried ei fod yn briodol.
403. Mae'r adran hon hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddarparu unrhyw wybodaeth i'r Comisiwn sy'n ymwneud ag arfer ei swyddogaethau.

Adran 131: Personau y mae'n ofynnol iddynt ddarparu gwybodaeth i'r Comisiwn

404. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn ddyroddi hysbysiad i ofyn am wybodaeth at ddibenion arfer swyddogaethau'r Comisiwn oddi wrth y rheini a restrir un is-adran (2) sy'n cynnwys personau a gyllidir a/neu a reoleiddir ganddo, megis sefydliadau addysg uwch ac addysg bellach.
405. Mae'r adran hon yn gosod cyfyngiadau ar yr wybodaeth y caiff y Comisiwn ofyn amdani, er mwyn sicrhau bod yr wybodaeth y mae'r Comisiwn yn gofyn amdani yn berthnasol i swyddogaethau'r Comisiwn.
406. Mae'r adran hon yn nodi'r hyn y caiff hysbysiad ei gwneud yn ofynnol ei wneud gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, o fewn pa gyfnod o amser y mae rhaid i'r person ddarparu'r wybodaeth. At hynny, caniateir i'r Comisiwn orfodi cais am yr wybodaeth honno drwy wneud cais am waharddeb.
407. Caiff y Comisiwn hefyd roi gwybodaeth i'r rheini a restrir yn yr adran hon, ac i unrhyw berson arall y mae'n ystyried ei fod yn briodol, ynghylch unrhyw fater sy'n ymwneud â'i swyddogaethau.

Adran 132: Pwerau i rannu gwybodaeth

408. Mae'r adran hon yn rhestru adrannau eraill y llywodraeth, y cyrff eraill a'r sefydliadau eraill y caniateir iddynt rannu gwybodaeth â'r Comisiwn, at ddibenion arfer unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r Comisiwn. Er enghraifft, gall y Comisiwn ddymuno gael gwybodaeth am gymwysterau a ddyfernir yng Nghymru.
409. Caiff y Comisiwn hefyd roi gwybodaeth am unrhyw fater mewn perthynas â'i swyddogaethau i'r rheini a restrir yn yr adran hon ac unrhyw berson arall y mae'n ystyried ei fod yn briodol. Er enghraifft, gall y Comisiwn ddymuno rhannu gwybodaeth â chyrff addysg yn Lloegr, megis y Swyddfa Fyfyrrwyr.
410. Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau bennu cyrff neu sefydliadau eraill y caniateir iddynt rannu gwybodaeth â'r Comisiwn o dan yr adran hon. Gallai hyn gynnwys unrhyw gyrff cyhoeddus newydd neu sefydliadau cyhoeddus newydd.

Adran 133: Pŵer i'w gwneud yn ofynnol roi gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig

411. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol, drwy hysbysiad, gael "gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig" oddi wrth gyrff sy'n darparu gwasanaethau derbyn i ddarparwyr addysg uwch yng Nghymru i'w defnyddio ar gyfer "ymchwil gymhwysol". Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo bod yr wybodaeth hon i'w darparu naill ai iddynt hwy eu hunain neu i'r Comisiwn. Mae'r adran hon hefyd yn diffinio ystyr "gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig" ac "ymchwil gymhwysol".
412. Mae'r adran hon yn nodi'r hyn y caiff hysbysiad ei gwneud yn ofynnol ei wneud gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, o fewn pa gyfnod o amser y mae rhaid i'r person ddarparu'r wybodaeth. At hynny, caniateir i Weinidogion Cymru orfodi cais am yr wybodaeth honno drwy wneud cais am waharddeb.

Adran 134: Defnyddio gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig at ddibenion ymchwil

413. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ar gyfer sut y caiff Gweinidogion Cymru ddefnyddio'r wybodaeth a geir o dan adran 133, ac â phwy y caniateir rhannu'r wybodaeth. Mae'r adran hon hefyd yn gwneud darpariaeth ar gyfer yr amgylchiadau y caniateir cyhoeddi cynnyrch gwaith ymchwil a gynhelir gan ddefnyddio gwybodaeth a geir o dan adran 133.
414. Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau sy'n nodi'r ffactorau a ystyrir wrth gymeradwyo corff neu unigolyn y caniateir rhannu'r wybodaeth ag ef. Mae'r adran hon hefyd yn diffinio ystyr "person cymeradwy".

Adran 135: Gwybodaeth arall, cyngor arall a chanllawiau eraill

415. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn roi cyngor neu ddyroddi canllawiau, fel y mae'r Comisiwn yn ystyried ei bod yn briodol, i unrhyw bersonau, ar yr amod ei fod neu eu bod yn ymwneud â darparu addysg drydyddol neu unrhyw fater arall sy'n gysylltiedig â'i swyddogaethau. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn nodi arferion da, rhoi cyngor a dyroddi canllawiau mewn perthynas â rhannu gwybodaeth ymhlith y rheini a gyllidir neu a reoleiddir ganddo; er enghraifft drwy ddyroddi canllawiau sy'n ymdrin â systemau TG a diogelwch gwybodaeth.
416. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi'r holl ganllawiau a ddyroddir o dan yr adran hon, a rhagwelir y dylai'r Comisiwn adolygu a diweddarau neu amnewid ei ganllawiau fel y bo'n ystyried bod angen gwneud hynny a phryd y mae'n ystyried bod angen gwneud hynny. Rhaid i'r Comisiwn sefydlu systemau i gasglu gwybodaeth i lywio ei benderfyniadau ynghylch addysg drydyddol a hyfforddiant.

Adran 136: Ymchwil gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru

417. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru neu'r Comisiwn gyflawni gwaith ymchwil neu sicrhau y darperir adnoddau ariannol i wneud gwaith ymchwil, ac mae'n nodi ym mha feysydd pwnc y gellir gwneud y gwaith ymchwil hwn. Caniateir i unrhyw ganlyniadau gael eu cyhoeddi wedyn, ar yr amod na ellir adnabod unrhyw unigolyn o'r cyhoeddiad.

418. Mae'r adran hon yn darparu y caiff y Comisiwn osod y telerau ac amodau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol ar y cyllid a ddyrennir ganddo o dan yr adran hon. Yn benodol, caniateir i'r telerau ac amodau hynny ei gwneud yn ofynnol ad-dalu cyllid (gan gynnwys â llog) os na chydymffurfir â'r dibenion y dyrennir y cyllid ar eu cyfer.
419. Mae'r adran hon hefyd yn nodi'r telerau a'r amodau y caiff y Comisiwn eu gosod ac y mae rhaid i'r Comisiwn eu gosod pan fo'n gwneud trefniadau i berson arall ddarparu adnoddau ariannol y Comisiwn.

RHAN 7: AMRYWIOL A CHYFFREDINOL

Corfforaethau addysg uwch

Adran 137: Offerynnau llywodraethu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru

420. Mae adran 137 yn diwygio adran 124A o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 ("Deddf 1988"). Ymhlith pethau eraill, mae adran 124A o Ddeddf 1988 yn ei gwneud yn ofynnol i gorfforaeth addysg uwch yng Nghymru sicrhau bod ganddi offeryn llywodraethu yn ei le sy'n darparu ar gyfer cyfansoddiad y gorfforaeth (a'r darpariaethau eraill hynny sy'n ofynnol o dan adran 124A).
421. Mae gan y Cyfrin Gyngor swyddogaethau penodol, o dan adran 124A(2) a (3) o Ddeddf 1988, i ragnodi, gwneud neu addasu offerynnau llywodraethu corfforaethau addysg uwch.
422. Rhaid i offerynnau llywodraethu gydymffurfio (ymhlith pethau eraill) ag Atodlen 7A i Ddeddf 1988. Mae Atodlen 7A yn nodi'r gofynion statudol o ran cynnwys offerynnau llywodraethu corfforaethau addysg uwch a wneir gan y Cyfrin Gyngor.
423. O dan adran 124A(9) o Ddeddf 1988, gall Gweinidogion Cymru² ddiwygio neu ddiddymu unrhyw un neu ragor o baragraffau 3 i 5 ac 11 o Atodlen 7A drwy orchymyn. Mae'r paragraffau hyn yn ymwneud ag aelodaeth y gorfforaeth addysg uwch ac, yn benodol maint a chyfansoddiad y gorfforaeth a'r trefniadau o ran penodi ei haelodau.
424. Mae is-adran (2) o adran 137 o'r Ddeddf yn gwneud darpariaeth i estyn pwerau presennol Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion o dan adran 124A(9) o Ddeddf 1988. Mae'r pŵer estynedig yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddiwygio neu ddiddymu'r cyfan o Atodlen 7A i Ddeddf 1988 ac eithrio paragraff 1. Mae paragraff 1 yn galluogi offeryn llywodraethu corfforaeth addysg uwch i rymuso'r gorfforaeth i newid ei henw â chydsyniad y Cyfrin Gyngor. Mae'r paragraffau ychwanegol o Atodlen 7A a gwmpesir gan y pŵer estynedig yn ymwneud â deiliadaeth swyddi aelodau, swyddogion a phwyllgorau'r gorfforaeth, lwfansau a delir i'r aelodau, a sêl y gorfforaeth.

² Breiniwyd y swyddogaeth yn yr Ysgrifennydd Gwladol yn wreiddiol, ond yn rhinwedd erthygl 2 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672), ac Atodlen 1 iddo, trosglwyddwyd y swyddogaeth honno o ran Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru (a sefydlwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998). Yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, a pharagraff 30 o Atodlen 11 iddi, trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru.

425. Mae is-adran (3) yn mewnosod is-adran newydd (9A) yn adran 124A o Ddeddf 1988 sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill y maent yn meddwl eu bod yn briodol cyn arfer y pwerau estynedig i wneud gorchmynion. Mae hefyd yn mewnosod is-adran newydd (9B) sy'n gwneud darpariaeth i orchymyn o'r fath a wneir gan Weinidogion Cymru wneud diwygiadau canlyniadol neu ddiddymu darpariaethau penodedig penodol yn Neddf 1988 os ydynt yn angenrheidiol o ganlyniad i unrhyw ddiwygiadau neu ddiddymiadau a wneir i Atodlen 7A o dan y pŵer i wneud orchmynion.

Adran 138: Erthyglau llywodraethu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru

426. Mae adran 125 o Ddeddf 1988 yn ei gwneud yn ofynnol i sefydliad sy'n cael ei redeg gan gorfforaeth addysg uwch fod ag erthyglau llywodraethu, a gymeradwyir gan y Cyfrin Gyngor, sy'n ymwneud â rhedeg y sefydliad. Mae adran 126 o'r Ddeddf honno hefyd yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud â chynnwys yr erthyglau llywodraethu, ynghyd â diwygio a dirymu'r erthyglau hynny.
427. Mae is-adran (2) o adran 138 o'r Ddeddf yn mewnosod is-adrannau newydd (8) a (9) yn adran 125 o Ddeddf 1988, gan alluogi Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, i ddiwygio neu ddiddymu adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 sy'n ymwneud â chynnwys penodol yn erthyglau llywodraethu corfforaethau addysg uwch.
428. Ymhlith pethau eraill, mae adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 yn gwneud darpariaeth i'r erthyglau bennu dosbarthiad swyddogaethau rhwng bwrdd y llywodraethwyr, pennaeth y sefydliad a'r bwrdd academaidd a rheoleiddio cyfansoddiad a swyddogaethau pwyllgorau'r gorfforaeth. Mae'r darpariaethau hynny hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r erthyglau wneud darpariaeth mewn cysylltiad â gweithdrefnau cyfarfodydd bwrdd y llywodraethwyr, y bwrdd academaidd, pwyllgorau'r gorfforaeth ac ar gyfer penodi aelodau'r gorfforaeth. Yn ogystal, maent yn galluogi i'r erthyglau wneud darpariaeth sy'n awdurdodi bwrdd y llywodraethwyr i wneud rheolau neu is-ddeddfau ar gyfer llywodraethiant y sefydliad a rhedeg y sefydliad.
429. Bydd yr is-adran newydd (9) yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill y maent yn meddwl eu bod yn briodol cyn arfer y pwerau newydd i wneud gorchmynion.
430. Mae is-adran (3) yn diwygio adran 232 o Ddeddf 1988.
431. Gwneir y diwygiad i adran 232 o Ddeddf 1988 (gorchmynion a rheoliadau) er mwyn sicrhau bod is-adran (1) o'r adran honno (sy'n ei gwneud yn ofynnol i orchmynion a rheoliadau o dan Ddeddf 1988 gael eu gwneud drwy offeryn statudol) yn cwmpasu pwerau newydd Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion a roddir gan adrannau 137 a 138 o'r Ddeddf.
432. Mae is-adrannau (4ZA), (4ZB) a (4ZC), a fewnosodir yn adran 232 o Ddeddf 1988 gan adran 138(3)(b) o'r Ddeddf, yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud â gweithdrefn Senedd Cymru sy'n gysylltiedig â phwerau Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion a rheoliadau o dan Ddeddf 1988, fel y'u mewnosodir gan y Ddeddf hon.

Adran 139: Diddymu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru

433. Mae'r adran hon yn diwygio adran 128 o Ddeddf 1988 sy'n ymwneud â diddymu corfforaethau addysg uwch.
434. Mae adran 128(2) fel y'i diwygir yn cynnwys pŵer i Weinidogion Cymru, drwy orchymyn, ddarparu ar gyfer diddymu corfforaeth addysg uwch yng Nghymru a throsglwyddo ei heiddo, ei hawliau a'i hatebolrwyddau i unrhyw un neu ragor o'r canlynol:
- unrhyw berson y mae'n ymddangos i Weinidogion Cymru ei fod yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n bennaf â darparu cyfleusterau neu wasanaethau addysgol o unrhyw ddisgrifiad;
 - unrhyw gorff corfforedig a sefydlir at ddibenion sy'n cynnwys darparu cyfleusterau neu wasanaethau o'r fath;
 - y Comisiwn;
 - Gweinidogion Cymru.
435. Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn o dan adran 128(2) o Ddeddf 1988 ond os yw'r gorfforaeth addysg uwch sydd i'w diddymu wedi gofyn i orchymyn gael ei wneud, neu wedi cydsynio i orchymyn gael ei wneud. Caniateir i orchymyn gael ei wneud heb gydsyniad y gorfforaeth addysg uwch, os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried bod cydsyniad wedi ei atal yn afresymol neu ei oedi'n afresymol.
436. Mae adran 128(4) o Ddeddf 1988, fel y'i diwygir gan adran 139(4) o'r Ddeddf, yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r gorfforaeth addysg uwch sydd i'w diddymu a'r Comisiwn cyn gwneud gorchymyn o dan is-adran (1).
437. Mae adran 139 o'r Ddeddf yn gwneud diwygiadau i adran 128 o Ddeddf 1988 o ganlyniad i greu'r Comisiwn, gan roi cyfeiriadau at y Comisiwn yn lle cyfeiriadau at CCAUC.
438. Mae is-adran (3) yn gwneud darpariaeth newydd ynghylch y pŵer o dan adran 128(1)(b) i wneud darpariaeth drwy orchymyn i drosglwyddo eiddo, hawliau ac atebolrwyddau'r gorfforaeth addysg uwch sy'n cael ei diddymu. Mewnoddir is-adran newydd (1A) yn adran 128 sy'n darparu –
- y caiff gorchymynion wneud darpariaeth ynghylch effaith trosglwyddo ar unrhyw hawl i ragbrynu, hawl i ddychwelyd neu hawl debyg arall a all fod yn gymwys mewn cysylltiad ag eiddo neu hawliau o'r fath (gan gynnwys darpariaeth ynghylch cyfrifo a thalu unrhyw ddigollediad teg);
 - bod gorchymynion yn cael effaith mewn perthynas ag eiddo, hawliau neu atebolrwyddau y maent yn gymwys iddynt er gwaethaf unrhyw ddarpariaeth (o ba natur bynnag) mewn unrhyw ddeddfiad neu unrhyw reol gyfreithiol, a fyddai fel arall yn rhwystro neu'n cosbi trosglwyddiad yr eiddo, yr hawliau neu'r atebolrwyddau neu'n cyfyngu ar eu trosglwyddo.

439. Mae is-adran (6) yn mewnosod is-adran newydd (7) yn adran 128 o Ddeddf 1988 sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi datganiad sy'n nodi'r amgylchiadau y maent yn bwriadu arfer y pŵer o dan yr adran hon i wneud gorchymyn odanynt, a'i gadw o dan adolygiad. Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau hynny y maent yn ystyried eu bod yn briodol cyn cyhoeddi'r datganiad, neu ddatganiad diwygiedig, a gosod copi ohono gerbron y Senedd cyn gynted â phosibl ar ôl iddo gael ei gyhoeddi.

Ymgynghoriad ynghylch gwasanaethau gyrfaedd

Adran 140: Dyletswydd i ymgynghori â'r Comisiwn ynghylch gwasanaethau gyrfaedd

440. Mae'r adran hon yn mewnosod adran newydd 9A ar ôl adran 9 o Ddeddf Cyflogaeth a Hyfforddiant 1973 ("Deddf 1973").
441. Bydd yr adran newydd 9A yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn bob blwyddyn ynghylch blaenoriaethau strategol ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf er mwyn arfer eu dyletswydd yn adran 8 ac arfer eu pŵer yn adran 9 o Ddeddf 1973. Mae adran 8 o Ddeddf 1973 yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i sicrhau bod gwasanaethau gyrfaedd yn cael eu darparu i ddisgyblion mewn ysgolion a myfyrwyr mewn addysg bellach a hyfforddiant. Mae adran 9 o'r Ddeddf yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru i ddarparu gwasanaethau gyrfaedd ar gyfer eraill.
442. At ddiben yr adran hon, diffinnir blwyddyn ariannol fel cyfnod o 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth.

Cyffredinol

Adran 141: Diogelu Data

443. Mae'r adran hon yn egluro nad yw unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Ddeddf sy'n ei gwneud yn ofynnol datgelu neu ddefnyddio gwybodaeth, neu sy'n galluogi datgelu neu ddefnyddio gwybodaeth, yn datgymhwyso, mewn unrhyw ffordd, y ddeddfwriaeth diogelu data bresennol.

Adran 142: Cyhoeddi

444. Mae adran 142 yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud â phob dyletswydd o dan y Ddeddf (ond nid dyletswydd a osodir drwy ddiwygio deddfiad arall) i gyhoeddi rhywbeth. Drwy gydol y Ddeddf hon, ble bynnag y bo dyletswydd i gyhoeddi adroddiad neu gynllun, rhaid iddo gael ei gyhoeddi'n electronig, ar wefan y darparwr neu'r sefydliad, a bod yn hygyrch ac yn rhad ac am ddim.
445. Caiff y darparwr neu'r sefydliad y mae dyletswydd arno i gyhoeddi hefyd ddewis cyhoeddi mewn unrhyw ffordd y mae'n ystyried ei bod yn briodol. Caniateir darparu copïau o'r adroddiadau neu'r cynlluniau a gyhoeddir yn rhad ac am ddim, neu ar ôl talu ffi nad yw'n fwy na chost gwneud y copi.

Adran 143: Rheoliadau

446. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth gyffredinol ynghylch sut y mae'r rheoliadau amrywiol y caniateir eu gwneud o dan y Ddeddf i'w gwneud. Mae hyn yn cynnwys darpariaeth ynghylch gweithdrefnau'r Senedd sy'n gymwys mewn perthynas â'r rheoliadau, a'r ddarpariaeth ategol (hynny yw, darpariaeth atodol, darpariaeth gysylltiedig, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth arbed) y caniateir ei gwneud yn y rheoliadau hyn.

Adran 144: Dehongli cyffredinol

447. Mae'r adran hon yn diffinio ystyr termau penodol a ddefnyddir yn y Ddeddf hon ac mae'n hunanesboniadol. Yn benodol, mae is-adran (8) yn darparu bod addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran darparwr addysg drydyddol yng Nghymru (fel y'i diffinnir yn is-adran (1)) yn cynnwys addysg a ddarperir wyneb yn wyneb, drwy ddysgu o bell neu drwy gyfuniad o'r dulliau hynny.

Adran 145: Pŵer i ddarparu i'r Brifysgol Agored gael ei thrin fel darparwr addysg drydyddol yng Nghymru

448. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i gymhwyso'r darpariaethau o dan y Ddeddf hon i'r Brifysgol Agored. Nid yw'r Brifysgol Agored yn dod o fewn y diffiniad o "darparwr addysg drydyddol yng Nghymru" oherwydd nad yw ei gweithgareddau yn cael eu cynnal "yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru". Bydd y pŵer hwn yn yr adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru drin y Brifysgol Agored fel darparwr addysg drydyddol yng Nghymru. Caiff hyn fod er mwyn cymhwyso'r amodau cofrestru, cynlluniau diogelu dysgwyr a darpariaethau eraill i'r Brifysgol Agored er mwyn sicrhau cyllid a diogelwch ar gyfer dysgwyr yng Nghymru sy'n ymgymryd â chyrisiau astudio gyda'r Brifysgol Agored.

Adran 146: Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol a darpariaeth drosiannol etc.

449. Mae'r adran hon yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud y ddarpariaeth gysylltiedig, y ddarpariaeth ganlyniadol, y ddarpariaeth atodol, y ddarpariaeth drosiannol, y ddarpariaeth ddarfodol neu'r ddarpariaeth arbed honno y maent yn meddwl ei bod yn briodol at ddiben unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Ddeddf hon neu oddi tani, gan gynnwys mewn perthynas â'r darpariaethau sydd wedi eu cynnwys yn y Ddeddf hon, mewn cysylltiad ag unrhyw ddarpariaeth o'r fath neu er mwyn rhoi effaith lawn i unrhyw ddarpariaeth o'r fath.

Adran 147 ac Atodlen 4: Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol

450. Mae Atodlen 4 (a gyflwynir gan adran 147) yn nodi'r mân ddiwygiadau a'r diwygiadau canlyniadol i ddeddfwriaeth bresennol fel y mae'r Ddeddf yn effeithio arni.

451. Os ystyrir bod disgrifiad o ran effaith y diwygiad o gymorth, fe'i cynhwysir. Os yw diwygiad wedi ei ddisgrifio yn rhywle arall yn y nodiadau esboniadol hyn, nis disgrifir yma; yn yr un modd, ni ddisgrifir mân ddiwygiadau megis newidiadau mewn deddfwriaeth bresennol o "Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru" i "y Comisiwn Addysg Drydyddol".

452. Mae paragraff 1 yn diwygio adran 8(4) o Ddeddf Cyflogaeth a Hyfforddiant 1973. Mae'n rhoi cyfeiriad at ddarparwr addysg drydyddol sydd wedi ei gofrestru â'r Comisiwn i ddarparu addysg uwch, ac eithrio sefydliad sydd hefyd o fewn y sector addysg bellach, yn lle cyfeiriad at sefydliad sy'n dod o fewn cwmpas adran 91(5) o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992. Mae'n golygu bod darparwyr addysg drydyddol sydd wedi eu cofrestru â'r Comisiwn at ddiben addysg uwch (ac eithrio sefydliadau o fewn y sector addysg bellach) wedi eu heithrio o ddyletswydd Gweinidogion Cymru i sicrhau bod gwasanaethau gyrfaoedd yn cael eu darparu ar gyfer myfyrwyr mewn ysgolion a cholegau.
453. Mae paragraff 3 yn diwygio adran 43(5)(aa) o Ddeddf Addysg (Rhif 2) 1986. Mae'n rhoi cyfeiriad at ddarparwyr addysg drydyddol sydd wedi eu cofrestru â'r Comisiwn i ddarparu addysg uwch yn lle "any institution other than a university within the higher education sector". Mae'n sicrhau bod y ddyletswydd i sicrhau rhyddid i lefaru yn gymwys i brifysgolion, sefydliadau addysg bellach a darparwyr addysg drydyddol eraill sydd wedi eu cofrestru â'r Comisiwn at ddiben darparu addysg uwch.
454. Mae paragraff 6, ymhlith pethau eraill, yn rhoi is-adran newydd sy'n diwygio'r diffiniad o'r hyn a olygir gan "an institution within the higher education sector" o ran Cymru, yn lle is-adrannau (5)(a) a (5)(aa) o adran 91 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992. Yr effaith yw bod darparwyr addysg drydyddol sydd wedi eu cofrestru mewn categori a bennir mewn rheoliadau at ddibenion bod yn gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn ar gyfer addysg uwch neu waith ymchwil neu arloesi (ac eithrio sefydliadau o fewn y sector addysg bellach) yn dod o fewn y diffiniad o fod yn sefydliad o fewn y sector addysg uwch o ran Cymru.
455. Mae paragraff 13 yn diwygio Deddf Safonau Gofal 2000 fel bod darparwyr addysg drydyddol sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn at ddibenion addysg uwch neu waith ymchwil neu arloesi, a'r Comisiwn ei hunan, yn dod o fewn cwmpas swyddogaethau adolygu Comisiynydd Plant Cymru.
456. Mae paragraff 14(2) yn diddymu adrannau 31 - 33 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000, sef prif ddyletswyddau Gweinidogion Cymru mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant ôl-16.
457. Mae paragraffau 14(3) i 14(17) yn diwygio adrannau 33A - 33E, 33G, a 33I - 33Q o'r Ddeddf honno i roi cyfrifoldeb am lunio cwricwla lleol ar gyfer dysgwyr 16 i 19 oed i'r Comisiwn yn hytrach na Gweinidogion Cymru, ac yn gwneud diwygiadau cysylltiedig o ganlyniad i hyn. Mae pwerau Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau a gorchmynion a'r rhan fwyaf o'u pwerau i roi canllawiau a chyfarwyddydau sy'n ymwneud â chwricwla lleol wedi eu cadw, ond mae'r diwygiadau yn gwneud arfer y pwerau hynny (ac eithrio rhoi chyfarwyddydau) yn ddarostyngedig i ofyniad i ymgynghori â'r Comisiwn.
458. Mae'r diwygiadau hyn o ganlyniad i gyfrifoldeb y Comisiwn am sicrhau bod cyfleusterau addysg a hyfforddiant priodol yn cael eu darparu ar gyfer dysgwyr rhwng 16 i 19 oed (gweler adran 93).

459. Mae paragraff 19 yn diwygio Atodlenni 2 a 3 i Ddeddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006 fel bod darparwyr addysg drydyddol sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn at ddibenion addysg uwch neu waith ymchwil neu arloesi, a'r Comisiwn ei hunan, yn dod o fewn cwrpas swyddogaethau adolygu'r Comisiynydd Pobl Hŷn o dan adrannau 3 a 5 o Ddeddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006.
460. Mae paragraff 21(2) yn diwygio Atodlen 4 i Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006 fel bod arolygiadau a gynhelir gan y Prif Arolygydd o dan Ddeddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022 yn cael eu hystyried yn weithgaredd rheoleiddiedig sy'n ymwneud â phlant at ddibenion Deddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006.
461. Mae paragraff 25(3) yn diwygio adran 43 o Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 er mwyn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn rhoi canllawiau i benaethiaid ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol a phenaethiaid sefydliadau addysg bellach ynghylch arfer eu swyddogaethau mewn cysylltiad â darparu dogfen llwybrau dysgu i fyfyrwyr perthnasol.
462. Mae paragraff 28 yn diwygio Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 i roi cyfeiriad at y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil yn lle'r cyfeiriad at Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru yn Atodlen 6 i'r Mesur.
463. Mae paragraff 29 yn gwneud diwygiadau i ddarpariaethau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 sy'n ymwneud ag ad-drefnu ysgolion.
464. Mae'r diwygiadau hyn yn cynnwys y Comisiwn fel corff y mae rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag ef ynghylch y drafft o'r Cod (neu'r Cod diwygiedig) ar drefniadaeth ysgolion ac maent yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn, wrth arfer swyddogaethau o dan Ran 3 o'r Ddeddf honno (trefniadaeth ysgolion) i weithredu yn unol ag unrhyw ofynion perthnasol yn y Cod ac i roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol ynddo.
465. Mae'r diwygiadau yn dileu'r gofyniad awtomatig i gynigion trefniadaeth ysgolion sy'n effeithio ar addysg chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir gael eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru. Yn lle hynny, nid yw'n ofynnol cael cymeradwyaeth Gweinidogion Cymru ond pan fo gwrthwynebiad i'r cynigion wedi cael ei anfon, yn ysgrifenedig, at y sawl a wnaeth y cynigion yn ystod y cyfnod gwrthwynebu (28 o ddiwrnodau sy'n dechrau ar y diwrnod y cyhoeddwyd y cynigion), ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl yn ysgrifenedig o fewn 28 o ddiwrnodau ar ôl diwedd y cyfnod gwrthwynebu.
466. Mae'r diwygiadau hefyd yn dileu pwerau Gweinidogion Cymru i wneud cynigion i ailstrwythuro addysg chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol, gan roi'r pwerau yn lle hynny i'r Comisiwn i ailstrwythuro addysg chweched dosbarth (Pennod newydd 3A o Ran 3 ar drefniadaeth ysgolion).
467. Mae'r pwerau hynny yn cynnwys gallu'r Comisiwn i gyfarwyddo awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol, o dan amgylchiadau penodol ac yn unol â'r Cod, i ddwyn ymlaen gynigion ynghylch addysg chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol.

468. Bydd gan y Comisiwn y pŵer i wneud ei gynigion ei hun yn dilyn cyfarwyddyd ganddo, os yw'r amser i'r awdurdod lleol neu'r corff llywodraethu wneud y cynigion wedi dod i ben neu os ydynt wedi cyhoeddi cynigion. Os bydd gwrthwynebiadau i gynigion gan y Comisiwn, rhaid i'r mater gael ei benderfynu gan Weinidogion Cymru. Fel arall rhaid i'r Comisiwn benderfynu a ddylent gael eu gweithredu.
469. Mae'r diwygiadau hyn o ganlyniad i gyfrifoldeb y Comisiwn am sicrhau bod cyfleusterau addysg a hyfforddiant priodol yn cael eu darparu ar gyfer dysgwyr 16 i 19 oed (gweler adran 93).
470. Mae paragraff 30 yn diwygio adran 162 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 sy'n darparu bod rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau i hyrwyddo cydweithrediad rhwng yr awdurdod lleol, pob un o 'bartneriaid perthnasol' yr awdurdod a chyrrff eraill sy'n ymwneud â gweithgareddau sy'n berthnasol i oedolion y mae arnynt angen gofal a chymorth.
471. Diffinnir y Comisiwn, a Gweinidogion Cymru, fel partner perthnasol i'r graddau y mae'r Comisiwn yn arfer ei swyddogaethau neu y mae Gweinidogion Cymru yn arfer eu swyddogaethau, o dan adran 92, 93, 94, 95, 97 neu 103(1) o'r Ddeddf.
472. Mae paragraff 40 yn diwygio Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 6) 2017, gan roi cyfeiriad at y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil yn lle'r cyfeiriad at Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru yn rheoliad 3(4).

Adran 148: Dod i rym

473. Mae is-adran (1) yn dwyn adrannau 140 i 146 o'r Ddeddf i rym drannoeth diwrnod y Cydsyniad Brenhinol.
474. Daw holl ddarpariaethau eraill y Ddeddf i rym drwy orchymyn a wneir gan Weinidogion Cymru (is-adran (1)). Mae is-adran (3) yn caniatáu i orchmynion sy'n dwyn darpariaethau i rym bennu dyddiau gwahanol at ddibenion gwahanol a gwneud darpariaeth ddarfodol, darpariaeth drosiannol a darpariaeth arbed mewn cysylltiad â dwyn darpariaethau i rym.

Adran 149: Enw byr

475. Mae adran 149 yn darparu mai enw byr y Ddeddf yw Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022.
476. Mae'r adran hon hefyd yn ychwanegu'r Ddeddf at y rhestr o Ddeddfau Addysg a nodir yn adran 578 o Ddeddf Addysg 1996.

COFNOD Y TRAFODION YN SENEDD CYMRU

477. Mae'r tabl a ganlyn yn nodi'r dyddiadau at gyfer pob cyfnod o hynt y Ddeddf drwy'r Senedd. Gellir cael Cofnod y Trafodion a rhagor o wybodaeth am hynt y Ddeddf hon ar wefan y Senedd ar:
<https://busnes.senedd.cymru/mgIssueHistoryHome.aspx?IIId=28081>

*Mae'r nodiadau hyn yn cyfeirio at Ddeddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022 (dsc 1)
a gafodd y Cydsyniad Brenhinol ar 8 Medi 2022*

Cyfnod	Dyddiad
Cyflwynwyd	1 Tachwedd 2021
Cyfnod 1 - Dadl	15 Mawrth 2022
Cyfnod 2 - Pwyllgor Craffu - ystyried y gwelliannau	12 Mai 2022
Cyfnod 3 - Cyfarfod Llawn - ystyried y gwelliannau	21 Mehefin 2022
Cyfnod 4 - Cymeradwywyd gan y Senedd	28 Mehefin 2022
Y Cydsyniad Brenhinol	8 Medi 2022